

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİK YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI

**GİRİŞİMCİNİN YENİ ÖZELLİĞİ DUYGUSAL ZEKÂ, CİNSİYET
ALGISI VE GİRİŞİMCİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: FIRAT
ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR

HAZIRLAYAN
Kübra ÖNER

ELAZIĞ-2019

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİK YÖNETİMİ
ANA BİLİM DALI

GİRİŞİMCİNİN YENİ ÖZELLİĞİ DUYGUSAL ZEKÂ, CİNSİYET ALGISI VE
GİRİŞİMCİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR

HAZIRLAYAN
Kübra ÖNER

Jürimiz 20/06/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda, bu yüksek lisans tezini oy birliği ile başarılı saymıştır.

JÜRİ ÜYELERİ

1. Doç. Dr. Muhammet DÜŞÜKCAN
2. Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Fethi DURMUŞ
3. Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR

İMZA

F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun...../...../.....tarih vesayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ömer Osman UMAR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Elazığ-2019

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Girişimcinin Yeni Özelliği Duygusal Zeka, Cinsiyet Algısı ve Girişimcilik
Arasındaki İlişki: Fırat Üniversitesi İİBF Örneği****Kübra ÖNER****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Anabilim Dalı****Elazığ-2019; Sayfa:XIII+166**

Girişimcilik günümüzde kalkınmış ve kalkınmakta olan ekonomiler açısından önemli bir itici güç olarak görülmekte, kamu ve özel kuruluşlar aracılığı ile teşvik edilip desteklenmektedir. Bunun yanında bireylerin duyguları anlama, ifade etme, yönlendirme gibi yetilerini kapsayan duygusal zekâ kavramı da iş hayatında hızla kabul görmekte ve başarının anahtarlarından biri olarak kabul edilmektedir. Güncel gelişmeler açısından çok değerli olan bu üç kavram çalışmanın temelini teşkil etmektedir.

Bu çalışmada, girişimcilik duygusal zekâ ve cinsiyet ayrımcılığı ilişkisi ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Fırat Üniversitesi'nde 2017-2018 döneminde İşletme, İktisat, ÇEKO, Sosyal Hizmetler, Kamu Yönetimi bölümlerinde eğitim öğretim gören öğrencilerin girişimciliğe bakış açıları, cinsiyet ayrımcılığı ve duygusal zekâları nicel yöntemler ile ölçülmüştür. Araştırma kapsamında hazırlanan anketlerden toplanan veriler çeşitli analiz yöntemleri ile incelenmiştir.

Girişimcilik ile ilgili herhangi bir ders aldınız mı bağımsız değişkeni ile Cinsiyet ayrımcılığı ölçeği ve Girişimcilik ölçeği arasında bir ilişki olup olmadığı t testi ile test edilmiş ve aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet bağımsız değişkeni ile girişimcilik ölçeği arasında bir ilişki olup olmadığı test edilmiş ve aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Girişimci bir kişiliğe sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz bağımsız değişkeni ile girişimcilik ölçeği ve duygusal zeka ölçeği arasında bir ilişki olup olmadığı test edilmiş ve aralarında anlamlı

bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bulgular neticesinde duygusal zekâ ile girişimcilik arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitin girişimcilik bağlamında duygusal zekânın önemini göstermesi bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zeka, Toplumsal cinsiyet, Girişimcilik, Duygusal Zeka Girişimcilik İlişkisi

ABSTRACT**Master Thesis****The Relationship between Emotional Intelligence, Gender Perception and Entrepreneurship That Is New Feature of Entrepreneurship: The Case of Feas of****Kübra ÖNER****The University of Firat****Social Sciences Institute****The Department of Entrepreneurship and Innovation Management****Elazığ-2019; Page:XIII+166**

At the present day, entrepreneurship is viewed as an important driving force in terms of developed and developing economies and encouraged and supported by means of the public and private enterprise. Beside this, the concept of emotional intelligence covering abilities of individuals such as understanding, expressing, and directing emotions is also rapidly gained acceptance in business life and accepted as one of the keys of success. These three concepts that are valuable in terms of actual developments constitute the essence of the study.

In this study, it was aimed to measure the relationship of entrepreneurship with emotional intelligence and gender discrimination. In this direction, the viewpoints of the students studying in the departments of Business Management, Economics, ÇEKO, Social Services, and Public Administration in the academic year of 2017-2018 to entrepreneurship, gender discrimination, and their emotional intelligence were measured by quantitative methods. The data collected from the surveys prepared in the scope of the study were examined by means of the various analysis methods.

Whether or not there is a relationship between the variable “Have you received any lesson related to entrepreneurship?” and Gender Discrimination Scale and Entrepreneurship Scale was tested by t-test and reached the conclusion that there was a significant difference between them. Whether or not there is a relationship between the independent variable “gender” and entrepreneurship scale was tested and reached the

conclusion that there was a significant difference between them. Whether or not there is a relationship between the variable “Do you think of that you have an entrepreneur personality?” and Entrepreneurship Scale and Emotional Intelligence Scale was tested and reached the conclusion that there was a significant difference between them. As a result of the findings reached, it was identified that there was a significant relationship between emotional intelligence and gender discrimination and entrepreneurship. It is thought that this determination will make contribution to the literature in terms of its indicating importance of emotional intelligence in the context of entrepreneurship

Keywords: Emotional Intelligence, Social gender, Entrepreneurship, Relationship of Emotional intelligence and entrepreneurship.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	IX
ÖN SÖZ	XII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DUYGUSAL ZEKÂ.....	3
1.1. Duygusal Zekâ Kavramı	3
1.1.1. Duygusal Zekâ Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	4
1.1.2. Duygusal Zekanın Önemi.....	5
1.1.3. Duygusal Zekanın Sınırlıkları	6
1.1.4. Duygusal Zekâ Modelleri	7
1.1.4.1. Salovey ve Mayer Modeli.....	7
1.1.4.2. Reuven Bar –On Modeli	8
1.1.4.3. Goleman’ın Duygusal Zeka Modeli	9
1.1.4.4. Sawaf ve Cooper Modeli	11
1.1.4.5. Duygusal Zekanın İş Hayatındaki Önemi.....	11

İKİNCİ BÖLÜM

2. GİRİŞİMCİLİK.....	14
2.1. Girişimci Kavramı ve Girişimcinin Özellikleri.....	14
2.2. Girişimcilik Türleri	16
2.2.1. Sosyal Girişimcilik	17
2.2.2. İç Girişimcilik.....	17
2.2.3. Yeni Girişimcilik.....	18
2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi	18

2.3.1. Dünya’da Girişimcilik	18
2.3.2. Türkiye’de Girişimcilik	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. CİNSİYET AYRIMCILIĞI.....	22
3.1. İmkân Eşitsizliği.....	28
3.1.1. İş edinmede ve eğitimde imkân eşitsizliği.....	29
3.1.2. Yoksulluğun ve ücret dağılımı eşitsizliğinin oluşturduğu fırsat eşitsizliği ...	31
3.2. İşlem Eşitsizliği.....	33
3.2.1. İşe Alınma, Ayrılma ve Çıkarılmada Ayrımcılık	33
3.2.2. Çalışan Yoksullar ve Ücret Farklılıkları.....	35
3.2.3. Duygusal ve Cinsel Taciz (Mobbing).....	37
3.3. Kadın Girişimciler ile Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması	40
3.4. Literatür Taraması	41
3.4.1. Duygusal Zeka Üzerine Yapılan Bazı Ulusal ve Uluslararası Yayın ve Araştırmalar	41
3.4.2. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Çalışmalar	43
3.4.3. Duygusal zeka ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Ortaya Koyan Araştırmalar	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. GİRİŞİMCİNİN YENİ ÖZELLİĞİ DUYGUSAL ZEKA, CİNSİYET ALGISI VE GİRİŞİMCİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ	47
4.1. Bulguların Değerlendirilmesi	47
4.1.1. Araştırmanın Amacı	47
4.1.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	47
4.1.2.1. Anket Uygulaması	48
4.1.3. Araştırmanın Güvenilirlik Analizi.....	49

VIII

4.1.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	50
4.1.4.1. Demografik Özelliklerle İlgili Betimleyici İstatistikler	50
4.1.5. Normallik Testi.....	52
4.1.5.1. T Testi Sonuçları.....	56
4.1.5.2. Anova Testi Sonuçları	76
SONUÇ	131
KAYNAKÇA.....	148
EKLER	160
Ek 1. Demografik sorular	160
Ek 2. BEM Cinsiyet Rolü Envanteri.....	162
Ek 3. Cinsiyet Ayrımcılığı Anket Ölçeği	162
Ek 4. Girişimcilik Anket Ölçeği	163
Ek 5. Duygusal Zeka Anket Ölçeği	164
EK 6. Orijinallik Raporu.....	165
ÖZ GEÇMİŞ	166

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Cinsiyet, Yaş Grubu, Yerleşim Yerlerine Göre Kadınların Çalışmasının Uygun Bulunmama Sebepleri (2011)	23
Tablo 2. İşgücüne Katılma Oranları.....	25
Tablo 3. Seçilmiş Ülkeler için Toplumsal Cinsiyet Durum Sıralaması 2013	28
Tablo 4. Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı.....	36
Tablo 5. Bölümlere Uygulanacak Anket Sayısı.....	49
Tablo 6. Güvenilirlik Analizi	49
Tablo 7. Frekans Analizi	50
Tablo 8. Girişimcilik Ölçeği Normallik Testi Değerleri	53
Tablo 9. Cinsiyet Ayrımcılığı Ölçeği Normallik Testi Değerleri	54
Tablo 10. Duygusal Zeka Ölçeği Normallik Testi Değerleri	54
Tablo 11. Cinsiyet Ayrımcılığı ile Cinsiyet (DS1) ilişkisi T Testi Sonuçları.....	56
Tablo 12. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS11 ilişkisi T Testi Sonuçları.....	57
Tablo 13. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS24 ilişkisi T Testi Sonuçları.....	59
Tablo 14. Girişimcilik ile DS1 ilişkisi T Testi Sonuçları	60
Tablo 15. Girişimcilik ile DS9 ilişkisi T Testi Sonuçları	61
Tablo 16. Girişimcilik ile DS11 ilişkisi T Testi Sonuçları	62
Tablo 17. Girişimcilik Ölçeği ile DS13 ilişkisi T Testi Sonuçları.....	63
Tablo 18. Girişimcilik Ölçeği ile DS15 ilişkisi T Testi Sonuçları.....	64
Tablo 19. Girişimcilik ile DS17 ilişkisi T Testi Sonuçları	65
Tablo 20. Girişimcilik ile DS24 ilişkisi T Testi Sonuçları	66
Tablo 21. Girişimcilik Ölçeği ile DS25 ilişkisi T Testi Sonuçları.....	67
Tablo 22. Duygusal Zeka İle DS1 ilişkisi T Testi Sonuçları	68

Tablo 23. Duygusal zeka ile DS9 İlişkisi T Testi Sonuçları	69
Tablo 24. Duygusal Zeka ile DS10 İlişkisi T Testi Sonuçları	70
Tablo 25. Duygusal zeka ile DS11 İlişkisi T Testi Sonuçları	71
Tablo 26. Duygusal zeka ile DS13 İlişkisi T Testi Sonuçları	71
Tablo 27. Duygusal Zeka ile DS15 İlişkisi T Testi Sonuçları	73
Tablo 28. Duygusal zeka ile DS17 İlişkisi T Testi Sonuçları	74
Tablo 29. Duygusal zeka ile DS24 İlişkisi T Testi Sonuçları	75
Tablo 30. Duygusal zeka ile DS25 İlişkisi T Testi Sonuçları	76
Tablo 31. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS16 İlişkisi ANOVA Sonuçları.....	77
Tablo 32. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS18(6) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	79
Tablo 33. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS19 İlişkisi ANOVA Test Sonuçları.....	81
Tablo 34. Cinsiyet Ayrımcılığı Ölçeği ile DS20 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	83
Tablo 35. Cinsiyet ayrımcılığı ile DS21 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları	85
Tablo 36. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS22 İlişkisi Anova Testi Sonuçları	87
Tablo 37. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS23 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	89
Tablo 38. Cinsiyet Ayrımcılığı ile DS25 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	91
Tablo 39. Girişimcilik ile DS3 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	93
Tablo 40. Girişimcilik ile DS4 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	99
Tablo 41. Girişimcilik ile DS6 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	101
Tablo 42. Girişimcilik ile DS7 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	102
Tablo 43. Girişimcilik ile DS8 İlişkisi	103
Tablo 44. Girişimcilik ile DS16 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	105
Tablo 45. Girişimcilik ile DS18(1) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	107
Tablo 46. Girişimcilik ile DS18(2) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	108

Tablo 47. Girişimciik ile DS18(3) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	110
Tablo 48. Girişimcilik ile DS18(4) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	111
Tablo 49. Girişimcilik ile DS18(5) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	113
Tablo 50. Girişimcilik ile DS18(6) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları.....	115
Tablo 51. Girişimcilik ile DS19 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	116
Tablo 52. Girişimcilik ile DS20 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	118
Tablo 53. Girişimcilik ile DS25 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	119
Tablo 54. Duygusal Zeka ile DS2 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	121
Tablo 55. Duygusal zeka ile DS3 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	122
Tablo 56. Duygusal Zeka ile DS4 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	123
Tablo 57. Duygusal zeka ile DS5 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	125
Tablo 58. Duygusal Zeka ile DS6 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	126
Tablo 59. Duygusal Zeka ile DS7 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	127
Tablo 60. Duygusal Zeka ile DS8 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları	129

ÖN SÖZ

Çalışmamızda, toplumsal cinsiyet anlayışının ve duygusal zekanın girişimcilik eğilimi üzerindeki etkileri incelenmektedir. Çalışmada konuyla ilgili literatür taraması yapılması amaçlanmıştır. Ayrıca konuyu niteliksel ve niceliksel olarak örneklendirebilmek için çeşitli araştırmacıların yürütmüş olduğu çalışmalardan, resmi istatistiklerden ve bunlara ilişkin veri tabanlarından da yararlanılmıştır.

Çalışmam süresince desteğini ve rehberliğini hiçbir zaman eksik etmeyen tez danışmanım Dr.Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR'a.

Hayatımın her döneminde benden desteğini ve sabrını esirgemeyen ve benim bugünlere gelmemde sonsuz emeği olan başta annem olmak üzere tüm aileme ve bu süreçte sabır ve özveri ile yanımda olan arkadaşlarıma.

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım...

ELAZIĞ-2019

Kübra ÖNER

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜSİAD: Türkiye Sanayici İşadamları Derneği

İLO: Uluslararası Çalışma Örgütü

GİRİŞ

Zeka insanların var oluşundan günümüze kadar geçen zamanda çeşitli araştırmacılarca ilgi uyandıran bir kavramdır. Bu kavram özelliği gereği yaşanan dönemdeki gelişmelerden etkilenmektedir. Bu kavram 6 kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; sözel, görsel, mantıksal, fiziksel, yaratıcı ve duygusal zekadır.

Mayer ve Salovey; ‘Kişinin hem kendi duyguları hem de başkalarının duygularını algılaması ve bu duygular arasında iletim sağlayabilmesi’ şeklinde duygusal zekayı açıklamıştır. Duygular insan hayatında çok önemli bir unsur olmakta ve bu durum duygusal zeka ile ilgilenilmesinin en büyük sebeplerinden biri olmuştur. Goleman’ ın (1995) “Duygusal Zeka” isimli kitabının yayınlanmasıyla bu kavram, bir çok platformda ilgi toplamış, popüler ve tartışılan bir konu olma özelliği kazanmıştır.

Bir faaliyette bulunabilmek maksadıyla eylemde bulunma anlamına gelen girişim, sosyal girişken kişi anlamında kullanılmaktadır. Girişimciliğin ekonomik ve toplumsal yönden ilerleme göstermesi, gelişme açısından da destekleyici bir unsur olmuş; girişimci ve girişimcilik kavramına yönelik akademik ilgiyi arttırmıştır. Girişimcilik, toplumsal yapıda yenilikçi bir sürecin başlatıcısı olarak kabul edilmektedir. Girişimcilik anlayışı özellikle 20. Yüzyılın ikinci yarısından sonra daha çok ilerleme kaydetmiş, erkekler gibi kadınları da etkileyen bir unsur olmuştur. 1900’lü yıllara kadar kadınların görevleri çok net bir şekilde el işi veya ev işi olarak tanımlanırken, Sanayi Devrimi ile kadınların toplumdaki yerlerinde anlamlı değişimler meydana gelmiştir. Kadınların çalışma hayatına girmeleri cinsiyet eşitsizliği kavramının tartışılmasına fırsat vermiştir.

Toplumsal yaşamın her döneminde toplumsal cinsiyet anlayışı bulunmakta ve var olan bu anlayış üretim girdilerinin farklılaşması ile birlikte yeniden biçimlenmiştir. Erkek ya da kadınlığı hayati manada tanımlayan cinsiyet, erkek ya da kadını toplumsal ve sosyal yönden açıklayan ise toplumsal cinsiyettir. Günümüzde tüm ülkelerde çalışanların demografik yapısında oluşan farklılıklar çalışan kadın ve erkek bireyleri de etkileyerek iş yaşamının en gerekli unsurları olmuşlardır. Çalışma kapsamında duygusal zekâ, girişimcilik ve cinsiyet ayrımcılığı kavramları arasındaki ilişki belirlenmek istenmektedir.

Çalışma teorik ve uygulama olmak üzere dört kısımdan meydana gelmektedir. Teorik kısım üç bölümden oluşmakta olup, ‘duygusal zekâ’, ‘girişimci ve girişimcilik’

ve ‘ toplumsal cinsiyet ‘ başlıklarını içermektedir. Uygulama bölümünde ise duygusal zekâ ve toplumsal cinsiyetin girişimcilik ile arasındaki ilişkinin ortaya konması hedeflenmiştir. Duygusal zekâ bölümünde duygusal zekâ kavramına, kavramın tarihsel sürecine, önemine ve duygusal zekâ modellerine değinilmiştir. Girişimci ve girişimcilik bölümünde ise öncelikle girişimci ve girişimcilik kavramları açıklanmıştır. Daha sonra girişimcilik yaklaşımları ve türleri incelenmiş ve son olarak da girişimcilik eğilimi kavramı hakkında bilgi verilmiştir. Toplumsal cinsiyet bölümünde ise, toplumsal cinsiyeti merkezine alan yaklaşımlar üstünde durulmakta ve karşılaşılan ayrımcılıklar incelenmektedir. Teorik kısmın son bölümünde ise duygusal zekâ ile girişimcilik kavramının arasındaki bilimsel alt yapı açıklanmıştır. Çalışmanın uygulama bölümünde, araştırmanın konusu, amacı, önemi ve hipotezleri sıralanmış sonrasında da araştırma yöntemleri açıklanarak verilerin analizlerine ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda demografik bilgileri, cinsiyet ayrımcılığı, girişimcilik ve duygusal zekâ ölçeklerini içeren bir anket hazırlanmıştır. Anketin birinci bölümü demografik soruları, ikinci bölümü öğrencilerin toplumsal cinsiyete bakış açılarını ölçmeye yönelik 4 sorudan oluşan cinsiyet ayrımcılığı ölçeği, üçüncü bölümü ise Serkan Uçar tarafından geliştirilen ve 25 ifadenin yer aldığı girişimcilik ölçeğinden, dördüncü bölüm ise, Sertaç Ercan tarafından geliştirilen, duygusal zekâ ölçeğinden oluşmaktadır. Uygulama kapsamında 2017-2018 döneminde Fırat Üniversitesi İİBF’de öğretim gören 357 öğrenciye gönüllülük esasına dayalı olarak anket uygulanmıştır. Anket sonuçları SPSS 22 paket programında değerlendirilmiş, parametrik analizlerin kullanılıp kullanılamayacağı test edilmiş elde edilen sonuçlar doğrultusunda t ve ANOVA analizleri uygulanarak bulunan sonuçlar açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DUYGUSAL ZEKÂ

1.1. Duygusal Zekâ Kavramı

Çalışma hayatı ve sosyal yaşamda; duyguları tanıma, onları yönetme ve zorluklarla mücadele etme gibi konularda duyguların itici gücünden yararlanılmıştır. Duygusal zeka, insanlığın varoluşundan beri büyük öneme sahip olmuş ve bu konuda birçok düşünce oluşturulmuştur. Ancak kavramsal olarak ilk kez kullananlar Mayer ve Salovey'dir. Yapmış oldukları bir çalışmada hissel zekayı şu şekilde tanımlamışlardır: *'Duygusal zeka, kişinin kendisinin ayrıca diğerlerinin his, duygu ve düşüncelerini gözlemleyebilme, birbirinden ayırt etme ve kişinin hem kendi düşüncelerini hem de davranışlarını yönlendirmek maksadıyla önceki bilgilerini kullanma yeteneğini içeren zekanın bir alt kümesidir'* (Salovey ve Mayer, 1990: 185-211).

Salovey ve Mayer ile tanımlanan bu kavramı kısa zaman içerisinde büyük merak uyandırmış ve incelemeye değer görülmüştür. Bu konuda yaptığı çalışmalarla adından söz ettiren psikolog Daniel Goleman yayınladığı bir kitapla diğer araştırmacıların önüne geçmiştir. Yayınladığı bu kitapla toplumun dikkatini çekmiş ve diğer araştırmacıların da bu konuya yönelmesini sağlamıştır (Çakar ve Abrak, 2004: 34). Goleman bu eserinde duygusal zekayı; *'kişinin faaliyette bulunabilmesi, olumsuzluklarla karşılaşsa bile mücadele etme, iç güdülerini yöneterek doyumunu geciktirme, psikolojisini düzene sokma, sorunların fikirlerini önlememesine, başkaları ile empati kurarak gerçekleştirilmesidir.'* şeklinde tanımlamaktadır (Goleman, 2007: 62).

Geçmişte duyguları tanıyamayıp ve anlayamamak, birçok kötü duruma sebep olmuştur. Duyguları yönetebilmek insanlık tarihi boyunca yapılmış en büyük keşiflerden biri olmuştur. Günümüzde de duygularını yönetemeyen kişilerin akıllarını da yönetemeyeceği bu sebeple doğru kararlar alamayacağı düşünülmektedir. Bunun nedeni ise duygusal zeka ile bilişsel zekanın birbirinin alternatifi değil tamamlayıcısı olmasıdır; aklın yönetiminin, tüm zeka bölümlerinin birbiriyle uyumlu ve dengeli çalışmasına bağlı olmasıdır. Birey parlak bir zekaya sahip olsa dahi, eğer duygularını yönetmeyi başaramıyorsa başarılı olamayacaktır. Bu nedenle iş yaşamında ya da normal

hayatımızda tek başına akılla ya da hislerle başarılı olunmamaktadır (Atabek 2000: 11-12).

1.1.1. Duygusal Zekâ Kavramının Tarihsel Gelişimi

Günümüze kadar yapılmış çalışmalar detaylı bir şekilde incelendiğinde duygusal zekanın tarihte konu olması Edward Thorndike’ nin 1920’lerde sosyal zeka kavramını ilk olarak ortaya atmasıyla olmuştur. Thorndike söz konusu bu çalışmasında sosyal zekayı, *‘başkalarıyla iyi geçinme’* olarak kısaca tanımlamıştır. Daha sonra Wechsler bu konuyu biraz daha geliştirerek duygusal faktörleri ele alan zeka testlerini oluşturmuştur (Şenocak, 2015: 20).

Payne ise bu kavramı ilk olarak yabancı çalışmalara konu eden araştırmacıdır (Matthews, Zeidner ve Roberts, 2002: 3-10). Payne, bu çalışmasıyla duygusal zeka olarak adlandırdığı kavramın eğitim ve öğretim yoluyla, kişinin kendisinde ve diğer insanlarda nasıl geliştirilebileceğini araştırmıştır. Ona göre, *‘insanlarda duyguların bastırılmasını öngören çağdaş dünya, duygusal gelişimi engelleyerek duygusal cehalete sürüklemiştir. Bugün toplumun çoğunluğunda karşılaşılan şiddet, depresyon, bağımlılık, dinsel çatışma, savaş gibi problemler duygusal cehaletten kaynaklanmaktadır’* (Matthews, Zeidner ve Roberts, 2002: 3-10).

Çoklu zeka kuramının kurucusu Gardner (1983) sosyal zeka kavramını genişleterek iç iletişim ve kişilerarası iletişim konularına açıklık kazandırma üzerine çalışmalar yaparak, duygusal zekanın temel kavramlarının oluşmasını sağlamıştır (Yaylacı, 2008: 25-45). Gardner’in tanımına göre; zeka ve iç iletişim ; *‘kişinin kendiyile alakalı iletimi aynı zamanda komplike ve değişiklik bulunduran hisleri açıklama yetisidir. Bireylerin birbiriyle zeka ve iletişimi; kişinin öteki şahıslarla iletişimi ve onların hisleri, isteklendirmeleri, psikolojileri, talepleri vs. değişiklikleri algılama becerisidir.’* (Yaylacı, 2008: 25-45).

1990 yılında ise ilk kez kavramsal olarak Salovey ve Mayer tarafından kullanıldığından da bahsetmiştik. Salovey ve Mayer’den sonra Goleman 1995 yılında ‘Duygusal Zeka’ kitabını çıkarmıştır. Goleman’ın tanımına göre duygusal zeka; *“kendini harekete geçirebilme iç disiplinine sahip olma, engellenmelere rağmen motivasyonunu kaybetmeden yoluna devam edebilmeyi başarabilmek, dürtü kontrolünü sağlayarak tatmini erteleyebilmek, ruhsal durumunu düzenleyebilmek, karşılaşılan sıkıntıların düşüncenin işleyişine zarar vermemesini sağlayabilmek ve kendisini karşısındakinin yerine koyarak empati geliştirme ve umut besleme ”* dir (Goleman,

2017:50-51). Bu tanımlamadan sonra Goleman hissel zeka kavramını daha da geliştirerek bu kavramı; sosyal bilinç, kendine çeki düzen verme, öz bilinç ve ilişki yönetimi şeklinde gruplandırmıştır (Ercan, 2015: 18).

Bir diğer duygusal zekâ kuramcısı ise psikolog Reuven Bar-On'dur. Bar-On doktora tezi olarak hazırladığı duygusal zekâyla alakalı teorilerini geliştirilerek bir model oluşturmuş ve bu modelle duygusal zeka konusunda dikkat çekmeyi başarmıştır (Goleman, 2015: 389).

1.1.2. Duygusal Zekanın Önemi

Toplumsal ve sosyal yaşamımızdaki konumunun çok önemli olduğu duygusal zeka kavramını konu alan eserlerin başında Goleman'ın yazmış olduğu 'İş başında Duygusal Zekâ' adıyla çevrilmiş olan eser akla gelmektedir. *'Son zamanlarda artık yalnızca aklımızla değil, toplumu idare etme konusundaki becerilerimizle de ilgilenilmektedir.'* şeklinde sadece akıllı olmanın yeterli olmadığı ve duygularımızı nasıl yönettiğimizin de önemli olduğunu vurgulanmıştır.

Duygusal zeka kavramına temel oluşturan varsayım, insanların hayatlarındaki mutluluk ve başarılarının kaynağının, bilişsel zekadan başka sebeplere bağlı olduğunun anlaşılmasıdır. Başarının ve mutluluğun bilişsel zekadan çok duygusal zekaya dayanması, duygusal zekanın araştırılmasındaki ana fikri açıklamaktadır. Bilişsel zeka, başarıyı belirleyen etkilerin sadece yüzde yirmisini açıklarken, hissel zeka, bilişsel zekadan ayrı biçimde, kişisel, toplumsal yeteneklerin bileşimidir. Bu birleşim, öz bilinci, otokontrolü, motive olmayı, sabrı, empatiyi ve karşılıklı tatmin edici ilişkileri oluşturma becerisini kapsamaktadır (Cherniss, 2002: 55).

Duyguları fark edebilme, dikkate alma, açık ve net bir şekilde ifade edebilme, başkalarının duygularını doğru şekilde analiz edebilmek kişilerin daha çok güvenilir olmalarına ve değişime açık olmalarına sebep olmaktadır. Böylelikle duygusal zekaya sahip olup bu durumu doğru şekilde kullanabilenler yaşamlarını çok daha kolaylaştırmaktadır. Duygusal zekanın önemli olduğunu savunanlar, insanın yaşama duyarlı olabilmesini, kişilik ve ahlaki güdüler arasındaki bağlantının temel alınmasını ön planda tutmaktadır (Somuncuoğlu, 2005: 270).

1.1.3. Duygusal Zekanın Sınırlıkları

Duygusal zekanın hangi sınırlar içerisinde ele alınması gerektiği ve konunun yanlış anlaşılmalara yol açmaması için gerçekte ne olduğu konusunda Acar (2001) çalışmasında şu ifadelerle yer vermiştir (Acar, 2001:32-33):

- Duygusal zeka, hisleri etkin bir şekilde kullanılabilmek ve onları doğru yönetebilmektir (Koçmar, 2012: 83). Burada önemli olan hislerin birbirleriyle olan uyumudur (Acar, 2001: 32-33)
- Duygusal zeka hep olumlu durumlarda kullanılmaz aksine kişinin görmek ya da duymak istemediği durumlarda kişinin moralini düşürecek durumlara karşı direnç göstermektedir(McFarland, 1997:7). Ancak bu olumsuzlukların üstünü örtüp bu duruma kayıtsız kalmamalı ve uygun bir çözüm yolu bulunmalıdır (Acar, 2001: 32-33).
- Duygusal zeka, hiçbir zaman karşılaşılan farklılıkların anında anlaşılabilirdiği bir olgu olmamıştır. Kişi bilişsel zekasını kullanarak kısa zamanda istediğini yapabilir ama stres yönetimi ve diğerlerinin saygısını kazanma gibi kabiliyetler öyle kısa zamanlı yapılabilecek olgular değildir (Acar, 2001: 32-33).
- Hissel zekayı ifade eden yetiler, bilişsel yetilere zıt olmayan bilhassa manasal boyutta hayatın realitesinde güçlü bir faktördür. Çevremizde bu duruma örnek verebileceğimiz toplumsal, hissel ve de bilişsel yetilerimizi kullanarak en iyi olmak gerçekleştirilebilir (Koçmar, 2012: 83)
- Stres yönetimi bilinenin aksine sadece insanların sinirlerini yatıştıran ve olayları yaşanmamış gibi kabul edip devam eden değil aksine iş hayatında çok önemli bir unsur olmakta ve çalışanların kendi değerlerini anlamasına yardım edip hem kendi hem de çalıştıkları kurumun hedeflerine kavuşması konusunda yardımcı olmaktadır (Cooper ve Sawaf 2000: 361)
- ‘Duygusal zeka kişiyle beraber var olmamakta ve kişinin yaşamının her anında öğrenip arttırabileceği bir olgudur. Bu özelliği ile de bilişsel zekadan ayrılmaktadır (Goleman 2015: 44).

1.1.4. Duygusal Zekâ Modelleri

Duygusal zekaya olan ilginin armasıyla birlikte çalışmalarda birçok duygusal zeka modeli geliştirilmiştir. Bu modellerde kendi içerisinde karma modeller ve yetenek modelleri olmak üzere iki farklı grupta incelenmektedir. Bunlar:

Karma Model; Farklı özellikleri bir araya getirmektedir. Bu özellikler sadece duygu ve zekayı değil, motivasyon ve kişilik özelliklerini de içeren kişisel ve sosyal fonksiyonların birlikteliğinden oluşur. Karma modellere örnek göstereceğimiz modeller Goleman, Bar-On ve Sawaf ve Cooper gibi modellerdir (Aslan, 2013:8-51; Acar, 2001: 4-28).

Yetenek Modeli; Bu model, duyguların düşünmeye olan olumlu katkısı ve bireyin uyum davranışını kolaylaştırma etkisine önem vermektedir. İnsanların düşünme yöntemleri, karar verme süreçleri ve planlarını yapma biçimleri ile alakalıdır. Bu modele göre bilişsel zeka; bireysel özellikler, akılsal beceriler ve öğrenilebilen becerilerin birleşiminden meydana gelmektedir (Kavcar, 2011: 25). Bu modele Salovey ve Mayer örnek verilebilir (Acar, 2001: 4-28).

1.1.4.1. Salovey ve Mayer Modeli

Hissel zeka ifadesi ilk defa 1990'lı yıllarda Salovey ve Mayer birlikte 'bireyin hem şahsının hem de öteki şahısların hislerini izleyip oluşan değişiklikleri fark ederek bireyin fikir ve eylemlerine yol gösterici olma becerisi' şeklinde ifade edilmiştir. David Caruso ikilinin iş arkadaşlarından biri olarak tanımı şöyle özetlemektedir. *'Duygusal zekanın, zekanın karşısı olmadığını anlamak çok önemlidir. Bu kalbin akla karşı zaferi değildir. Aksine ikisinin eşsiz birleşimidir.'*

Tüm bu araştırmalar sonucunda hissel zeka ile alakalı çok fazla açıklamalarda bulunulmuş ve daha sonra hissel zeka gelişim gösterip son dönemlerde hala üzerinde çalışılıp araştırma yapılan bir konu olmuştur.

Bu model dört unsurdan meydana gelmektedir:

- Duyguları, anlama, ölçme ve dile getirme,
- Duyguları düşüncede kaynaştırma,
- Duyguları kavrama, yargılama
- Duyguların düzenlenmesi ve idare edilmesidir.

(<http://www.sabriburhanoglu.com/duygusal-zeka>)

Duyguları anlama, ölçme ve dile getirme: Duygusal zeka duyguların algılanıp ifade edilmesiyle başlamaktadır. Duyguların algılanması ve ifade edilmesi ise kişinin karşısındakinin fiziksel ve psikolojik durumunu anlamaya çalışarak duyguları tanımlaması, duyguları doğru bir şekilde dile getirmesidir. (Mayer, Salovey ve Caruso, 2000: 110).

Duyguları düşüncede kaynaştırma: Duyguları kullanma yetisinin, bilgi işlemede ve karar vermede destekleyici bir etkisi vardır. Duygular insanın dünyaya gelmesinden itibaren temel bir uyarı sistemidir. İnsanlar yaşadıkları her türlü durumu duygularıyla yönetirler. Bebeğin acıktığında ya da aşırı sıcaklığa karşı tepkisini ağlayarak vermesi veya etrafındaki insanların kendisine karşı gülmelerine ya da keyif verici durumlara karşı gülerek tepki vermesi de duyguların durumları yönettiğine örnek olmaktadır (Mayer ve Salovey, 1997: 12).

Duyguları kavrama, yargılama: Duyguları anlama ve bu değişiklikler üzerinde sebep sonuç ilişkisini belirleyerek durumu anlamayı ifade etmektedir(Cote vd., 2010:497). Duygusal bilgi bireyin çocukluğundan başlayarak duygusal anlamların artmaya başlamasıyla birlikte bu süreç genişleyerek yaşam boyu gelişim gösterir (Salovey ve Mayer, 1997: 13). Bu durumu daha iyi açıklayacak olursak; bir çocuk duyguları tanıdıktan sonra onları nitelemeye ve bu nitelikler arasındaki ilişkileri, benzerlik ve farklılıkları algılamaya başlar. Aynı zamanda çocuklar ilişkilerde hangi duygunun hangi anlama geldiğini de anlamaktadırlar.

Duyguların düzenlenmesi ve idare edilmesi: Duyguları yönetme yetisi, farklı duygusal sorunlar karşısında bilinçli düşünerek çeşitli seçenekler üretmek, bunların içinden en uygununu seçip doğru tepki göstermeyi gerektirir. Bu kuram, ilk üç boyuttan; duyguların algılama, değerlendirme ve ifade edilmesinden, duyguların düşüncede kaynaştırılmasından ve duyguların anlaşılıp, yargılanmasından edinilen bilgiler ve kişinin kendi tecrübelerinin de etkisiyle, uygun tepkiler verebilmek olarak tanımlanmaktadır (Deniz, 2018: 20).Mayer ve Salovey (1998) algılama ve deneyim ile ilerleme sağlanılacak hissel kabiliyetler alanına yönelmişlerdir.

1.1.4.2. Reuven Bar –On Modeli

Bu model karma model kapsamına girmektedir. Reuven Bar-On’a (1997) göre, ‘bireyin yalnızca duygusal zekaya değil bununla birlikte bilişsel zekaya da sahip olması

kişinin gerçekten zeka düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir'. Bu yüzden duygusal-sosyal zeka olarak da tanımlanmaktadır (Weerdts ve Rossi, 2012: 145).

Bar-On, Salovey ve Mayer'ın modeline göre; bireysel niteliklere ağırlık vermekte ve modelinde bireysellik kuramını esas alarak, psikolojik anlamda nitelikli olmaktadır. Bu modelde araştırmacı hissel zeka kavramını beş bölümle sınıflandırmaktadır (Freeland 2007: 17-18):

'Kişisel Beceriler: Duygusal Özbilinç, Girişkenlik - Benlik Saygısı, Kendini Gerçekleştirme, Bağımsızlık, **Kişilerarası Beceriler:** Empati, Sosyal Sorumluluk, **Kişilerarası İlişkiler, Uyumluluk:** Gerçeklik Testi, Esneklik, Problem Çözme, **Stres yönetimi:** Stres Toleransı, Dürtü Kontrolü, **Genel Ruhsal Durum:** İyimserlik, Mutluluk'

Bu model, hissel zekası düşük olan kişilere göre hissel zekaya büyük oranda sahip olan kişilerin yaşamlarında daha başarılı olacaklarını ifade etmektedir (Freeland 2007: 44-45).

1.1.4.3. Goleman'ın Duygusal Zeka Modeli

Birçok gazete ve dergilere yazılar yazan psikoloji doktoru bir gazeteci- yazar olan Daniel Goleman, duygusal okur-yazarlık üzerine bir kitap yazmak amacıyla yaptığı araştırmalar ve incelemelerde Mayer ve Salovey'in yazılarından etkilenecek 1995'te beyin, duygular ve davranışlar üzerine birçok ilginç bilgiyi bir araya topladığı 'Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?' kitabını yazmıştır. Böylelikle 'Hissel Zeka' yı kitap haline getiren kişi Daniel Goleman olmuştur. (<http://www.hayatinritmi.com.tr/>). Goleman bu kitabında, 'iş yaşamında akademik zeka olan 'IQ' nun etkisinin inkar edilmesinin doğal olarak yersiz olacağı, ancak IQ'ları yüksek olan çalışanların iş hayatında da başarılı olacağı düşüncesinin de yanlış olacağı' belirtilmiştir (Becerin 2012: 62-63).

Goleman yapmış olduğu ilk çalışmalarda duygusal zekâyı beş ana unsur ve yirmi beş yeterlikle açıklamış, sonraki çalışmalarında ise bu modeli yalınlaştırarak dört ana unsur ve on sekiz yeterliğe indirgemıştır. Dört ana unsur şu şekildedir: Öz bilinç, kendine çeki düzen verme, sosyal bilinç ve ilişki yönetimi (Goleman 2005: 48-49).

Öz bilinç: Bireyin hislerin bilincinde olması, hangi duygulara sahip olduğunu bilip, duygularını karar alırken doğru bir biçimde kullanabilmesi olarak ifade edilmektedir. Bu boyut içinde bulunan durumda, kişinin kendi duygularının farkına varıp bu duygularını kullanarak doğru tercihler yapması olarak tanımlanmaktadır.

Kişinin kendi duyguları ve becerilerini gerçekçi bir şekilde değerlendirmesi sağlam temellere sahip olan özgüven gelişiminin önemli unsurudur. Tüm bunları yapabilmek için de kişinin kendisini doğru değerlendirmesi gerekmektedir. Öz bilinç için Goleman, hayati önem taşıyan üç duygusal yeterlilik olduğunu belirtmektedir. Bu yeterlilikler; duygusal bilinç, doğru öz değerlendirme ve özgüvendir (Goleman 2015: 27).

Kendine Çeki Düzen Verme, Duyguları Yönetme: Bireyin öfkeden sevince, şaşkınlıktan korkuya kadar her türlü duyguyu yönetebilmesiyle ilgilidir. Ancak duyguların yönetilmesi durumundan duyguların bastırılması anlaşılmamalıdır. Çünkü duyguların bastırılması çok daha büyük sorunlara neden olabilir. Duyguların bastırılmasıyla kısa zamanlı yarar sağlanılabilir ancak daha sonra bastırılan duyguların güçlenerek ortaya çıkmasıyla önlenemez problemlere neden olabilir. Bu yüzden duygularımızı bastırmak yerine bulunduğumuz durumun bizi ittiği anlık tepkilerden uzaklaşarak daha doğru tepkiler verebiliriz (Çakar ve Arbak, 2003:88).

Sosyal Bilinç: Goleman sosyal farkındalık boyutunu üç farklı bileşenden oluşturmaktadır (Goleman 2000a: 80) :

‘Empati; başkalarının duygularını ve onlara karşı olan bakış açılarını anlayabilmek ve anladıktan sonra onların endişeleriyle ve sorunlarıyla ilgilenmektir.’

‘Örgütsel farkındalık; örgütsel yaşamın akışını anlayabilmek ve karar verilebilecek durumlar oluşturarak politikaları yönlendirebilmektir.’

‘Hizmete yönelik olmak; müşteri ihtiyaçlarını tanımak ve onları karşılayabilecek durumlar oluşturmaktır.’ Ancak bu bileşenlerden en önemlisi empatidir. Çünkü empati; bireyin diğer bireylerle iyi iletişim kurabilmesini sağlayan en önemli unsurlardandır. Empati kuramayan bireyler, iletişimde bulunduğu kişilerin duygu ve düşüncelerini anlayamayacak ve bu yüzden karşısındaki insanla doğru iletişim kuramayacaktır ve doğru iletişim kuramadığı için de bulunduğu ortamda problemler başlayacaktır. Bu durum özellikle çalışma alanlarında çok büyük sorunlar yaratacak ve bireylerin birlikte çalışmasını engelleyecektir.

Önyargılı davranmadan karşısındaki kişilerin duygu ve düşüncelerini anlayıp bu durumu onlara hissettirebilen kişilerin bulunduğu çalışma ortamlarında güçlü iletişim sayesinde ekip ruhuyla çalışarak kısa zamanda daha verimli sonuçlar elde edilebilecektir.

İlişki Yönetimi: İlişkileri yürütebilmek, etkileşim sürecindeki insanları memnun edebilecek biçimde güvenilir ve sorunsuz bir şekilde yürütülmesini ve bireylerin

birbirlerine daha duyarlı bir yaklaşım sergilemelerini gerekli görmektedir. Aynı zamanda diğer bireylerle doğru etkileşim içinde olmak, gerektiğinde diğerlerini ikna etmek, onlara liderlik etmek, anlaşmazlık durumlarında çözüm üretmek, ekip çalışmasını ve işbirliğini etkin bir şekilde kullanabilmek gibi özellikleri içermektedir (Goleman 2015: 189).

1.1.4.4. Sawaf ve Cooper Modeli

Bu model Sawaf ve Cooper'ın 1997 yılında yazmış olduğu 'Yönetici Duygusal Zekası' kitabıyla ortaya atılmıştır. Cooper ve Sawaf bu kitaplarında duygusal zekaya örgütsel yapı içinde yaklaşmışlar ve 4 duygusal zeka yapı taşı modelini geliştirmişlerdir (İşmen, 2001: 21). Bu yapı taşları aşağıda sıralanmıştır:

- *'Duyguları Öğrenmek: Bu boyut, bireyin duygusal yeterliliklerinin farkında olması ve bunu ilişkilerinde kullanması üzerine kuruludur.'*
- *'Duygusal Zindelik: Bu kavram, öz varlık, güven çemberi, yapıcı hoşnutsuzluk, esnek yaklaşım ve yeniliklere açık olma özelliklerini içerir.'*
- *'Duygusal Derinlik: Özgün potansiyel ve hedeflerin net olarak belirlenmesi öğelerinden oluşur.'*
- *'Duygusal Simya: Kişinin yaratıcılığını harekete geçirmek için duygularını kullanabilme, sezgisel akış ve geleceği yapılandırmak becerilerini kapsamaktadır'(Konakay, 2010: 213).*

1.1.4.5. Duygusal Zekanın İş Hayatındaki Önemi

Duygusal zeka kavramı bireylerin hayatlarındaki başarıyı büyük oranda etkileyen yetenekler toplamı şeklinde açıklanmaktadır. Burada 'başarı' dan anlaşılan sadece mevki, konum veya zenginlik değil; aynı zamanda kişinin nasıl hissettiği ve bulunduğu ortamdan haz alıp almadığı şeklindeki unsurları da içermektedir (Dağlı, vd., 2008: 25).

Goleman klasik yönetim kuramlarının birçoğunda, bireylerin kendilerini nasıl yönettiklerinin ve çevreleriyle nasıl iletişim kurduklarının önemli olduğunu vurgulamıştır. Daha sonra yapılan araştırmalar sonucunda bu durum netleşerek duygusal zekanın işbaşında mükemmeliği yakalamakta önemli rol oynadığı anlaşılmıştır (Goleman, 2000b: 12). Çünkü iş yaşamında başarılı olmanın yalnızca etkin ve verimli

çalışmayla sağlanamayacağı bununla birlikte duygularının farkında olup onları kontrol edebilen ve aynı zamanda başkalarının da duygularından anlayan sosyal ve duygusal zekası yüksek çalışanların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır (Acar, 2002: 54).

Çalışma hayatında hissel zekanın; gergin durumların üstesinden gelme, grupsal faaliyetlerde bulunma, önderlik vs. durumlar insan yaşamında geliştirilmesi gereken durumlardır. Brighton School of Business and Management tarafından hazırlanan çalışmada kariyer ve el başarısıyla alakalı açıklamalar yapmaktadır. Bu çalışmaya göre (<http://www.socialbusinessstr.com>);

- Olumsuzlukların üstesinden kolaylıkla gelebilir.
- Kişi kendini net biçimde açıklayabilir.
- Öteki bireylerin saygısını kazanır.
- Öteki bireyleri etkiler.
- Öteki bireylerden çok rahat bir şekilde daha kolay destek alır.
- Zor durumlarda öfke kontrolünü sağlayabilir.
- Öteki bireylere veya topluma nasıl davranacağını bilir.
- Daha net bir tepki ile karşılaşabilmek için cümleyi ne şekilde kullanacağını anlar.
- Birbirleriyle diyalog kurarken cümleleri nasıl kullanacağını bilir
- İletişim kurarken karşısındakileri etkisi altına alabilir.
- Yapacağı çalışmayı bitirebilmek amacıyla şahsını destekler
- Karşılaşabileceği aksiliklerle mücadele ederek umudunu kaybetmez
- Hissel zekası düşük kişilerin çalışma hayatındaki özellikleri;
- Durağan, saldırgan etkileşim
- Kendisine yapılan tenkitleri duymazdan gelme
- Hep öteki bireyleri kötülemek
- Karşısındaki insanların fikirlerini önemsemeyen ve onlara nasıl sesleneceğini bilemeyen önderler,
- Kabul görmeyen ve farklılaştırıcı düşüncelere sahip olunması çalışmada sağlanan randımanı azaltır

Kısaca özetlemek gerekirse, hissel zekaya olan ilginin artması girişimcilik ve üstün performans ile ilişkilidir. Çünkü insanlar yeni alacakları elemanları duygusal

zekası yüksek kişilerden seçmekte ve var olan elemanların da duygusal zekaları arttırılmaktadır (Güllüce ve İşcan, 2010: 11).

İKİNCİ BÖLÜM

2. GİRİŞİMCİLİK

Çalışmanın ikinci bölümünde girişimcilik eğilimi olgusu üzerine ilişkin kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu kapsamda girişimci, girişimcilik ve girişimcilik eğilimli kavramların tanımlarına yer verilmiş ve girişimcilik eğilimine etki eden faktörler açıklanmıştır. Girişimcilik eğilimini ölçmek üzere geliştirilmiş modellere de yer verilerek, olguya ilişkin bazı ulusal ve uluslararası yayın ve araştırmaların sonuçları açıklanmıştır.

2.1. Girişimci Kavramı ve Girişimcinin Özellikleri

Terim anlamı oluşturmak olan girişimci kavramı, ilk defa Richard Cantillon tarafından kullanılmış ve daha sonra Frank Knight ile Amerikan araştırmalarına dahil olmuştur. (Börü, 2006: 1).

Cantillon bu tanımlamayı 1730'lu yıllarda yapmış ve bu tanımlamayla halkı kazançları net bir şekilde bilinenler ve kazançları bilinmeyenler biçiminde sınıflandırmıştır (Long, 1983: 47). Bu sınıflandırmayla birlikte kazançları net bir şekilde bilinmeyen gruba da girişimci denilmiş ve girişimcilikte risk alma eğilimi başlamış ve girişimcilik serbest çalışma şeklinde ifade edilmiştir (Cantillon, 1931: 53-55 Redlich, 1949: 2). Cantillon'dan sonra bu konuda birçok tanımlama yapılmıştır bunlardan bazıları:

Peters ve Hisrich (1995: 10) girişimcilik kavramını; *'yeterli vakit ayırma ile gayret gösterilerek iktisadi, toplumsal, ruhsal tehlikeleri toplayıp maddi ve manevi doyum sağlanarak değişik bir şey oluşturarak bulunduğu çevreye yarar sağlamasıdır.'*

Hoggets ve Kuratko (1995: 28) ; *'piyasada var olan imkanları kullanarak ürün ya da emeğin tekrar piyasaya sürülmesi ve değişik bir düşünce icatı ya da var olan ürün, dizayn, ücret, nitelik bakımından düzenlenerek piyasaya sunulması'* şeklinde bu iki faktör ile girişimcilik tanımlanmaktadır.

Bahsedilen faktörler göz önünde bulundurulduğunda girişimcilerin, görev ve olaylara bakış açıları farklı olduğundan girişimci olmayan bireylerden farklı düşünüp

belirsiz çevre koşulları, yüksek risk içeren durumlar ve zaman baskısı olduğu zamanlarda önsezileri ile doğru kararlar verebilmektedirler (Hisrich vd., 2013:6).

Yukarıda bahsedilen tanımların yanı sıra bu çalışmada dikkate alınacak girişimci tanımı ise şu şekildedir: *‘Bir mal veya hizmet üretmek, pazarlamak için kendine ait ya da başka kişi ve kurumlardan sağladığı sermaye ile üretim faktörlerini bir araya getiren, bu faaliyeti yaparken ortaya çıkabilecek kâr veya zarar etme riskini göze alan, ait olduğu topluma ve insanlığa katkıda bulunma coşkusuyla dolu kişidir.’* konu genel olarak ele alındığında toplum içerisinde girişken, sorumluluğunu aldığı işi başaran ve iş bitiren kimselere girişimci (müteşebbis) denildiği görülmektedir (Budak ve Budak 2004: 15). Sonuç olarak savaşların artık cephelerde değil de iş dünyasında yaşandığı günümüz dünyasında girişimciler, ulusların gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. (Fidan ve Çiftçi, 2010: 72).

Girişimcilik, karşılaşılan imkanları iyi değerlendirmek, geliştirmek ve o imkanlar sayesinde farklılık yaratmaktır. Bu farklılığın yaratılması da bazı unsurların varlığına bağlıdır. Bunlar (Koh,1996):

Başarma İhtiyacı Duyma: Bireyin faaliyette bulunmasını sağlayan destekleyici bir unsurdur Bireylerin başarılı olmayı çok arzulamaları ve hedeflerine kendileri ulaştıklarında yaşanan mutluluk tanımında bahsedilen psikolojik faktöre örnek gösterilebilir (Koh, 1996: 12-25). Aynı zamanda iktisadi ve kurumsal gelişimin sağlanması konusunda çok önemli bir kavramdır (Pillis ve Reardon, 2007: 382-396).

Kontrol Odağı: Bireyin davranışları ile bu davranışların sonuçları arasındaki ilişkiyi ne şekilde algıladığını yansıtmaktadır (Chen ve Zhao, 2008: 1-22). Diğer bir ifadeyle kontrol odağı, bir kişinin yaşamı hakkındaki algılarını ve yaşamındaki olayları kontrol edip edemeyeceğine olan güvenini temsil etmektedir (Di Zhang ve Buring, 2011: 82-103). Ayrıca, şans ya da çevresel faktörler ile kişisel inisiyatif olarak, bireylerin başarı ve başarısızlıklarını algılama derecesini ifade eder (Lau ve Shaffer, 1999: 225-230). Julian Rotter (1966, 1975) *‘bireylerin kendi yaşamlarını denetleyebilme güçleri bakımından birbirlerinden farklılıklar gösterdiklerini gözlemlemiştir. Kimi insanların kendi yaşamlarını denetleyebilmeleri, yapmak istedikleri davranışlar için gerekli gücü kendilerinde gördüklerini ya da tam tersi kimi insanlarda bunların dış etkenlere bağlı olduğuna inanırlar’* (Cüceloğlu, 2010: 22).

Risk Alma: Risk, sosyal hayatta beklenmeyen durumlarla karşılaşma ihtimallerini kullanan matematiksel bir ifadedir (Davidsson, 2010: 224-234). Risk alma

ise, sonuçların ne olacağını bilmeden, bilinmeyen koşullarda karar vermeyi içermektedir (Wakkee ve diğ. 2010: 1-21). Norton Jr. ve Moore (2006: 215-226) yaptıkları çalışmada, Risk alma yeteneğinin '*girişimcilerin önemli bir özelliği olduğunu ve girişimci olanların, girişimci olmayanlara göre, daha fazla risk aldıklarını*' belirtmişlerdir.

Belirsizlik Toleransı: Belirsiz durumlarda olumlu cevap verme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Bu belirsizlik, konularla alakalı bilgi edinmeden belirsiz bir ortamda kararlar alırken iyi niyetli davranmaktır. Bu unsur iyi niyetli davranılmasını sağlayarak kişinin daha doğru imkanlar türetmesine sebep olmaktadır (Teoh ve Foo, 1997: 67-81). Belirsizliğe karşı hoşgörü girişimcilerin, bulunacakları faaliyetlerde önemli bir unsur olmakta ve kişilerin karşılaştıkları herhangi bir olumsuz durum karşısında bu olumsuzlukların üzerine giderek onunla başa çıkmayı zorlamalıdır (Wu ve diğ., 2007: 928-941).

Kendine Güven: Bireylerin eylemde bulunurken eylemin mesuliyetini kabul etmeleri ve gerekli hissettikleri becerileri edindiklerine ilişkin tutumlarını belirtmektedir (Bowman, 1999: 558-568). Müteşebbisler, çalışma yaşamlarında birçok olumsuzluk ve belirsizliklerle karşılaştıklarından kendilerine güveni yüksek olmalı, bu sayede sınırlı kaynak ve sermayeyle kısa zamanda başarıya ulaşmaktadırlar (Hallak ve diğ. 2011: 145).

Yenilikçilik: Yeni iş faaliyetleri üzerinde etkili bir faktördür. Schumpeter (1934: 24)'e göre yenilikçilik, '*girişimciliğin odak noktasıdır. İşletmelerdeki mevcut kaynakları arttırmak veya onlara yeni şeyler katarak yeni istihdam olanakları sağlamaktır*' (Rahman ve Lian, 2011: 253-274).

Wonglimpiyarat'e (2005: 865-882) göre yenilikçilik, '*fırsatları değerlendirmek, mevcut teknolojiyi geliştirmek ve pratik bir şekilde kullanmayı sağlayan yoldur. Ayrıca, fırsatların ve ticarileştirilmiş ürünlerin yeni süreçlerle uygulanmasıdır.*' Karimi ve diğerleri (2011:632-657) yenilikçiliği, '*yeni ürünler, hizmetler, süreçler, teknolojiler ve iş modellerinin oluşturulması ile teknolojiye gelişmeleri vurgulamak*' şeklinde ifade etmişlerdir.

2.2. Girişimcilik Türleri

Girişimcinin gerçekleştirdiği eylem ve eylemin oluşturduğu düzen olarak tanımlanan girişimcilik kavramının literatürde birçok türü olduğundan bahsedilmektedir

(Top, 2006: 7). Teknolojinin gelişmesi, girdilerin yenilenmesi, çevrenin ve alıcıların değişmesiyle Gelişen teknoloji, yeni üretim türleri, değişen toplum ve müşteri yapısı ile pazarlar sürekli değişmektedir. Böylelikle yeni faaliyet alanları ve tanımlamalarda hayatımıza dâhil olmaktadır. Bunlardan önemli olanlar şunlardır:

2.2.1. Sosyal Girişimcilik

Dünyada ‘sosyal girişim’ ve ‘sosyal girişimci’ kelimelerini kullanan ilk kişi Bill Drayton’dır. Sosyal girişim yapısındaki şirketler, toplumsal sorunları girişimci yaklaşımlarla çözmeyi amaçlayan yapılardır. Bu bağlamda son amaçlarının kar etmek değil, sosyal fayda sağlamak olmasıyla diğer girişimlerden ayrılmaktadırlar. Ticari girişimler de ortaya bir sosyal fayda çıkarabilir ancak son amaçları maksimum kar elde etmektir. Sosyal girişimler ise sosyal faydalarını maksimize ederken, karlarını optimize etmektedirler.

Sosyal girişimler sivil toplum kuruluşlarından girişimcilik temelli ticari faaliyetler içinde olmaları ile ayrılmaktadırlar. Ticari faaliyetleri yarattıkları sosyal faydanın temel bir aracı da olabilir, sadece finansal sürdürülebilirliklerini sağlamayı da amaçlayabilmektedirler (medium.com/@AshokaTurkiye).

2.2.2. İç Girişimcilik

Bu kavram bireylerin çalıştığı kurum sınırları içinde herhangi bir mecburiyet olmaksızın bireysel istekleri neticesinde düşünce üretmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı zamanda iç girişimci olan bireylerin yüksek duygusal zekaya ve gelişimci bireysel nitelikleri barındırmalıdır. Bu niteliklere sahip bireyler çalıştıkları kurumun gelişmesi açısından büyük öneme sahiptir. Bu yüzden iç girişimciler çalıştıkları kurumdan bağımsız düşünülemezler (www.kobivadisi.com).

İki girişimcilik çeşidi de temelde benzer özelliklere sahiptir. Bu benzerliklerden en önemlisi iç girişimci ve girişimcinin yenilikçi olmasıdır. Ancak bu benzerliğin yanı sıra iç girişimciliğin, genel girişimcilikle, aralarında farklılıklar da yer almaktadır (Ürper, 2012: 9)

- İç girişimci fon sağlama konusunda genel girişimciye göre daha rahattır.
- İkisi de risk alır ancak iç girişimcinin riski, kariyeri ve istihdam ile ilgilidir. Genel girişimcinin riski ise tüm işletmeyi ve kendi geleceğini ilgilendirir.

- İç girişimci şirketteki engellerle karşılaşır ve üstesinden gelmeye çalışır. Genel girişimci ise pazardaki engellerle uğraşır.
- İç girişimci güçlendirmek, genel girişimci ise geliştirmek için çalışır.

2.2.3. Yeni Girişimcilik

Hareketlilik ve yeniliği girişimcilikte itici güç olarak gören Schumpeter için yenilikçi girişimci; ‘ gelişimin yalnızca çıktı ve aşamalar için yarattığı etki ile değil aynı zamanda kaynaklar ve piyasalarda da gelişim göstererek etki alanını arttıran bireydir’(Anderson,1984:363). Dinamik girişimci ise; ‘ gelişimi var eden ve gerçekleştiren, piyasaları geliştiren ve iktisadi girdiler var ederek bu girdilerin yöntemini geliştiren ve iktisadi yenilikçiliği başlatan bireydir (Çetin,1996: 29).

2.3. Girişimciliğin Tarihsel Gelişimi

Girişimcilik terimi ilk olarak bireyin sahip olduğu varlıklarıyla iş kurması şeklinde açıklanmaktaydı. İngiliz klasik iktisatçılarından Adam Smith’e göre iktisadi olgular arasında önemsiz sayılan girişimci, daha sonra endüstrileşme ile birlikte gelişim göstermiş ve insanların ilgisini çeken bir konu haline gelmiştir (Sinanoğlu-Koç,2005: 23-24).

2.3.1. Dünya’da Girişimcilik

Günümüzde girişimci olarak adlandırılan bireyler girişimciliğin bütün gereklerine sahiptirler ve bunu sadece yaşamlarını idame edebilmek için gerçekleştirmektedirler. Emile Durkheim yaptığı ‘Genetik Evrim Sınıflandırılmasında’ toplumları dörde ayırmaktadır. Bunlar;

- **İlkel toplumlar:** İnsanların doğadan elde ettikleri kaynaklarla geçindikleri ve hayvanları sadece gıda kaynağı olmaktan çıkarıp evcilleştirerek hayvancılığa başladıkları toplumlardır. Bu toplumlarda henüz topraktan verim alınmaya başlanmamış ekilip dikilmemiştir (Lajuie, 1968: 17).
- **İlk toprağa yerleşip tarım ile uğraşan toplumlar:** İnsanların topraktan verim almaya başladıkları ve başkasına verebilecek kadar üretmesi sonucunda takasın başladığı bir toplumdur (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011: 56).

- **Feodal toplumlar:** Günümüz girişimcilik anlayışıyla benzerlik gösteren bu toplumlarda bireyler toprak ve alım satım ile ilgilenmişlerdir.
- **İleri toplumlar:** Son zamanlarda tanımlanan girişimcilik kavramının yaşandığı toplumlardır (Küçük, 2005: 32-33).

Günümüzde tüm ülkelerde yaşanan iktisadi reformlar politik ve toplumsal reformları da beraberinde getirmiştir. Kurumların ‘yerinden yönetim’ e uygun bir idare şeklini tercih etmesi ile toplumun ‘ hükümetin müdahale sınırlılığı olmalı’ ifadesini kabul görmesine sebep olmuştur. Bu sayede uzun yıllardır algılanamayan Drucker’ın ‘yenilikçi organizasyon’ olarak ifade ettiği kurum yapısı, KOBİ’lere olan ilgiyi arttırmış ve Schumpeter’in ‘dinamik girişimcisi’ de kamu için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. (Aytaç, 1999: 30).

Kısaca özetlersek Girişimcilik; ilk dönemlerde alım satım yapan, orta dönemlerde üretimi planlayan ve belirsiz durumlara girmeyen, 17. yy. da belirsiz olsa dahi piyasaya giren, 18. yy. da sadece kaynak sahibi olmayan, son olarak 19. ve 20. yy. da genel olarak iktisadi yönden bakılan bir kavram olmuştur. Endüstriyelleşme ile hızla gelişim göstermeye başlayan girişimcilik; aklın ve bilimin esas olduğu günümüzde en çok değer verilen konulardan biri olmuştur. Globalleşerek değişen evrende; iletişim imkânlarının anlamsız bir biçimde gelişim göstermesi, siyasi engellerin düşürülmesi, hükümetin iktisadi hisselerinin azaltılması, vs. gibi birçok faktör müteşebbislerin olması gerektiğini göstermektedir (Uzuntepe, 2017: 55).

2.3.2. Türkiye’de Girişimcilik

Türkiye’de girişimcilik tarihi incelendiğinde; girişimciliğin Selçuklu Devleti zamanından Osmanlı İmparatorluğuna ve en son Cumhuriyet’in kurulmasından öncesine kadar uzanmaktadır. Esnaf dayanışma teşkilatının kurulmasıyla başlayan bu anlayış endüstri dönemi sonrasında yaşanan gelişmelere uyum sağlayamayarak yetersiz kalmıştır. (Tutar ve Küçük, 2003:168). Ancak girişimciliğin tarihi incelendiğinde dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise Türkiye’de tıpkı diğer ülkelerde olduğu gibi girişimcilik, hükümetin aldığı siyasi kararlardan etkilenmiştir. Bu sebeple girişimcilik hükümetten ayrı düşünülemez. Tarihsel açıdan bakıldığında girişimciliğin gelişimi 1923 yılında başlamış ve 2000’li yıllara kadar devam etmiş beş temel döneme ayrılmıştır (Öztürk, 2008: 27):

- 1923-1929 ‘*özel girişimciliğe teşvik*’,

- 1930-1946 *'devletçilik ve yansımaları'*,
- 1946-1960 *'yenilikçi ekonomiye geçiş'*,
- 1960-1980 *'planlı ekonomi denemesi'* ve de
- 1980' den günümüze kadar *'dışa açık liberal ekonomi'* sayılabilir.

Cumhuriyet kurulduktan hemen sonra özel girişimciliği esas alan yeniliğe açık ekonomik gelişme stratejisi izlenmiştir. Özel sektörü teşvik edici ve müdafaacı önlemlerle desteklenmiş, sanayileşmede başrol özel sektöre verilmiştir (Şahin, 2006: 49). Ama bu durum çok uzun sürmemiş ve özel sektörün yalnız başına mücadele edemeyeceği anlaşılmıştır. Daha sonra, iktisadi ve toplumsal gelişmenin hızlanması ve özel kesime liderlik yapması maksadıyla hükümetin bu sorumluluğu alması istenmiştir. Öyle ki o dönemlerde özel kesimin istenilen başarıyı sağlayamamasının en büyük sebeplerinden biri dönemde müteşebbis sayısının yetersiz olmasıdır (Alpugan, 1998: 67).

Özetle; ülkemizde girişimcilikle alakalı gelişmeler 1980'li yıllarda başlamış, 1990'lı yıllarda daha fazla gelişme göstermiş ve 2000'li yıllarda destekleyen kurum ve kuruluşların sayısında önemli artışlar yaşanmış olup, bilhassa son zamanlarda;

- Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)'de;. *'girişimcilerin KOBİ'lerin ve girişimcilerin rekabet güçlerini artırmak ve yeni pazarlara açılmalarını sağlamak için, iş kurma ve iş geliştirme aşamalarında eğitim ve danışmanlık hizmeti sağlanması konusunun gündeme alınması, teknoloji geliştirme amaçlı girişimlerinin önünün açılması için risk sermayesi ve benzer araçların yaygınlaştırılması'* (Kalkınma Bakanlığı, 2006; 40, 76, 82)
- Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)'de;. *'girişimciliğin eğitim sisteminde işlenen konular içine alınması ve küçük yaşta girişimcilik kültürünün aşılması, üniversite-sanayi işbirliğinin girişimciliği geliştirici yönde de kullanılması, akademisyen ve öğrencilerin ar-ge ve girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi, sadece sanayi, hizmetler, ticaret sektörlerinde değil tarım sektöründe de girişimciliğin yaygınlaşması'* (Kalkınma Bakanlığı, 2013a: 35, 98-100),
- Sivil Toplum Kuruluşları ile birlikte eğitimlerin düzenlenmesinin ön görülmesi,
- Orta Vadeli Program 2013-2015'de *'yenilik tabanlı girişimcilik destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve girişimciliği geliştiren kümelenme oluşumlarının desteklenmesi'* (Kalkınma Bakanlığı, 2012: 38), Orta Vadeli

Program 2014-2016'da '*girişimcilerin finansman kaynaklarına erişimlerinin kolaylaştırılması*' (Kalkınma Bakanlığı, 2013b: 46),

- Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2011-2014 (Avrupa Üyeliğine Doğru) Eylem Planı'nda '*sanayi sektöründe girişimciliğin yaygınlaştırılmasına yönelik eğitim ve desteklerin verileceğinin belirtilmesi*' (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010: 22, 42),

Yapılan araştırmalar neticesinde son zamanlarda Türkiye girişimcilik konusunda büyük ilerleme göstermiştir. Bu ilerlemeler teknik, iktisadi ve toplumsal açıdan gelişimin gerekliliğini göstermiş ve bu alanlarda gelişim aşamasını başlatmıştır. Çünkü bu alanlarda yaşanılacak yenilikler farklı endüstrilerin oluşmasını sağlayarak piyasaları hareketlendirecek ve iktisadi gelişimi sağlayacaktır

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. CİNSİYET AYRIMCILIĞI

Cinsiyet ayrımcılığı kavramı, çeşitli alanlarda sosyal davranışları etkilemektedir (Lobel vd., 2000:400). Cinsiyet, kişinin erkek veya kadın şeklinde kalıtsal, fiziksel ve yaşamsal nitelikler göstermesi olarak tanımlanmaktadır (Akın, 2007:3). Emek yoğun piyasalarda yaşanan ayrımcılık ise bu piyasada insani öz varlığı benzeş kişilere, cins, ırk ve yaşları konusunda normalin dışında davranılması şeklinde ifade edilmektedir (Altan ve Çolak, 2003: 203). Cinsiyet ayrımcılığı, özellikleri açısından birbirine eş bireylerin sadece cinsiyetleri dikkate alınarak başka davranılması olarak ifade edilmektedir (HRDC, 2002: 14). Dünya nüfusunun büyük bir kısmında yapılan işlerin çoğunu kadınlar yapmaktadır. Ancak bu durum elde ettikleri kazançlarıyla ters orantılıdır. Çünkü yaptıkları işi karşılayan bir kazanç elde etmemektedirler. Bu durum yaşanan ayrımcılığı göstermektedir (Sivakumar, 2008: 4).

Cinsiyet ayrımcılığı, kavramı ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan ilki açık cinsiyet ayrımcılığı, çalışanların farklı olmayan nitelikler edinmelerine rağmen, kendisiyle aynı olmayan cinsten birine, ayrıcalıklı davranılması anlamına gelmekte ve örgütsel sorunların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir. İkincisi ise örtülü cinsiyet ayrımcılığı, nesnel bir tutumla kuşkunun ya da belirsizliğin olmadığı durumlarda bilhassa belirli bir cinsiyet türünün karşılaştığı kötü durum şeklinde ifade edilmektedir (Arısoy ve Demir 2007:765-766). Bu ayrımcılık türüne örnek verecek olursak:

- Bebekli annelerin işe alınmada seçilmemesi,
- Kurumun çalışanları işten çıkaracağı zaman ilk olarak vazgeçtiği çalışanların kadın olması
- Yarı zamanlı çalışan kadınların, kurumların ikramiye verdiklerinde göz ardı edilip tam zamanlı çalışan bireylerin seçilmesi
- Yurtiçi, yurtdışı iş gezilerine katılımı kolaylığından evlenmemiş kadınların seçilmesi

Kadınların çalışma yaşamından alıkonması, iş piyasasına dahil olamama ya da işgücü piyasasından ayrılma, işgücü piyasasında ayrıştırma ile karşılaşma, şekillerinde

ortaya çıkmaktadır (Ecevit, 1993: 120). Kadınların işgücü piyasasına katılımı ya da işgücü piyasasına katılamama durumlarını belirleyen faktörlerden bazıları:

- Kadının eğitim durumuna göre iş piyasasına katılımı,
- Kadının yaşlarına göre iş piyasasına girme durumu,
- Kadının medeni haline göre piyasasına girme durumu,
- Kırsal alan ve kentsel alan farkı,
- Ailede bulunan çocukların sayıları ve bunların yaş aralıkları,
- Kadın işgücünün arttırılması için yapılan hukuksal düzenlemelerin yeterli olmamasıdır.

Tablo 1. Cinsiyet, Yaş Grubu, Yerleşim Yerlerine Göre Kadınların Çalışmasının Uygun Bulunmama Sebepleri (2011)

	Toplam	Çalışma ortamları kadınlar için güvenilir değil	Kadının asıl görevi çocuk ve ev işleridir	Gelenek ve göreneklerle rimize aykırı	Çalışan kadınların çocukları mağdur olur	Bir işte çalışmak kadınları yıpratır	Diğer
Türkiye	100	18,3	58,6	9,9	7,8	2,6	3,2
Erkek	100	18,6	58,2	9,9	8	2,4	3,2
Kadın	100	17,5	59,6	9,9	7,1	3,1	2,9
18-24	100	27,4	52,1	9,0	5,9	4,1	2,3
25-34	100	20,5	54,9	8,1	11,0	2,5	3,3
35-44	100	15,6	56,6	9,7	11,0	2,8	4,7
45-54	100	16,0	61,0	11,2	6,2	2,7	3,0
55-64	100	18,8	61,5	10,3	4,2	2,2	3,1
65+	100	14,3	67,4	11,7	3,9	1,6	1,4
Kent	100	20,5	56,9	7,9	8,8	2,7	3,6
Kır	100	14,4	61,6	13,3	5,6	2,5	2,4
İstanbul	100	23,9	48,2	10,8	9,7	3,1	4,6
Ankara	100	18,7	59,0	9,7	6,7	4,5	1,5
İzmir	100	26,0	43,9	5,7	12,2	8,1	4,1

Kaynak: İstatistiklerle Kadın 2012, TÜİK, s 110

İş piyasasını etkileyen unsurlardan en önemlisi eğitimidir. Globalleşme ile birlikte sürekli gelişen teknoloji, çalışma şartları, işgücü piyasası ve işgücü piyasasının taleplerindeki değişimler eğitimden bağımsız düşünülememektedir. Nitelikli girişimciye duyulan ihtiyaç zamanla artış göstermiş ve niteliğin de eğitimsiz elde

edilemeyeceği anlaşılmıştır (Adem ve Gülsüm, 2012:2). Kadınların eğitim durumuna göre farklılık gösteren çalışma hayatına katılma durumları, yaş grupları itibariyle de farklılık göstermektedir. Kadınların çalışma hayatına katılma oranına yaş grupları açısından bakıldığında, en çok azalmanın 15-19 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bunun nedeni; eğitim süresinin uzatılması ve yükseköğrenimin yaygınlaşmasıdır. Bu durum, yaş grubunun çalışma hayatına dahil olmasını engellemektedir. Ayrıca eğitim alanında yapılan kampanyalar neticesinde 20-24 yaş grubunun çalışma hayatına katılımının düştüğü tespit edilmiştir. Bu düşüşün bir başka nedeni; kadınların evlenip çocuk sahibi olmaları yani medeni durumdur (Adem ve Gülsüm, 2012:3).

Kadının iş piyasasına katılımı dikkate alınırken şehir ve köy farkının medeni hale göre belirtilmesi gerektiği belirtilmiştir (Başbakanlık KSGM, 2008: 11). Tüm bu faktörlerin yanında yasal düzenlemelerin yetersizliği de kadınların işgücüne katılımını engellemektedir. Çünkü yapılan yasal düzenlemeler çocuklara sadece kadınların bakması gerekliymiş gibi görünmekte ve erkeklerin bu mesuliyetten kaçındıkları görülmektedir. 2008 yılında yürürlüğe giren İstihdam Yasası ile kurumların yuva ve emdirme bölümlerini oluşturma görevleri mecbur olmaktan çıkarılmış ve bu duruma çözüm olarak özel sektörden karşılanması fırsatı verilmiştir. Ancak bulunan çözüm kadınların hayatlarını kolaylaştırmaktan çok daha zor hale getirmiştir. Çünkü ayarlanan yuvalarla iş yerlerinin aynı binalarda olmaması ya da birbirlerine yakın olmaması büyük bir problem olmaktadır (Dedeoğlu, 2009: 51).

Kadın istihdamını arttırmaya yönelik yasal düzenlemelerin yanında ek politikalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konudaki öncelikli taleplerden bazıları, toplumsal cinsiyet bakış açısını içeren, işsizlik sorununu çözmeye yönelik geliştirilmiş aktif istihdam politikaları ve kadın erkek eşitliği yaklaşımının istihdam politikalarında yer alması gerekliliğidir. Kadın istihdamını arttırmaya yönelik söz konusu bu politikaların uygulanabilmesi için, kapsamlı, zaman sınırlı ve somut hedefli kadın istihdamı politikasının ilgili kurumların ortaklığında oluşturulması gerekmektedir. Çalışma yaşamını veya kamusal alandaki düzenlemeleri tek başına ele alınması, eşitlik sağlama yönünde olumlu bir şekilde sonuçlanmamaktadır. Çünkü aile yaşamı, özel alan ve kamusal alanı uyumlaştıracak ve toplumsal iş bölümündeki cinsiyetçi yapılandırmayı kaldıracak politikalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak böylelikle kadınlar için hem iş yaşamında hem de sosyal alanda eşitlik sağlamak ve mevcut ayrımcılığı ortadan kaldırmak mümkün olabilecektir. Sadece kamusal alan ile özel alan arasında ayrım

yapmak yeterli değildir, hayatın her alanındaki ayrımcılıkla mücadele etmek gerekmektedir. Böylelikle, hem kadının istihdamı arttırılmış olacak hem de mevcut erkek egemen sistemin nüfuz ettiği kurumların dolayısıyla da hayatın döngüsü değiştirilebilecektir (Yarıkkaya, 2012:5).

Yukarıda da bahsedilen, nedenlerden dolayı kadınlar erkeklere göre daha az işgücü piyasasına katılmaktadırlar. Bu durumu, Türkiye’deki işgücüne katılma oranlarını vererek destekleyebiliriz:

Tablo 2. İşgücüne Katılma Oranları

Yıllar	Toplam		Erkek		Kadın	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
İş Gücüne Katılma Oranı (%)	51.1	52.1	71.7	72.5	31.1	32.3
İstihdam Oranı (%)	45,8	46.8	65.2	66.1	26.8	28.0
İşsizlik oranı (%)	10.5	10.3	9.1	8.9	13.6	13.3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12.7	12.4	10.4	10.2	19.1	18.3
15-64 Yaş Grubu	2014	2015	2014	2015	2014	2015
İş Gücüne Katılma Oranı (%)	55.8	57.0	77.1	78.1	34.5	35.9
İstihdam Oranı (%)	49.9	51.1	70.0	71.1	29.7	31.0
İşsizlik Oranı (%)	10.7	10.5	9.3	9.0	13.8	13.6
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12.8	12.5	10.4	10.2	19.2	18.5

Kaynak: TÜİK, 2015

‘Dünya da kadınlar arasındaki işsizlik oranı, erkeklerle kıyasla giderek artmaktadır. 2016 yılında toplam işsiz sayısı 3 milyon 127 bin iken, bu işsizlerin 1 milyon 909 bini erkeklerden 1 milyon 218 bini ise kadınlardan oluşmaktadır. Son iki yılda toplam işsiz sayısı 473 bin artarken, bu miktarın 247 bini kadınları kapsamaktadır. Genç işsiz sayısı ise 170 bin artarak 1 milyonu geçmektedir. Ayrıca işgücüne dahil olmayan 27 milyon 908 bin kişilik nüfusun 8 milyon 28 bini erkek, 19 milyon 881 bini ise kadındır. Erkeklerde işsizlik oranı yüzde 9,1 iken kadınlarda bu oran 12,4 ile erkeklerden 3,3 puan daha fazladır. Benzer bir eşitsizlik istihdam oranlarında da görülmektedir. Erkeklerde yüzde 65,7 olan istihdam oranı kadınlarda yüzde 28,9’za düşmektedir’ (TÜİK, 2014-2016:4). Kolaylıkla bir işe giremediklerinden dolayı kadınlar, daha az kazançlı ve iktisadi tehlike barındıran birimlerde çalışmak mecburiyetinde kalmaktadırlar (ILO, 2008:1).

‘Kadınların başarı, eğitim vs. koşulları barındırmalarına karşın belirgin olmayan ve üstesinden gelinemeyen önlemler’ şeklinde tanımlanmış cam tavan

sendromu, ilk kez 1986 yılında Wall Street Journal gazetesi tarafından ‘glass ceiling’ olarak kullanılmıştır (Alican ve Gül,2008: 60). Bu terim; hükümette, işletmelerde ve çeşitli kurum ve yapılarda üst makamlara erişmeyi amaçlayan ve bu hedefine ulaşmayı amaçlayan kadınların yaşadıkları engelleri ifade etmektedir. Bu kavram, karşılaşılan sorunların belirsizliğini anlatmaktadır (Aycan, 2004:118). Kadınlar çalıştıkları kurumlarda bazı olumsuzluklar yaşamaktadırlar. Bunlar (Aycan 2004:118);

İdarecilerin erkek olduğu kurumlarda karşılaşılan olumsuzluklar:

Kadınların en çok karşılaştığı olumsuz tutumlardan biri kadınlara karşı yapılan peşin hükümlülüktür. Bu peşin hükümlülük, kadınların kendilerinden yapılması istenilen önemli görevleri yerine getiremeyeceği düşüncesidir. Bu düşünce yüzünden kadınların karakter, hırs ve yapabileceklerine dair inançları konusunda eksik oldukları fikrinin yerleşmesine neden olmaktadır.

İdarecilerin kadın olduğu kurumlarda karşılaşılan olumsuzluklar:

Şimdiye kadar açıkladığımız olumsuzluklar hep erkekler tarafından yapılmıştı ancak kadınlarında hemcinslerine karşı olumsuzluk yarattığı bilinmektedir. Bu olumsuzluklar şöyle açıklanmaktadır:

Belirleyici unsur olarak kendini alması yanlışlığı; Kadın idarecilerin şuuraltındaki ‘Ben bu noktaya nasıl geldiysem, herkes aynı şekilde gelsin’ düşüncesi, herhangi bir emeği gerek görmeyen bir düşünce biçimidir. Bir de ‘Kraliçe Arı Sendromu’ olarak isimlendirilen *Kadınlar arasındaki kıskançlık*; yönetim pozisyonunda ‘tek kadın’ olmanın farklılık olduğu ve başarının bir belirtisi olduğu fikridir (Place; 2011: 3). Bu inanca göre belli bir mevkiye gelmiş kadın yöneticilerin bulundukları konumu sağlamlaştırmak amacıyla öteki kadınları saf dışı bırakmasıdır. (Janus; 2008:12).

Bireyin kendine koyduğu engeller: toplumsal cinsiyet anlayışı çerçevesinde oluşturulan davranışlar; ‘*Kadınlara yapılan olumsuz davranışları benimsemek; çalışma hayatı ve ev hayatı kargaşasıyla mücadele edememek; bireyin kendine güvenememesi; bireyin yeniliğe açık olması, kendini ve bulunduğu ortamın şartlarını değiştirmek istemesi, ancak bu durumu sağlayacak olanakların olmaması; Düzenin değişmeyeceği düşüncesi sonucu düzeni destekleme mecburiyeti görmek; çalışma hayatında yükselme ile gelebilecek görev sorumlulukların altından kalkamam düşüncesi ile yükselmek istenmemesi*’; şeklinde kadın çalışanların idareci mevkiine yükselme konusunda kendilerine koydukları engeller açıklanmaktadır.

Cam tavanın aşılmasına yönelik işyerlerinde çeşitli öneriler sunulmaktadır. Bunlar; kadınlara erkeklerin işleri yaparken ki tutumunu benimseterek onlardan da bu şekilde davranılmasının istenmesi, kadınların özel durumlarında izin alabilecekleri sıkı olmayan çalışma şartlarının verilmesi ve kadını en iyi olduğu pozisyonda çalıştırmaktır. Burada hem kadına istihdam sağlanmış olup kadınının iyi hissetmesi sağlanmakta hem de işletmeye daha fazla kazanç sağlamaktadır (Alican ve Gül,2008: 77-80).

Cam Tavan sendromu ile ilgili olarak İngiltere’de de bir araştırma yapılmış ve bu araştırmanın sonucunda patronlarının kadın olmasını istedikleri anlaşılmıştır. İngiltere'nin en çok okunan gazetelerinden Times'ta yayınlanan 3500 kadın ve erkek çalışan üzerinde yapılan araştırma da, *‘Çalışanların patronlarını tanımlamaları ve nasıl bir patron istediklerini tarif etmeleri’* istenmiştir. Araştırma sonucu, bireylerin daha çok kadın yöneticilerle mesai yapmayı tercih ettikleri anlaşılmıştır.

Çalışanların daha çok kadın patron, tercih etmelerindeki nedenleri Sabah gazetesi; (arxiv.sabah.com.tr):

- Çalışan kadınlar, erkek çalışanlara göre daha çok çaba sarf etmektedir,
- *Kadınlar, çalıştırdıkları bireylerin eğitilmiş olmalarına özen göstermekte ve onları bu konuda desteklemektedir,*
- *Kadınların gelişime daha uyumlu olmaları,*
- *Kadınların moral ve motivasyon sağlayabilme becerilerinin çok daha iyi olması*
- *Kadınların daha üretken olması,*
- *Kadınların inceleme ve analiz becerilerini çalışma hayatında iyi kullanabilmeleri,*
- *İletişim becerilerinin çok iyi olması*
- *Karşılaşılan herhangi bir sorunun üstesinden gelmede erkek yöneticilere göre daha başarılı olması,*
- *Kadınların iş yaşamlarında net ve belirgin bir politika düşünmektedirler,*
- *İş yaşamlarında erkek bireylere göre daha keyifli olduğu saptanmıştır.*
- *Kadınların çalışma hayatında iş hayatında karar alıp vermede güçlük yaşadığı düşünülmektedir ancak bu durum yanlış bilinmekte özellikle kadınlar hem kolay karar alıp verebiliyor hem de fikirlerinde kararlı tutum sergilemektedirler.*

Özdevecioğlu ve arkadaşları (2003:134) ; erkek ve kadın idarecilerinin çalışanlarına bulundukları davranışlar neticesinde çalışanların moral, destek ve iş doyumu konularında değişiklik olup olmadığı incelenmiş; kadın idarecilerin daha adil, daha teşvikleyici bir tutum sergiledikleri ancak erkek idarecilere göre kadın idarecilerin özgüvenlerinin eksik olduğu ve idarecilikte çekimser kaldıkları sonucuna ulaşmışlardır.

3.1. İmkân Eşitsizliği

Toplumsal ayrımcılığa maruz kalmanın sebepleri arasında, iş edinmede, kazanç dağılımında ve parasızlık gibi problemler yer almaktadır. İmkân eşitsizliğini ve toplumsal cinsiyet durumunu gösterecek olursak:

Tablo 3. Seçilmiş Ülkeler için Toplumsal Cinsiyet Durum Sıralaması 2013

Ülke	Sıra Değeri	Ekonomik Katılım ve Fırsat Sırası	Eğitim Sırası	Sağlık ve Sağ Kalma Sırası	Politik Güç Sırası
İzlanda	1	22	1	97	1
Finlandiya	2	19	1	1	2
Norveç	3	1	1	93	3
İsveç	4	14	38	69	4
Filipinliler	5	16	1	1	10
Almanya	14	46	86	49	15
İngiltere	18	35	31	92	29
ABD	23	6	1	33	60
Kazakistan	32	20	69	1	65
Bulgaristan	43	49	64	34	58
Fransa	45	67	1	1	45
Makedonya	57	71	75	128	40
Rusya federasyonu	61	42	36	34	94
Kırgızistan	63	30	27	75	119
Çin	69	62	81	133	59
Romanya	70	55	50	34	91
Bangladeş	75	121	115	124	7
Kıbrıs	79	85	83	91	76
Yunanistan	81	79	46	65	92
Gürcistan	86	64	89	126	97
Ermenistan	94	82	29	131	115
Azerbaycan	99	72	85	136	114
Türkiye	120	127	104	59	103
Lübnan	123	133	106	108	62
İran	130	130	98	87	129
Suriye	133	136	96	58	112
Yemen	136	132	134	81	131

(<http://www.theguardian.com/news/datablog/2013/oct/25/world-gender-gap-index-2013-countries-compare-iceland-uk>)

Tablo-3 incelendiğinde, toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından, alınması gereken oldukça fazla önlemlerin olduğu ayrıca bu önlemleri hızlı bir biçimde eşitliğe yaklaştırmanın gerektiğini, bununda hızlandırıcı faaliyetlerden biri olarak eğitim çalışmaları ile mümkün olabileceği görülmektedir. Türkiye incelendiğinde, toplumsal cinsiyet problemine, Türkiye'nin dünya sıralamasındaki yerine, diğer ülkelere ve komşularına göre, problemin belirgin bir şekilde yaşandığı söylenebilir. Çünkü maalesef Türkiye, bu sıralamada sonlarda kalmaktadır. 2013 yılı Toplumsal Cinsiyet Durum sıralamasına göre; 'Türkiye, 136 ülke içinde 120. Sıradadır' ve bu durum, 2006'dan bu yana ciddi bir değişiklik görülmemiştir. Türkiye, yapılan bu sıralamada diğer ülkelerin gerisinde kalmasının yanı sıra AB ülkelerinin de epeyi gerisinde kalmıştır. Türkiye'nin sıra değeri, daha çok Ortadoğu ülkelerine ve Hindistan'a yakındır.

3.1.1. İş edinmede ve eğitimde imkân eşitsizliği

Kişinin toplumsallaşma oluşumunun bir aşamasını içeren eğitim, bu oluşumun ilk olarak aile de başlayıp daha sonra eğitim-öğretim sürecinin öncesi ve sonrası şeklinde süregelmektedir. bu yüzden kişinin toplumsallaşmasında sadece aile değil diğer yapılarında önemli olduğu görülmektedir. Eğitimde fırsat eşitliğini önleyen etkenler (Doğan, 2000: 250-252):

- Kır ve şehir ayrımı şeklinde bulunduğu coğrafya faktörü,
- Kültürel, popülasyon, dil, din ve aile şeklindeki farklılıklar gibi toplumsal faktörler
- Gelir durumu ve hükümetin sahip olduğu varlıkların kısıtlılığı gibi iktisadi faktörler olarak ifade edilmektedir.

Bu faktörler, bireyin eğitim görmesini engellediğinde bireyin sosyal hayata da dâhil olmasını engellemektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda kadınların eğitim durumları ile alakalı olumlu yorumlar yapılamaz. Türkiye de, yetişkin okuryazarlık oranı, Toplumsal Cinsiyet İlişkili Kalkınma Endeksinde 2007 verilerine göre, '152 ülke içinde 111'inci sıradadır' (UNDP, 2007). Türkiye'de Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2013 sonuçlarına göre, 'altı yaş ve üzeri okuma yazma bilmeyen 2 milyon 654 bin kişiden; 2 milyon 205 bini kadındır. Neredeyse tamamına yakını kadındır. İlköğretim, ortaöğretim ve dengi okul mezunlarının sayısı incelendiğinde erkeklerde 9 milyon iken, kızlarda 6 milyon 800 bin, lise ve dengi okul mezunu erkek sayısı, 7 milyon iken kız mezun sayısı 5 milyondur. Yükseköğrenim ise, erkeklerde 4

milyonu aşarken, kızlarda 3 milyon 200 bin civarındadır (TÜİK, 2013). Birleşmiş Milletler (BM) Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü 2015 verilerine göre; *‘Türkiye ilk ve ortaöğretimde cinsiyet eşitliğini gerçekleştirememeye riski taşıyan ülkelerden biri olarak görülmektedir.’*

Kadın müteşebbislerle alakalı çalışmada, müteşebbis olmayı arzulayan kadınlar incelendiğinde eğitim düzeyi yüksek olan bireyler olduğu saptanmıştır. Böylelikle kadın müteşebbislerin çoğunun yükseköğretim mezunu oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Yetim, 2002: 86). Kadınların eğitim durumları ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada; *‘herhangi bir işte çalışmayan yetişkinlerin çalışmama nedenlerine ilişkin görüşleri sorulmuş; 216 kişiden %14.3’ü (31 kişi) herhangi bir becerisinin olmaması (vasıfsız) nedeniyle iş bulamadığını, %28.5’i (60 kişi) iş olanaklarının olmamasını neden gösterirmiş, “İş (istihdam) garantisi olan gelir getirici bir kurs açılrsa katılır mısınız?” sorusuna; katılımcıların %71.5’i katılmak istediklerini belirtmişlerdir’* (Bilir, 2004: 108). Bu durum kadınların eğitim düzeyleri ile işgücü piyasasına katılma durumları arasında bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

İşe alımlarda karşılaşılan eşitsizlik, fiziksel sebep olarak kadının doğurgan olması ve bedensel kuvvet şeklinde ikiye ayrılmıştır. Bilhassa bedensel kuvvet istenen işlerde kadınlar seçilmemekte ve doğum gelirleri, doğum öncesi ve sonrası izin almanın gerekmesi vs. sebeplerden dolayı kadın çalışan tercih edilmemektedir (Mayatürk, 2006: 84). Bu durumda evlenmemiş ve çocuk sahibi olmayan kadınların sosyal hayatlarını sınırlandırmayacak işler bulması çok daha kolayken evli bireylerin ailesini ve sosyal hayatını ihmal etmeyip çalışma hayatına katılabilmesi çokta mümkün görülmemektedir.

Kurum yöneticilerinin bu konudaki düşünceleri değerlendirildiğinde, evlenebilecekleri, çocuk sahibi olabilecekleri gibi nedenlerle kadınların geçici olarak çalıştıkları düşünülmekte, kadın olmasından dolayı yani cinsiyetinden ötürü, terfi ettirilmemekte ve üst yönetim kademelerine getirilmemektedirler.

3.1.2. Yoksulluğun ve ücret dağılımı eşitsizliğinin oluşturduğu fırsat eşitsizliği

Gelir dağılımındaki adaletsizlik, cinsiyetler arası fırsat eşitsizliklerini kadınlar aleyhine daha da belirgin kılmaktadır. Toplumsal ayrımcılıklardan biri olan kazancın eşit olarak dağılmaması, cinsiyet faktörü ile doğrudan etkili olmaktadır. Çünkü bireylerin iş piyasasına katılımlarıyla elde ettikleri kazanç farklıdır. Aynı zamanda kadın çalışanların resmi olmayan yollarla çalıştırıp daha az ücret ödenmesi bu duruma örnek olarak gösterilmektedir.

Finansal sektörlerde daha çok erkeklerin çalışıp kadınların geri planda tutulması kadın müteşebbislerin yetersiz kalmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda çok daha değişik beceriler edinmiş kadınların iş piyasasından uzakta tutulması gayri safi yurtiçi hasılanın büyüme hızını da azaltmaktadır (Ercan, 2015).

İşletmelerde yaşanan ayrımcılığın sebep olduğu bir diğer durum gelir adaletsizliğidir bu da beraberinde fakirliği getirmiştir. Bu durum tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde de karşılaşılan bir durum olmakta ve kadınların bu durumla daha çok karşılaşmasını gösteren veriler şunlardır (Ecevit, 2003: 85):

- *‘Dünyadaki toplam işgücünün 2/3 ü kadınlara aitken; kadınların günlük çalışma süreleri saat olarak erkeklerinkinden % 25 daha uzunken ve bütün dünyada toplam gıdanın %50’sini kadınlar üretmekteyken, kadınların geliri dünya gelirinin yalnızca %10’u kadardır.*
- *Dünyanın tüm varlığının ancak %1’i kadınlara aittir.*
- *Dünyadaki tüm yoksulların % 70’ini kadınlar oluşturmaktadır.*
- *Yoksul hanelerin toplamı içinde kadın reisli haneler çoğunluktadır.’*

Yoksulluk,’ sosyal huzurun ve sosyal hayat ölçüsünün düşük düzeyde kalmasıdır’ (TÜSİAD, 2000: 95). Dünyada yoksulluktan en çok zarar görenler kadın ve çocuklardır. Yoksulluk, toplumsal cinsiyet farklılıklarına neden olan ve kadınları kronik yoksulluğa karşı korumasız bırakarak, kadınlar açısından çoğunlukla ekonomik kaynakların kullanımı azalmakta ve ücret farklılıklarına neden olmaktadır. Yoksulluk kadınları aşağıda sıralanan şekilde etkilemektedir (Ecevit, 2003: 85):

- Ev halkının kazancının dağılımında adaletsizlik;
- Kredi gibi üretken değerlere erişimde zayıflık;

- Mevcut varlıkları tüketmede, kaynakları kullanmada, adil bir durumun olmaması ve gelir üzerinde müdahalelerinde sınırlandırılmaları;
- Çalışma hayatındaki adaletsizlik;
- Hane arasında imalatla alakalı mesuliyetleri sebebiyle iktisadi çalışmaların sınırlanması;
- İktisadi ve siyasi birliklerde karşılaşılan toplumsal ayrımcılık, kadınların süregelen fakir olarak kalmalarına sebep olmaktadır.

İşgücü piyasasındaki bulundukları konum itibariyle kadınların, aldıkları ücret ve sunulan fırsatlar bakımından neredeyse tüm dünyada erkeklerin gerisinde kalmakta, bu durum, fakirlikle daha fazla karşılaşılmasına sebebiyet vermektedir. Hatta bu risk özellikle aile reisinin kadın olduğu aileler arasında yoksulluğun yaygınlaşmasına neden olabilmekte ve ailenin gereksinimlerini karşılayacak olan kişi kadının olması sebebiyle gerekli ihtiyaçları karşılanamayınca yoksulluk kaçınılmaz olmaktadır (Erdut, 2006: 9).

Kazancın dengeli dağıtılmadığı ve fakirliğin arasında bağ oluşturulduğunda; kadınların fakir kesimi oluşturduğu düşünülmektedir. Buna sebep olarak da kadınların işgücü piyasasından ve sosyal hayattan uzakta kalmaları gösterilmiştir. 1980'lerde *'endüstriyelmiş ülkelerde kadın popülasyonunun %53'ü işgücü piyasasındayken, 1990'larda bu durum değişmiş oran %60 düzeyine yükselmiştir. Buna rağmen, dünyanın her yerinde kadınlar erkeklerden daha az kazanç sağlamaktadır. Bangladeş'te kadınlar, erkeklerin kazandığının %42'si, Suriye'de %60'ı ve Şili'de %61'i kadar kazanç elde etmektedir ve Japonya'da kadın işçilerin %37'si düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kalırken, erkek işçilerin sadece %6'sı bu tür işlerde çalıştırılmaktadır'* (Öztürk ve Çetin, 2012: 11). Tüm ülkelere bakılacak olursa, idarecilik konumunun yalnızca %14'üne ve yüksek düzeyde idarecilik kadrolarının ancak %6'sına sahip bulunmaktadır. Yine dünya açısından 1,5 milyardan fazla yoksulun %70'ini kadınlar oluşturmaktadır. Ayrıca kadınların da karşılaşmış oldukları yoksulluğun nesilden nesile aktarılan bir durum olduğu görülmüştür.

AB'de yoksulluğun cinsiyeti incelendiğinde her alanda olduğu gibi burada da kadınlar için daha kötü (Hollanda dışında) bir tablo ortaya çıkmaktadır. *'Erkeklerin yoksulluk oranı riski %14 iken, bu oran kadınlar arasında %17 düzeyindedir. Özellikle Avusturya ve Finlandiya gibi yoksulluk oranının AB ortalamasının altında olduğu ülkelerde erkek yoksulluk oranı ile kadın yoksulluk oranı arasındaki farkın daha büyük olması ise dikkat çekmektedir.'* (Öztürk ve Çetin, 2012: 14).

Ayrımcılığın konu olduğu durumlardan bir diğeri ise kadın yoksulluğudur. Kişilerin yaşamış olduğu ayrımcılıklar kadın yoksulluğunu da etkilemiş olup, köy ve kasabadaki kadın bireylerden tutun da özürlü olan kadınlar ve göçmen kadınlara kadar tüm kadın grupları arasında farklı biçimlerde de olsa yoksullukla karşılaşmıştır (Öztürk ve Çetin, 2012: 12).

3.2. İşlem Eşitsizliği

İş hayatında cinsiyet ayrımcılığı, çalışma hayatında faaliyette bulunmasına karşın cinsiyetlerinden ötürü, iş hayatında ayrımcılıkla karşılaşmaları ve kazançların erkek bireyler arasında pay edilmesidir (Curry vd., 1997: 246). Başka bir ifadeyle, 'kurumlarda yapılan işe, verilen emeğe değil de o kişinin cinsiyeti baz alınarak yapılan değerlendirme sonucu oluşan ayrımcılıktır' (Demir ve Acar, 2000: 86). Bu duruma benzer iş için farklı ücretlendirme ile karşılaşılacağı gibi farklı işlerde çalışıp aynı ücretlendirilmeyle karşılaşmaları örnek gösterilmektedir (Lordoğlu ve Özkaplan, 2003: 223). Kadınların çalışma hayatında cinsiyetlerine dayalı yaşadıkları ayrımcılıklar (Gökkaya ve Kocacık, 2005:206);

- 'bir işe girme ve yükseltilmedeki ayrımcılık,
- Fiyatlandırmada ayrımcılık
- Toplumsal kurallardan faydalanmada ayrımcılık,
- Cinsel taciz.'

3.2.1. İşe Alınma, Ayrılma ve Çıkarılmada Ayrımcılık

Kurumlardaki yöneticiler erkek çalışanların kadınlardan daha çok güvenilir olduğunu verilen sorumluluklarını zamanında yapıp istikrarlı olduğunu düşünmüşlerdir. Bunun sebebini ise kadınların herhangi bir söz, nişan ve evlilik gibi durumlarda işten ayrılacaklarını görevlerini bitiremeyecekleri şeklinde açıklamışlardır (Palaz, 2003: 94). Öyle ki bu durum kadının iş hayatında gördüğü ilk ayrımcılık durumudur. Çünkü kişi evlendiğinde ortamı ve görevleri değişecek, kocası ve çocuklarıyla ilgilenmesi istenen kadının bu durumlar neticesinde evlilik ile işe devam edip etmeme gibi önemli bir konuda seçim yapması konusunda etkilidir (Eyüboğlu v.d. 1998: 213).

Araştırmaların sonuçlarına göre, 'kadınların çalıştıkları işyerlerinden ayrılma nedenleri arasında ilk sırada evlenme ve nişanlanma gelmektedir. Yine kadınların çalışma yaşamını terk etme kararında çok çocuğun varlığı da önem taşımaktadır. Kreş

ve yuvaların yetersizliği, yüksek ücretli oluşu ve temel eğitim kurumlarının bile çalışma saatleri ile uyum sağlamayacak biçimde yarı zamanlı olarak tasarlanmış olması yanında çocuğa en iyi annenin bakacağı yargısı da kadınların çalışmaya çocukların varlığıyla ara vermelerinin nedenlerini oluşturmaktadır ‘(Eyüboğlu v.d. 1998: 214). Kadınlar işten çıkarılma durumlarında erkeklere göre çok daha kötü durumdadırlar. İşten çıkarılmalarda niteliksiz ve yerine uygun bir çalışanın kolayca yerleştirilebileceği çalışanların seçilmesi ve ailede gelir sağlamada ilk kişinin baba ya da koca gibi erkek bireylerden oluşması bu durumu açıklamakta ve çalışma hayatında ataerkil ilişkiler kadınların ayrımcılıkla karşılaşmasına neden olmaktadır. Bunlar (Ecevit, 1993: 123):

- *Müfettişlik, kaymakamlık vergi kontrolörlüğü gibi mesleklere kadınların çok fazla tercih edilmemesi,*
- *İşçi alımlarında uygulanan dışlayıcı tutumlar,*
- *Gelirlerde ayrımcı uygulamalar (iş tanımlarının değiştirilerek ücretleri farklılaştırma gibi)*
- *İktisadi problem ve krizlerde bilhassa evli kadınların erkeklerden daha önce işten çıkarılması*
- *Sendikaların kadın ve erkek üyeleri arasında fark gözetilmesi, yönetim kadrolarında kadınların çok az temsil edilmesi.’*

Ancak tüm bu göstergelerin temelinde sosyal yaşamda iş bölümü konusunda karşılaşılan ayrımcılıklar yer almaktadır. İş bölümünde; erkeğin daha çok dışarı işlerinde yer aldığı, ütü yapma, çamaşır yıkama, çocukla ilgilenme, yemek yapma, vs. ev işlerini yapmadığı sayılan bu işlerin hepsinin kadının sorumluluğunda olduğu bir durum kastedilmektedir. Kadına ev içi işlerde bu kadar sorumluluk yüklenmesi sonucu kadın iş piyasasına katılamamaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek için ev içindeki görevlerin eşler arasında hakkaniyetli bir şekilde dağıtılması gerekmekte ve bu durum diğer aile fertleri tarafından onaylanıp desteklenmelidir. Çünkü eşler arasında adil bir iş bölümü olduğu takdirde kadının üzerindeki yoğunluk azaltılacak ve böylelikle kadın işgücüne katılabilecektir. Aksi takdirde kadına yüklenen görevler aile bireyleri tarafından desteklenmediği sürece kadın işgücüne katılamayacaktır (Dedeoğlu, 2000: 151). Durumu özetleyecek olursak kadınların işe alınmada önlerindeki en büyük engel, kadınların evli olmaları ya da çocuk sahibi olmalarıdır. Bunlardan dolayı her an işten ayrılma ihtimallerinin olması onlara karşı bir güvensizlik oluşturmaktadır.

3.2.2. Çalışan Yoksullar ve Ücret Farklılıkları

Ücretlendirmede ayrımcılık, kişinin nasıl çalışacağı ile ilgilenilmeyip cinsiyetin temel alındığı bir ayrımcılıktır (Erdut, 2006: 4). Avrupa Yaşama ve Çalışma Koşullarının Geliştirilmesi Vakfı tarafından yapılan Dördüncü Avrupa Çalışma Koşulları Araştırmasının sonuçları, sadece Türkiye’de değil diğer ülkelerde de ücrette cinsiyet ayrımcılığının olduğunu göstermektedir (Eurofound, 2006). Raporda; *‘ücret, istihdam statüsü, ücretli ve ücretsiz işlerin oranı bakımından kadın ve erkek arasındaki farklılıkların, hala yüksek olduğu ifade edilmektedir. Ortalama olarak tam zamanlı işlerde kadınlar, ücretli işlerinin yanı sıra haftada 25 saat çalışmaktadır. Bu oran, tam zamanlı çalışan erkeklerin üç katıdır. Kısmi zamanlı pozisyonlardaki erkekler, kadınlardan daha az süre çalışmalarına rağmen (23 saat); kadınlardan daha fazla ücret almaktadırlar.’*

Ülkenin gelişmesi ve kadının bu konudaki yeri ile alakalı yapılan politikalarda cinsiyetlerinden dolayı karşılaşılabilecekleri durumlar dikkate alındığında kadın ile erkeğin iktisadi ve sosyal açıdan farklılıklarının bulunması ayrımcılığın giderek artmasına sebep olmaktadır. Bu yüzden istikralı bir gelişim sağlanabilmesi için toplumsal cinsiyet bakış açının getirilmesi şarttır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008: 5).

Ekonomik manada erkek ve kadının arasında bir farkın olmadığı kabul edilmesi ve gelirin eşit dağılımı ile birlikte kadın çalışma hayatında yerini alacak ve bu durum “eşit işe eşit ücret” ilkesi uygulanmasıyla çalışma hayatında yerini bulacaktır. Bu ilke 1951 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından onaylanmıştır (Uygur, 1999: 20). Endüstriyelleşme ile birlikte uygulanan kanunlar bu ilke esas alınarak yapılmıştır. Ama uygulanan kanunların yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Bunun sebebi ise; kadınların çalışma hayatlarında daha çok nitelikli olmayan ve az gelirli işlerde yer almalarıdır (Aytaç ve diğerleri, 2002: 30). Bu durum özellikle özel sektör çalışanlarında görülmekte ve eşit işe eşit ücret ilkesinin kullanılmadığı, kadın çalışanların daha az gelirle çalıştırıldıkları saptanmıştır. Son yıllarda bu durum biraz değişse de hala erkek çalışanlar kadın çalışanlardan daha fazla gelir elde etmektedirler (Cam, 2003: 7).

Tablo 4. Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı

	Yıllık Ortalama Brüt Ücret (TL)			Yıllık Ortalama Brüt Kazanç			Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı (%)
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
Toplam	17.884	17.837	18.029	19.694	19.683	19.728	-1,1
Eğitim Durumu							
İlkokul ve altı	12.237	12.597	10.519	13.099	13.526	11.065	16,5
İlköğretim ve ortaokul	12.192	12.571	10.470	13.043	13.505	10.949	16,7
Lise	15.117	15.531	13.969	16.414	16.907	15.049	10,1
Meslek lisesi	18.759	19.442	15.647	21.280	22.195	17.109	19,5
Yüksekokul ve üstü	31.486	33.574	28.184	35.383	37.878	31.437	16,1
Meslek Grupları							
Yöneticiler	43.825	43.073	46.170	49.170	48.198	52.242	-7,3
Profesyonel meslek mensupları	31.520	34.549	27.861	33.974	37.557	29.647	19,4
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyoneller	22.082	22.536	20.865	24.628	25.283	22.872	7,4
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	18.875	19.383	18.203	21.478	22.066	20.700	6,1
Hizmet ve satış elemanları	12.922	13.167	12.188	13.787	14.076	12.919	7,4
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	14.091			14.561			
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	15.278	15.586	13.004	16.921	17.297	14.151	16,6
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	13.336	13.851	10.518	14.544	15.144	11.266	24,1
Nitelik gerektirmeyen meslekler	12.075	12.449	10.713	13.032	13.513	11.276	13,9

Kaynak: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=27#

Erkek ve kadın çalışanların belli sektörlerde yoğunlaşması, iş deneyiminde erkek çalışanlarının daha üstün olması, çalışanların kazançlarının da az olmasına sebep olmakta (Hoffman ve Everett, 2005) ve işlerinde gelişim gösterip yükselseler dahi bu

ayrımcılıkla rastlaşmaktadırlar (Stockford, 2004). Bu durum daha çok hizmet ve sanayi alanlarında görülmekte, erkekle aynı işi yapan kadının daha az kazanç sağladığı bilinmektedir (Eyüboğlu, 1999: 17– 19).

Kadınlar, gelir elde ederek dışarıda çalışmak ve ücretsiz olarak evde çalışmak gibi iki şekilde çalışmaktadırlar. 1900'den sonraki zamanlarda bu çalışma türlerinden dışarıda çalışma biçimi artmış kadınlar çalışma hayatına dahil olmuş ve eve gelir getirme görevi kadın ve erkek arasında pay edilmiştir. Ancak bazı fakir ülkelerde bulundukları şartlar neticesinde kadınlar çalışma hayatına girememiş sadece çocuk bakma, ütü yapma, çamaşır yıkama vs. ev işlerini yapmakla kalmışlardır (Breitkreuz, 2005: 153). Konuyu özetleyecek olursak sanayileşme ile birlikte gelişmemiş toplumların aksine erkekler kadınlara ev işlerinde yardım etmekte ama tüm dünyada erkekler ve kadınlar arasında ev işlerinde adil bir dağılımın olmadığı da bilinmektedir. Erkek bireyler kadınların gelir elde etmesini istemekte bu sebeple onları çalışma hayatına girmeleri konusunda teşvik etmekte ama onlara ev işleri konusunda yeterli desteği sağlayamamaktadırlar

Bahsedilen durumlar sayısal verilerle anlatmak istenecek olursa bu durum dünya çapında kadın ve erkek arasındaki ücret eşitsizliğinin detaylı bir göstergesi olmaması sebebiyle mümkün olmamaktadır (ILO, 2010: 19). Ama bazı ülke ve kesimlerden edinilen bilgiler neticesinde global evrende kadın ve erkekler arasında devam eden ücret eşitsizliğinden bahsedilmektedir. Örneğin Avrupa Komisyonu, *'erkek ve kadın arasındaki ücret farkının devamlı olduğu ve kadınların çalıştıkları her bir saat için erkeklerden yüzde on beş daha az kazandıkları açıklanmıştır'* (ITUC, 2009: 23). ABD'deki Ücret Eşitliği Ulusal Komitesi'nin verilerine göre *'Amerika Birleşik Devletleri'nde 2008 yılından sonra kadınlar, erkeklerin kazandığı gelirin yüzde 77,1'ini elde etmektedir.'* Uluslararası Yoksulluk Merkezi'nin 2008'de yayınladığı bir makaleye göre *'Arjantin, Brezilya, Şili, El Salvador ve Meksika'da kadınlar, erkeklerin ücretlerinin yaklaşık yüzde 80'i kadar ücret elde edebilmektedir'* (ITUC, 2009: 28).

3.2.3. Duygusal ve Cinsel Taciz (Mobbing)

Avrupa Birliği'nin 2002/73 Sayılı bildirisi cinsel tacizi, *'kişinin gururunu incitmek maksadıyla yapılan ya da bu sonucu meydana getiren, arzulanan her türlü cinsel vasıfta sözlü, sözlü olmayan ve bedensel ya da şahsi olarak kasti uygulamalar, küçümseyici, yüz kızartıcı ve gergin bir ortam oluşturan tutumlar'* olarak tanımlamıştır.

Mobbing, ‘ kişilere çalışma ortamlarında yöneticisinden en alt birimde olan çalışanlara kadar herhangi bir çalışan tarafından rencide etme, kaba kuvvet vs. gibi kötü davranışların uygulanmasıdır.’ (Tınaz, 2006: 14). Mobbingi diğer kötü davranışlardan ayıran en önemli özelliği sürekli ve hep aynı tarzda olmasıdır. Bu durum genelde idarenin çok iyi olmadığı düzenin oturtulmadığı gruplarda, yönetimde olan bireyin kontrolü elden kaybetmemek ve menfaatlerini korumak için gözlerine kestirdikleri kişi ya da kurumlara ruhsal şiddet uygulayarak onların piyasadan çekilmesini sağlayarak etkisizleştirmek istemektedir. Bunun için de istikrarlı bir şekilde sık sık ve uzun süreli baskılar uygulamaktadırlar (İlgöz, 2016:4). Konu ile ilgili yapılan araştırmalar göstermiştir ki, ‘*en kısa mobbing süresi 6 ay, genel de ortalama süre 15 ay, kalıcı ağır etkilerin ortaya çıktığı dönem ise 29-46 aydır.*’ Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından (2011), ‘*çoğunlukla kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda, eğitim ve sağlık alanında çalışanların mobbinge ve ayrımcılığa sıklıkla uğradığı*’ tespit edilmiştir.

Mobbing bir ayrımcılık türüdür. Ayrımcılık, ‘belirlenmiş insan topluluklarının dışlanmasını kasti bir şekilde uygulamayı hedefleyen bir iradenin desteklenmesidir’ (Kirel ve diğ. 2010:5)

Bu durum artık o kadar sıradanlaşmıştır ki mobbingin yaşanmadığı kurum neredeyse yoktur. Bunun sebebi ise kurumların bu konuda caydırıcı etkilerinin olmaması, görmezden gelmesidir (Davenport at al., 2003:47). Bu durumun yaşanmasına sebep olan ifadeler (Tınaz, 2006:4):

- *Tacizin örgüt içi disiplinin sağlanması, verimin artırılması ve buna bağlı olarak şartlı reflekslerin oluşturulmasında bir araç olarak kullanılması*
- *İnsan kaynakları giderlerinin düşürülmesi*
- *Kurum içinde iletişimin etkili olmaması*
- *Sorunları tartışıp çözüme ulaşma yetersizliği*
- *Kötü önderlik*
- *Grup halinde çalışılmaması*
- *Eğitim farklılığının dikkate alınmaması*
- *İyi idare edilememesi*
- *Kapalı kapı siyasetinin izlenmesi*
- *Gergin bir iş ortamı*
- *Sıradanlık*

- *Aşırı hiyerarşik yapı*
- *İdarecilerin psikolojik tacize inanmayıp reddetmeleri*
- *Toplumsal kültüre uygun olmayan faaliyetler*
- *Küçülme, yeniden yapılanma vb. nedenler*
- *İşe alımlarda iyi olmayan eleman tercihi*
- *Günah keçisi seçme olasılığının hep var olmasıdır.'*

Saydığımız bu nedenleri ortadan kaldıracılabilmemiz ve mobbingden kurtulabilmemiz için mücadele etmeliyiz. Bu durumdan kurtulabilmek için ilk yapılacaklar; karşılaşılan durumun algılanması ve kabul edilmesi, gerekli tedbirlerin alınması ve yardım alınmasıdır (Tınaz, 2006: 26-27). Bu durumun önlenmesi için yapılabilecek tavsiyeler aşağıdaki gibidir (Özer, 2009: 10):

- Mobbing kavramının içerik ve çerçevesi belirgin bir şekilde açıklanmalıdır
- Bu durumla karşılaşılması sonucunda yapılan hatalar suç olarak kabul edilip cezasız kalmamalıdır
- Bu durumla karşılaşan bireylerin yaşadıkları nakdi ve psikolojik hasarların ortadan kaldırılması adına yasaların düzenlenmesidir
- Çalışma ve iş yasaları konusunda mobbinge uğrayan bireylere sahip olduğu haklar ve alacağı tazminatlarla birlikte bu durumla karşılaşma oranını en aza indirmek maksadıyla 'mobbing tazminatı' ödenmesi gerekliliğidir
- Mobbingi normalleştirir nitelikte yazılı ve görsel ifadeler kullanılmamalıdır
- Bu durum ile karşılaşılması adına gerekli kurum ve kuruluşlar birbirleriyle iletişimde olup ortak bir çalışma yapmalıdırlar.
- Mobbing kavramının sınırı, içeriği, faaliyet durumu, hukuki cezalandırılmaları, birey ve kuruluşların sorumluluk ve toplumca anlaşılması ve benimsenmesi amacıyla sözlü ve görsel yayınlar hazırlanmalı, radyo ve TV programları, bilgi vermek amacıyla görüşmeler yapılmalıdır.
- Çalışılan kurumlarda bu konu ile alakalı bilgilendirmelerin yapılması ve çalışanların konu hakkında bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- Mobbing ile alakalı gerekli donanımına sahip psikologların kurumun verimini arttırması sebebiyle de kurumda çalıştırılmalıdır

- Bireyin kendisinin ve etrafındaki bireylerin haklarına saygı duyulması gerektiğini öğrenmeye ilk olarak ailede başlaması daha sonra çocuklarda bu durumun iyice anlaşılmasını sağlamak amacıyla gelişimin ikinci boyutu olan okullarda '*kişiyeye ve kişilik haklarına saygı*' kapsamında ders işlenmesi gerekmektedir.
- Konuyla ilgili üniversiteler, kurum ve kuruluşlar araştırma yapmalı, çalışma ortamlarında ve diğer ortamlarda görülen mobbing türlerine, dağılım ve yayılım oranlarına yönelik sayısal veriler oluşturmalarıdır
- Japonya'da olduğu gibi bir ALO MOBBİNG hattı oluşturulmalıdır. Burayı arayanlar hem sorunlarını iletmış, hem de mobbinge ilgili araştırmalarda bir veri tabanı oluşturulmuş olur.'

Kısacası; bu konuyla alakalı gerekli önlemler ivedilikle alınmalı ve insanlar bu konu hakkında bilinçlendirilmelidir. Fırsat ve işlem eşitsizliği başlıkları altında incelediğimiz; meslek edinmede, gelir dağılımında, işe alınmada, terfi etmede ve daha bunlar gibi daha birçok durumda kadınların karşılaştığı eşitsizlikler, kadınların aklına girişimci olma fikrini getirmektedir. Çünkü kadınlar bu eşitsizliklerden ancak kendi işlerinin sahipleri olurlarsa kurtulabileceklerini düşünmektedirler.

3.3. Kadın Girişimciler ile Erkek Girişimcilerin Karşılaştırılması

Girişimcilik üzerinde de diğer alanlarda olduğu gibi cinsiyet faktörü etkili olmuştur. Kadın ve erkek girişimciler karşılaştırıldığında aralarında birçok benzerlik olmasıyla beraber aralarında birçok farklılıkta mevcuttur(Top, 2006:354). Kadın ve erkek girişimciler arasındaki farklılıklar Yılmaz ve Mayatürk tarafından genel olarak şu şekilde sıralanabilmektedir (2008:114):

- Kadın müteşebbislerin toplumsal, yerel ve kültürel etmenlerden daha çok etkilendiği ve erkek müteşebbislere göre toplumsal kurallara daha çok dikkat ettiği görülmüştür.
- Kadın müteşebbisler çalışma hayatıyla aile hayatını beraber götürebilirken erkek müteşebbisler ikisi arasında denge kuramamakta ve iş hayatlarını çalışma hayatlarının önünde tutmaktadırlar.

- Ailede yaşanan çocuk sayısının artması gibi bir değişim kadınların girişimciliğini olumsuz yönde etkilerken erkeklerde bu durumun tersi görülmektedir.
- Kadınlar erkeklere nazaran daha az risk alan ve daha düşük başarı ihtiyacına sahiptirler. Bu sebeple, bir işe başlayıp onu geliştirmeleri çok daha ağırdır (Top, 2006:354).
- Erkek müteşebbislerin çalışma hayatları güç ve otoriteyi temsil ederken Kadın girişimcilerin çalışma hayatları daha çok güveni temsil etmektedir.
- Kadın girişimciler erkek girişimcilere göre düşüncelerini ifade edip çok daha kolay paylaşırlar.
- Kadın girişimcilerin hislerini ifade etme, doğru iletişim ve kendilerini başkalarının yerine koyup ona göre davranma becerileri daha iyidir. Bu sebeple, erkek müteşebbisler sadece bilişsel zekâlarını kullanarak karar verirken kadın müteşebbisler duygusal zekâlarını kullanarak hisleriyle karar vermektedirler.

3.4. Literatür Taraması

3.4.1. Duygusal Zeka Üzerine Yapılan Bazı Ulusal ve Uluslararası Yayın ve

Araştırmalar

Yüksek zeka seviyesine rağmen günlük yaşantısında başarısızlıklar yaşayan insanların olması araştırmacıları bu konuyla ilgili çalışmalar yapmaya yönlendirmiştir. Bu araştırmalardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Parker, Summerfeldt, Hogan, Majeski' nin '372 *birinci sınıf üniversite öğrencisiyle yapmış oldukları çalışma neticesinde ölçülen duygusal zeka durumları ve ağırlıklı not ortalaması ile ölçülen akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak, duygusal zekanın alt boyutlarından stres yönetimi, kişisel beceriler ve uyumluluk boyutlarıyla akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur*' (Parker, Summerfeldt, Hogan, Majeski, 2004: 163-172).

Brackett ve Geher (2006), ' *üniversite öğrencileriyle yaptıkları araştırmalarında, duygusal zeka ile günlük davranışlar arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu araştırma sonucunda kadın öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin erkek öğrencilerin duygusal*

zeka düzeylerinden anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır' (Brackett ve Geher, 2006: 27-50).

Mikolajczak ve Limunet tarafından yapılan çalışmada 'duygusal zekanın ruh sağlığı ve fiziksel sağlık üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu konuyla ilgili iki ayrı çalışma yapılmış, ilk olarak 80 üniversite öğrencisi örnekleme dahil edilmiştir. Çalışmada, duygusal zekanın, ruhsal ve fiziksel sağlık üzerinde yüksek düzeyde etkisi olduğu sonucu elde edilmiştir. Yüksek düzeyde duygusal zekanın paranoid düşünce, anksiyete, depresyon, fobik anksiyete, ile negatif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Öfke ve düşmanlık ile düşük düzeyde negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Fiziksel semptomlarla duygusal zeka arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda, duygusal zekanın yüksek düzeyde fiziksel semptom bildirme ile negatif yönde ilişkili olduğu bulgularına ulaşılmıştır.' Bu araştırmada sonuç olarak duygusal zekanın ruh sağlığı ve fiziksel sağlık varyansını anlamlı bir biçimde açıkladığı görülmüştür (Mikolajczak ve Limunet, 2008: 1445-1453).

Mikolajczak ve Limunet tarafından yapılan ikinci araştırma, 'stresin etkilerini ve somatik semptomların şiddeti üzerinde duygusal zekanın etkisi inceledikleri çalışmadır. Bu araştırma 100 kişilik üniversite birinci sınıf öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, psikolojik semptomların duygusal zekanın alt boyutları özdenetim ve psikolojik iyiliği anlamlı düzeyde negatif yönde yordandığı bulgusuna ulaşılmıştır. Somatik semptomların ise, özdenetim, psikolojik iyilik ve sosyal beceriler tarafından anlamlı düzeyde yordayıcısı olduğu bulgulanmıştır.' Araştırmacıların belirttiğine göre; duygusal zekası yüksek olan bireyler, 'stres yaratan olumsuz bir olay karşısında durumun olumlu tarafını da görerek olumsuz duygulardan uzaklaşmakta ve sorunu ne şekilde ortadan kaldıracakları konusunda çeşitli yollar denemektedirler' (Mikolajczak ve Limunet, 2008: 1445-1453).

Kavcar, 2009-2010 eğitim öğretim yılında bir araştırma yapmış ve bu araştırmada 'çeşitli demografik etmenler incelenmiş; duygusal zekanın coğrafi özelliklere ve yerleşim yeri özelliğine göre farklılaşmadığı, ebeveynlerin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Duygusal zeka düzeyi ile ailelerin gelir seviyeleri arasında olumlu bir sonuca varılmıştır. Kardeş sayısı ve duygusal zeka düzeyi arasında ilişki saptanmazken, annelerin eğitim düzeyleri ile duygusal zeka arasında ilişkinin olduğu görülmüştür. Araştırmada, öğrencilerin

akademik başarıları ve hissel zekaları için olumlu bir sonuca varılmıştır' (Kavcar, 2011: 18-123).

Deniz ve Yılmaz, Selçuk Üniversitesinin farklı fakültelerinde öğrenim görmekte olan 523 üniversite öğrencisiyle yaptıkları çalışmada, *'hayat tatmini ve hissel zeka kavramı arasındaki durumu, sınıf ve cinsiyet faktörlerine bakılarak aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve bulunan sonuçlar; hayat tatmini ve hissel zeka kavramı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir*' (Deniz ve Yılmaz 2004: 17-26).

Özdemir, tarafından yapılan araştırmada toplamda 751 eğitim fakültesi öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, *'öğrencilerin hayat tatmini ve hissel zeka düzeyleri ortalamanın üzerinde bulunmuş ve aralarında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Duygusal zeka alt boyutları ile yaşam doyumları arasında; yaşam doyumu ile en yüksek ilişkinin duygusal zekanın iyi oluş alt boyutu ile; en düşük ilişkinin ise sosyallik alt boyutu ile olduğu görülmüştür. Ayrıca duygusal zekanın, yaşam doyumunun anlamlı bir yararı olduğu saptanmıştır. Duygusal zeka düzeyinde öğrenim görülen bölümlere göre anlamlı bir farklılaşma görülmezken, duygusal zeka düzeyinde, duygusallık ile sosyallik alt boyutları hariç diğer boyutlarda ve yaşam doyumunda dördüncü sınıfların lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür*' (Özdemir, 2016: 57-84).

3.4.2. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine

Yönelik Çalışmalar

Koh'un (1996: 12-25), Hong Kong'daki 100 lisansüstü öğrencisi üzerinde bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın amacı; *'öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini (başarma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve yenilikçilik) belirlemektir. Çalışmanın sonucunda, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans ve yenilikçilik özelliklerinin girişimci eğilime sahip olan öğrencilerde, sahip olmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.*

Arslan (2002: 1-11), mesleki tercihlerin şekillenmeye başladığı ve kariyer planlaması yapıldığı bir dönemde Haliç Üniversitesi öğrencilerinin *'girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında aile, cinsiyet, doğum yeri, ailedeki çocuk sayısı, aile reisinin mesleği, eğitim ve gelir seviyesi gibi çeşitli unsurların ne derecede etkin olduğunu ortaya çıkarılmasını amaçlayan çalışmanın sonucunda, katılımcıların kendi işlerini*

kurmaları, bağımsız bir şekilde çalışmak istemeleri ve babanın eğitim seviyesi yüksek olanlarda, kendi işini kurma veya girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, Öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi ve ailedeki çocuk sayısının az oluşu ile girişimcilik arasındaki ilişkinin, pozitif yönde olduğu da görülmüştür. ‘

İrmiş (2003), Kırgızistan Bişkek’teki girişimcilikle ilgili profesyonel eğitim alan öğrencilerin meslek tercihlerini tespit etmeye yönelik çalışmasında; *‘öğrencilerin hangi meslekleri ne derecede önemli gördükleri ve kendi işletmelerini kurmayı ne kadar istediklerini başka bir ifadeyle girişimde bulunma konusunda eğilimlerinin nasıl olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda, Öğrencilerin çok büyük bir kısmı yeni sistem içerisinde girişimciliğin ne kadar önemli olduğunu anlamışlar ve bu sebeple de kendi işlerini ve işletmelerini kurma isteği içerisinde oldukları görülmüştür.’*

Wang ve Wong (2004), Singapur’da eğitim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalarının sonucunda; *‘cinsiyet, ailenin girişimci olması ve eğitim düzeyi girişimciliği etkileyen faktörler olarak ortaya çıkarken, ailenin gelir durumu, etnik kökenin girişimcilik üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.’*

Cansız (2007), üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmasının temel amacını, ‘üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi’ oluşturmaktadır. Bununla birlikte çalışmanın temel amacını destekleyen ‘girişimcilik için gerekli kişisel niteliklerin belirlenmesi’, ‘girişimcilerin başarısını etkileyen faktörlerin belirlenmesi’ ve ‘potansiyel girişimcilerin yaratıcılık, risk alma eğilimi ve kontrol odaklılığı ile ilgili özelliklerinin belirlenmesidir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda örnek kitleyi oluşturan öğrencilerinin potansiyel birer girişimci olabilecekleri ancak yönlendirme eksikliği nedeniyle bu potansiyellerini dışa vuramadıkları ortaya çıkmıştır. Ankete katılan kız ve erkek öğrencilerin girişimcilik özelliklerin ölçen sorulara verdikleri yanıtlar dikkate alındığında, kız öğrencilerin sezgisel anlamda, erkek öğrencilerin ise maddi kazanç odaklı olarak girişimciliğe eğilimlerinin var olduğu da gözlemlenmiştir.

3.4.3. Duygusal zeka ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkiyi Ortaya

Koyan Araştırmalar

Duyguların girişimcilik niyeti üzerine olan etkisini araştıran Timuroğlu, Yanık ve Naktiyok'un (2017) çalışmaları, her biri birer girişimci adayı olan üniversite öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Araştırmacılar sonuç olarak *'olumlu duyguların girişimcilik niyetini farklılaştırdığını, olumlu duygulara sahip olanların girişimcilik niyetinin daha yüksek olduğunu, olumsuz duyguların ise bir etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir'* (Yanık vd., 2017: 461-477).

Harvard Üniversitesi'nden McClelland (1961) bir dizi araştırma çalışmasıyla girişimciliğin karakteristiklerini belirlemiş ve insanları girişimcilik konusunda eğitmek için deneysel metotlar kullanmıştır. Yapılan son araştırma çalışmaları ve eğitici deneyimler, *'iç denetim odaklı olmanın girişimcilikte önemli bir karakteristik olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca yine bu konuda yapılan araştırmalar iç denetim odaklıların organizasyonel rollerde etkililiğe yardım ettiğini önermiştir'* (Rao, 1998: 25-37).

Temple Üniversitesi'nde, Joseph DuCette ve Stephen Wolk'un(1972) yaptığı çalışmalar, genel olarak farklı çevrelerin etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda birkaç kişisel istek endeksi ve standart bir kişilik ölçümüyle kültürel olarak öğrencilerin avantaj ve dezavantajlı olduğu yerleri araştırmayı hedeflemişlerdir. Ulaştıkları sonuçlardan bu çalışma için değerli olanı dışsal yönelimli bireylerin gerçekçi olmayan meslek isteklerini ifade etmeye daha yatkın olduklarıdır (DuCette ve Wolk, 1972: 493-504).

Paul Spector(1982) ise çalışmasında kontrol odağının ölçümü üstünde durmuştur. Çalışma bulguları kontrol odağının; *'teşvik ile motivasyon ve tatmin ile satış işlemleri arasındaki ilişkilerde düzenleyici değişken rolü üstlendiğini göstermektedir'* (Spector, 1982: 482-497).

Barry Goodstadt ve Larry Hjelle(1973); yaptıkları çalışma sonucunda *'iç ve dış denetim odaklı kırk öğrenciye, içlerinden bir tanesinin süpervizörlük problemi ortaya koyduğu, üç kurgusal çalışanı, idare etmeleri için bir dizi güç vermiştir. Süpervizörlük problemi ortaya koyan işçiyle ilgilenmede yüksek güçsüzlük verilen dış denetimliler, görevden çıkarma ve kovma tehdidi gibi zorlayıcı güçleri düşük güçsüzlüğü olan iç denetimlilerden daha fazla kullanmışlardır. Ek olarak iç denetim odaklılar kişisel ikna etmeye dış denetim odaklılardan daha fazla başvurmaktadır. Dış denetim odaklıların zorlayıcı güç ve tehdit kullanmaları daha olası görünmektedir'* (Goodstadt ve Hjelle, 1973: 190-196).

Richard Ryckman ve Martin Sherman(1973) yaptıkları çalışmada, kişisel farklılıkların, denetim odaklılık eğilimi üzerindeki etkilerini ve algılanan yetenek seviyesinin uyumcul ya da rekabetçi görevler için partner seçimindeki etkilerini test etmiştir. *‘İç denetim odaklıların çıktılar üzerindeki kişisel kontrollerinin çoğunu, iş birliği için seçilen üstün partnerlerine devretmeye razı oldukları; ancak bunu sadece o görev için yeteneklerinin eksik olduğuna tamamen inandırılmış olduktan sonra yaptıkları gösterilmiştir.’* Ayrıca sonuçlara göre *‘kendilerini iyi yeteneklere sahip olarak algıladıklarında, ortaklaşa aktivitelere katılımı iç denetimcilerin yüksek yetenekli partnerleri seçerek takımlarının başarı şansını artırmak yerine, eşit yetenekte partner seçmeye eğilimli oldukları belirtilmiştir. Bazı dış odaklıların ise benzer koşullarda düşük yetenekli partnerler seçmeye eğilimli oldukları bulunmuştur’* (Ryckman & Sherman, 1973: 786).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. GİRİŞİMCİNİN YENİ ÖZELLİĞİ DUYGUSAL ZEKA, CİNSİYET ALGISI VE GİRİŞİMCİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ

4.1. Bulguların Değerlendirilmesi

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin duygusal zekâları ile girişimciliğe bakış açıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek, bir ilişki var ise bu ilişkinin derecesinin ortaya koymak, öğrencilerin girişimciliğe bakış açılarında cinsiyet ayrımcılığı etkisini incelemektir.

Girişimciliğin, ekonomileri ayakta tutan, canlandıran ve büyümesine katkı sağlayan önemli faktörlerden biridir. Çalışmada, girişimciliği etkileyen önemli bir değişken olan duygusal zekâ kavramının etkileri belirlenmek istenmiştir. İş ve özel yaşamda önemli bir yeri olan duygusal zekâ kavramının, başarının anahtarı olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple duygusal zekâ ile girişimcilik arasındaki ilişkinin belirlenmesi literatür açısından önem arz etmektedir.

Üniversiteler toplumun ilerlemesi ve dönüşümüne öncülük eden kurumlar olduğu için çalışma da, üniversite öğrencilerinin girişimcilik duygusal zeka, toplumsal cinsiyet algısına karşı bakış açıları ve algıları araştırılmak istenmiş niceliksel araştırma metodu olan anket tekniği kullanılmıştır.

4.1.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Örneklem belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenmektedir (Karasar, 1999:110-111). Örneklem evrenin bir parçası olup hem araştırma hem de istatistiksel bakımdan büyük önem taşır. Örneklemenin en önemli özelliği yansız ve temsili olmasıdır (Kaptan, 1995:135). Üzerinde çalışılan bir evrenden örneklem seçme işlemine ise

örnekleme denilmektedir. Seçilen örneklemden elde edilen bilgiler kullanılarak evren konusunda doğru bilgilere ulaşılmaya çalışılır (Arıkan, 2004:129).

Araştırmanın kapsamı, Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören 2231 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, ÇEKO, Sosyal Hizmetler Bölümünde eğitim alan öğrenciler üzerinde yapılması çalışmanın sınırlılığıdır.

4.1.2.1. Anket Uygulaması

Araştırmada, birincil veri toplama yöntemlerinden biri olan anket yöntemi kullanılmıştır. Literatür araştırılarak tarafımızca hazırlanan anket 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik özellikleri belirlemeye yönelik 26 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde, cinsiyet ayrımcılığını ölçmeye yönelik 4 soru bulunmaktadır. Üçüncü bölümde, girişimcilik özelliğini ölçmeye yönelik 25 soru bulunmaktadır. Son bölümde ise, duygusal zeka özelliğini ölçmeye yönelik 31 soru bulunmaktadır. Ölçeklerde 1’den 5’e doğru “Kesinlikle katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde ifade edilen likert ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır.

Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında çeşitli formüller kullanılmaktadır. Bu araştırmada, “Basit Tesadüfi Örneklem” yöntemi kullanılmış aşağıdaki formül ile ifade edilmiştir:

$$n = \frac{N(T1 - \alpha)^2(p * q)}{d^2(N - 1) + ((T1 - \alpha)^2(p * q))}$$

N: Öğrenci sayısı,

n: Örneklem büyüklüğü

Z_{α} : $\alpha= 0.05$ için 1.96

d= Örneklem hatası (0,05)

p: Görülme Olasılığı (0,5)

q=Görülmememe Olasılığı (1-p) (0,5)

$$n = \frac{2231(1,96)^2(0,5 * 0,5)}{0,05^2 2230 + ((1,96)^2(0,5 * 0,5))}$$

n= 327,85

Basit tesadüfî örnekleme anket yapılması gereken sayı 328 olarak belirlenmiştir. Anket sayısı, bölüm öğrenci sayıları yoğunluğu dikkate alınarak hesaplanmış bölümlerin anket sayıları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Bölümlere Uygulanacak Anket Sayısı

Bölüm	Anket yapılacak Öğrenci Sayısı
İktisat	88
İşletme	130
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	89
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	12
Sosyal Hizmet	9
Toplam	328

Çalışmada toplam 357 anket yapılmış bölümlere göre anket sayısının dağılımı Tablo 5’te verilmiştir.

4.1.3. Araştırmanın Güvenilirlik Analizi

Araştırma kapsamında kullanılan anket formunun güvenilirliğini ölçmek amacıyla Alpha Modeli kullanılmıştır. Cronbach’s Alpha sayısı, olası tüm öge kombinasyonlarıyla elde edilen korelasyon kat sayılarının ortalamasıdır. Cronbach’s Alpha kat sayısı 0 ile 1 arasında değerler almaktadır. Cronbach’s Alpha kat sayısının 0,70’den büyük değer alması istenmektedir kat sayının 1’e yaklaşması güvenilirliğin artması anlamına gelmektedir (Özdemir, 2010:75). Cronbach’s Alpha kat sayısının değerlendirme ölçütü aşağıdaki gibidir (Yılmaz, 2015: 43):

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşüktür.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek güvenilirlikte olarak değerlendirilir. Çalışmanın ölçeklerine yönelik güvenilirlik analizi Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 6. Güvenilirlik Analizi

Değişkenler	Cronbach Alpha Değeri	N
Cinsiyet Ayrımcılığı	,870	4
Girişimcilik	,779	25
Duygusal Zeka	,842	31

Tablo 6’da Cronbach’s Alpha katsayıları ölçekler açısından değerlendirildiğinde Girişimcilik ölçeği ,779 değeri ile $0.60 \leq \alpha < 0.80$ arasında kaldığı için oldukça güvenilir, Duygusal Zeka ,842 olduğu ve kullanılan diğer ölçek olan Cinsiyet Ayrımcılığı ise ,870 değerini alarak $0.80 \leq \alpha < 1.00$ arasında olduğundan yüksek güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Çalışmada anketlerden elde edilen verilerden yararlanılarak frekans analizi yapılmış, normallik testi uygulandıktan sonra t ve ANOVA testleri uygulanmıştır.

4.1.4.1. Demografik Özelliklerle İlgili Betimleyici İstatistikler

Demografik özelliklere ait frekans analizi Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7’de N ifadesi kişi sayısını göstermektedir.

Tablo 7. Frekans Analizi

Demografik Özellikler	Gruplar	N	Yüzde %	Demografik Özellikler	Gruplar	N	Yüzde %
Cinsiyet	Kadın	222	62.0	Aile Biçimi	Çekirdek aile	321	89.9
	Erkek	136	38.0		Geniş aile	36	10.1
Başarılı Girişimci	Evet	192	53.8	Başarılı Çalışan	Evet	248	69.5
	Hayır	165	46.2		Hayır	109	39.5
Girişimcilik dersi aldın mı?	Evet	123	34.5	İşletmecilik dersi aldın mı?	Evet	200	56.0
	Hayır	234	65.5		Hayır	157	44.0
Girişimci kişiliğe sahip misiniz?	Evet	255	71.4	Babanız sevgisini gösterebildi mi?	Evet	290	81.2
	Hayır	102	28.6		Hayır	67	18.8
Erkeğin kadın yönetiminde çalışması	Olabilir	292	81.8	Son yıllarda kadın girişimciliği arttı mı?	Evet	318	89.1
	Olmaz	65	18.2		Hayır	39	10.9
Bölümünüz	İşletme	130	36.4	Yaşadığınız yer?	Köy	36	10.1
	Kamu Yönetimi	103	28.9		İlçe	36	10.1
	İktisat	88	24.6		İl	274	76.8
	Sosyal Hizmetler	18	5.0		Metropol	11	3.1
	Çalışma Ekonomisi	18	5.0		Yurtdışı	0	0

Bölüm tercihinde etkili kişi	Babam	64	17.9	Kadının çalışması ile ilgili düşünceler	Kadın çalışmamalıdır	28	7.8
	Annem	18	5.0		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır	79	22.1
	Kardeşlerim	30	8.4		Evdeki işler aksar	16	4.5
	Akrabalar	17	4.8		Çocukları daha iyi yetiştirir	85	23.8
	Arkadaş	9	2.5		Bilgi ve görüşünü artırır.	91	25.5
	Öğretmenler	23	6.4		Aile bütçesine katkıdır	58	16.2
	Kendim	196	54.9				
Sınıf	1	66	18.5	Hayatınızdaki en önem verdiğiniz durum	Evlilik	64	17.9
	2	125	35.0		Çocuk sahibi olma	17	4.8
	3	103	28.9		İş yaşamı	177	49.6
	4	63	17.6		Sosyal yaşam	99	27.7
Ailenizin aylık ortalama geliri	Asgari ücret ve altı	75	21.0	Sizin aylık ortalama geliriniz	499-1000	303	84.9
	1301-2500	136	38.1		1001-1601	36	10.1
	2501-5000	113	31.7		1601+	18	5.0
	5001 ve üstü	33	9.2				
Ailede evin reisi	Aile büyüklerimiz	31	8.7	Kimin kariyeri daha önemli	Kadın	20	5.6
	Aile büyüklerimiz ve babam	45	12.6		Erkek	12	31.4
	Babam	150	42.0		İkisinin de	225	63.0
	Annem	22	6.2	Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?	Evet	196	54.9
	Annem ve babam	86	24.1		Hayır	97	27.2
	Böyle bir yapı yok	23	6.4		Kararsızım	64	17.9

Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yapılan tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre, katılımcıların %62'si (222 kişi) kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların aile biçimi %89,9 (321 kişi) ile çekirdek aile iken %10,1'i (36 kişi) ise geniş aileye sahiptir. Katılımcıların %76,8'i (274 kişi) ilde yaşamaktadır. Katılımcıların ailelerinin aylık gelirleri %38,1 (136 kişi) ile 1301-2500 TL gelir grubu düzeyindedir. Katılımcıların kendi gelirleri konusunda ise en fazla yoğunluğu % 84,9 ile (331 kişi) 499-1000 TL gelir grubu oluşturmaktadır. Katılımcılara okudukları bölüm

sorusu yöneltildiğinde en fazla % 36,4 ile (130 kişi) işletme bölümünde okudukları tespit edilmiş olup katılımcıların % 35,0 (125 kişi) ile en yoğun 2.sınıfta oldukları görülmüştür. Katılımcılara okudukları bölümü seçmelerinde etkili olan kişi ya da kişiler sorulduğunda % 54,9 ile (196 kişi) okudukları bölümü kendi tercihleri sonucu seçtikleri yönünde fikir beyan etmişlerdir. Çevrenizde başarılı girişimci %53,0 oranında (192 kişi) ile ve çalışan var mı ise %69,5 (248 kişi) ile bu sorulara büyük oranda evet cevabı vermiştir. Katılımcıların çoğunluğu girişimcilik dersi % 71,4 oranında (234 kişi) almamışken büyük çoğunluğu da işletme dersini % 56,0 oranında (200 kişi) aldığını belirtmektedir. Katılımcılara yöneltilen ailede kimin kariyeri daha önemli sorusuna % 63,0 (225 kişi) her ikisinin de demiş ve erkeğin maddi durumu yeterliyse kadın çalışmalı mıdır sorusuna % 54,9 oranında (196 kişi) evet yanıtını vermiştir.

4.1.5. Normallik Testi

Herhangi bir araştırmadaki verilerin değerlerinin yapısını anlayabilmek için bu değerlerin dağılımının şeklini ortaya çıkartmak gerekmektedir. Dağılımların biçimlerini ortaya çıkarmanın iki yolu ise basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin bulunmasıdır. Basıklık durumu değişken değerlerinin eğri grafiği üzerinde meydana getirdiği tümseğin ne kadar sivri ya da düz olmasıyla açıklanırken; çarpıklık durumu değişken değerlerinin grafiksel olarak dağılımında ortalamanın etrafında yahut x eksenini üzerinde sağa veya sola toplanmasıyla açıklanmaktadır. Eğrinin basık ya da çarpık oluşu normal dağılım eğrisi temel alınarak bulunmaktadır. Çarpıklık değeri >0 ise sağa çarpıktır, <0 ise sola çarpıktır, $= 0$ ise çarpıklık yoktur şeklinde yorumlanır. Basıklık değeri >3 ise leptokurtic eğri mevcuttur ve uç değerleri olasılığı yüksektir, < 3 ise platykurtic mevcuttur, veriler normal dağılımdan daha basıktır ve daha geniş bir alana yayılmıştır, $=0$ ise basıklık yoktur anlamına gelmektedir. Literatürde çarpıklık ve basıklık değerlerinin $+/- 1$; $+/-1,5$ ve $+/- 2$ sınırları arasında kalması normal dağılım gösterdiği ve parametrik testlerin uygulanabileceği şeklinde yorumlanmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin çarpıklık basıklık değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Girişimcilik Soruları Normallik Testi Değerleri

	Çarpıklık	Basıklık		Çarpıklık	Basıklık
Mezun olduğumda kendi işimi kurabileceğime inanıyorum.	-,513	-,800	Bölümümüzden mezun olanlar özel sektörde çalışmayı planlamalıdır.	-,167	,679
Kariyerimin gelecek 3 yılda yüksek maaşlı bir iş fırsatı çıkarsa kabul ederim.	-1,348	1,148	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim.	-,354	-,945
Çok çalışan sürekli hedef büyüten biri olmak istemem.	,455	-1,126	Annem ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir.	-,203	-1,081
Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum.	-,168	-1,005	Sosyal yaşamı, iş yaşamını ve eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşarım.	-1,585	1,423
Girişimcilerin kendi kendilerini yönetme alanları oldukça fazladır.	-,837	,164	Mevcut gerçeklere bire bir bağlı kalarak hareket ederim.	-,628	-,527
Girişimci olmak için yeterli özelliklere sahip olduğumu inanıyorum.	-,509	-,621	Sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim.	-,411	-,951
Bölümümüzden mezun olanlar kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır.	1,165	,328	İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.	-,589	-,421
Yeni bir iş kurmak ciddi finansal kaynak gerektirir.	-1,112	,823	Girişimci olup olmama konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	-,111	-1,073
İlerde bir gün girişimci olmayı düşünüyorum.	-,473	-,550	Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.	-,482	-,640
Bölümümüzden mezun olanlar girişimci olmaya odaklanmalıdır.	,095	-,956	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha iyidir.	-,186	-1,174
Gelecekteki mesleğimde kendi işimi yönetmek isterim.	-1,093	,506	İnandığım bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam.	-,280	-,867
Zorunlu olarak işten ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturamayabilirim.	,129	-,511	Kendi işimi kurabilirim.	-,571	-,661
			Arkadaşlarıma değişik iş projelerimden bahsederim.	,129	-,592

Tablo 8’de Girişimcilik soruları çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında tüm sorular bazında +,- 1,5 sınırları arasında kaldığı ve normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 9. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları Normallik Testi Değerleri

		Çarpıklık	Basıklık
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	,121	-1,585
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	862	-539
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	,364	-1,396
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim.	,626	-1,058

Tablo 9’da Cinsiyet Ayrımcılığı soruları çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında tüm sorular bazında +; - 1,5 sınırları arasında kaldığı ve normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 10’da Duygusal Zeka soruları Normallik testi değerleri verilmiştir.

Tablo 10. Duygusal Zekâ Soruları Normallik Testi Değerleri

		Çarpıklık	Basıklık
D1	Engellerle karşılaştığımda, çabalamaktan vazgeçmem aksine daha çok çabalarım.	-1,158	814
D2	Yeni bir şeyler denediğimde genellikle başarısız olacağımı düşünürüm.	518	-,794
D3	Problemleri ele alırken mantığımla hareket ederim.	-1,131	1,011
D4	İnsanlar benim güvenilir olduğumu düşünürler.	-1,781	2,055
D5	İnsanlardan gelen sözel olmayan mesajları jest ve mimikleri anlamakta zorlanmam.	-1,360	1,512
D6	Bazen iletişim kurduğum kişilerin espri mi yaptığını, ciddi mi olduğunu anlayamam.	,336	-1,104
D7	Ruh halim değiştiğinde yeni imkanların farkına varırım.	-854	,465
D8	Duygularımın hayat tarzımda çok fazla etkisi vardır.	-1,016	,325
D9	Yaşadığım duyguların farkındayım	-1,343	1,811
D10	Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.	,613	-,826
D11	Hayatımda bir problemi çözmeye çalışırken sadece mantığımızla karar vermeyi yararlı görürüm.	-,210	-995
D12	Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim	-,285	-1,066

D13	Olumlu bir duygu yaşadığımda bu duyguyu nasıl devam ettireceğimi bilirim.	-,636	-,168
D14	Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım.	-,769	,244
D15	Kendimi mutlu edecek etkinlikler bulurum.	-1,117	,721
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	,048	-1,132
D17	Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.	-1,360	1,480
D18	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	-509	-493
D19	Her konuda kararlarımı kendim verebilirim	-,614	-,473
D20	İyi bir şey yaptıklarında insanları överim.	-1,098	,536
D21	Hayatımdaki sorunların çözümü konusunda duygularım büyük bir rol oynar.	-,701	-,442
D22	Çevremdeki farklı insanlarla çabuk dostluklar kurabilirim.	-,626	-,657
D23	Denemediklerimi denemekten çekinmem	-,897	,105
D24	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	-,963	,398
D25	Arkadaşılarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	-,745	-,233
D26	Hayatımı dış etkenlere bırakırım.	,591	-,649
D27	Risk almaktan çekinmem.	-,682	-,344
D28	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	-,951	,657
D29	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracabileceğime inanırım.	-1,083	,786
D30	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	-1,119	1,260
D31	Aldığım görevlerin iyi sonucunu hayal ederek kendimi motive ederim.	-1,486	2,069

Tablo 10’da Duygusal zekâ çarpılık ve basıklık değerlerine bakıldığında tüm sorular bazında +; - 1,5 sınırları arasında kaldığı ve normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Normal dağıldığı gözlenen ölçeğin demografik değişkenlere ilişkin farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek için geliştirilen bağımsız örneklem t ve ANOVA analizlerine aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda ölçekten alınan toplam puanların bağımsız değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla parametrik analiz tekniklerinden bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi

(ANOVA) uygulanmıştır. Analizler sonucunda anlamlı farklılığın ortaya çıkması durumunda, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların homojenliği kontrol edilmiştir. Varyansların homojen olması durumunda çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Tukey testinin farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemediği durumlarda ise çoklu karşılaştırma testlerinden Tamhine's T2 testi kullanılmıştır.

4.1.5.1. T Testi Sonuçları

Bağımsız iki örneklem T testi, iki örneklem grubu arasında ortalamalar açısından fark olup olmadığını araştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Gruplar arasında aynı özelliğe sahip üye bulunmaması gerekmektedir. T testi, bir gruptaki ortalamanın diğer gruptaki ortalamadan önemli derecede farklı olup olmadığını belirlemektedir. Tablo 7'de Cinsiyet ayrımcılığı ölçeği ile Cinsiyet bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 11. Cinsiyet Ayrımcılığı ile Cinsiyet (DS1) ilişkisi T Testi Sonuçları

DS1: Cinsiyet ilişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					t	P
Sorular	Cins Ayrım_ortalama	Kadın	222	2,7669	7,458	,000
		Erkek	135	1,8370	7,767	,000
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Kadın	222	3,2477	8,197	,000
		Erkek	135	1,9630	8,362	,000
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Kadın	222	2,3964	6,081	,000
		Erkek	135	1,5778	6,487	,000
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Kadın	222	2,8153	5,454	,000
		Erkek	135	1,9704	5,560	,000
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Kadın	222	2,6081	5,085	,000
		Erkek	135	1,8370	5,197	,000

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı t testi analizi sonuçlarıyla Tablo 11'de yer almaktadır. T testi analizi sonucunda hipotezlerin kabul edilip edilmeyeceği aşağıda incelenmiştir:

Hipotezler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS1 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_ortHayır}$ Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_ortHayır}$ Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 11’de sorulara yönelik p değeri incelendiğinde 0,00 değerini almış ve bu değer α (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç C1, C2, C3, C4 soruları yani tüm ölçek soruları için geçerlidir.

C1: Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı

düşünüyorum ifadesi ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

H_0 : C1 bağımlı değişkeni ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

$$(\mu_{C1Kadın} = \mu_{C1Erkek})$$

H_1 : C1 bağımlı değişkeni ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır.

$$(\mu_{C1Kadın} \neq \mu_{C1Erkek}).$$

Aşağıda tablo 12’de Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS11 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 12. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS11 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS11:Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
Sorular	Cins Ayrım_ort				t	p
			Evet			
		Hayır	234	2,2692	3,098	,002
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Evet	123	2,9593	1,734	,084
		Hayır	234	2,6581	1,729	,085
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Evet	123	2,3740	3,075	,002
		Hayır	234	1,9359	3,021	,003
C3	Bulunduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Evet	123	2,8049	2,899	,004
		Hayır	234	2,3333	2,860	,005
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Evet	123	2,6341	3,063	,002
		Hayır	234	2,1496	3,005	,003

Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ DS11 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_ortHayır}$$

Tablo 6’da p değeri 0,02’dir. Bu değer α (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç C2, C3, C4, soruları için de geçerlidir. Ancak C1’in p değerleri 0,084 ve 0,085 olup bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için C1 ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucunu vermektedir.

Tablo 12’de aralarında anlamlı farklılığın olduğu bağımsız değişkenlerin tablosu yer almaktadır. Ancak aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı? , Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı? , İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? , Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? ,Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?(Öpme, sarılma ya da sözle ifade etme), Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu? gibi bağımsız değişkenlerle cins ayrım_ort arasındaki ilişki için T testi sonuçları değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 13’te Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS24 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 13. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS24 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS24: Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					t	p
Sorular	Cins ayrım_ort	Evet olabilir	292	2,5197	3,461	,001
		Uygun değil çalışmam	65	1,9462	3,615	,000
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Evet olabilir	292	2,9349	4,552	,000
		Uygun değil çalışmam	65	1,9846	5,043	,000
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Evet olabilir	292	2,1541	2,092	,037
		Uygun değil çalışmam	65	1,7846	2,183	,031
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Evet olabilir	292	2,6096	3,126	,002
		Uygun değil çalışmam	65	1,9846	3,377	,001
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Evet olabilir	292	2,3801	1,778	,076
		Uygun değil çalışmam	65	2,0308	1,878	,063

Cins Ayrım_ort ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız’ DS24 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{cins\ ayrım_ortEvet} = \mu_{cins\ ayrım_ortUygun\ değil\ çalışmam}$$

$$H_1: \mu_{cins\ ayrım_ortEvet} \neq \mu_{cins\ ayrım_ortUygun\ değil\ çalışmam}$$

Tablo 13’e göre p değerleri 0,01 ve 0,00 olarak hesaplanmıştır. p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için cins ayrım_ort ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç C1, C2, C3, soruları için de geçerlidir. Ancak C4’ün p değeri 0,76 ve 0,063 olduğu α (0,05) değerinden büyük olduğu için C4 ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 14’te Girişimcilik soruları ile DS1 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 14. Girişimcilik Soruları ile DS1 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS1: Cinsiyet ilişkisi		Cinsiyet	N	Ort	T Testi Sonuçları	
					T	p
Sorular	Gir_Ort	Kadın	222	3,3786	2,225	,750
		Erkek	135	3,2463	2,144	,760
G1	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	Kadın	222	3,8739	3,197	,027
		Erkek	135	3,4593	3,006	,033
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim	Kadın	222	3,5541	-1,990	,002
		Erkek	135	3,4667	-1,933	,003
G3	Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem	Kadın	222	1,7838	2,225	,047
		Erkek	135	2,1704	2,144	,050
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır.	Kadın	222	3,8739	3,412	,001
		Erkek	135	3,4593	3,209	,002
G7	Bölümümüzden mezun olanlar kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır.	Kadın	222	1,7838	-2,965	,003
		Erkek	135	2,1704	-2,819	,005
G14	Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir	Kadın	222	3,3514	2,739	,006
		Erkek	135	2,9556	2,756	,006
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim	Kadın	222	4,4144	2,337	,020
		Erkek	135	4,1778	2,267	,024
G17	Sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim	Kadın	222	3,2297	-2,328	,020
		Erkek	135	3,5630	-2,432	,016
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir.	Kadın	222	2,9369	-2,361	,019
		Erkek	135	3,2815	-2,354	,019
G24	Arkadaşılarıma değişik iş projelerimden söz ederim.	Kadın	222	2,6261	-2,406	,017
		Erkek	135	2,6296	-2,397	,017

Tablo 14'te Girişimcilik soruları ile 'Cinsiyet' (DS1) bağımsız değişken arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

$$H_0: \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortErkek}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortErkek}$$

Tablo 14'te gir_ort p değerleri 0,750 ve 0,760'dır. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile 'Cinsiyet' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G4, G6, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G16, G18, G19, G20, G22, G23, G25 değerleri için de geçerlidir. Ancak G1, G2, G3, G5, G7, G14, G15, G17, G21 ve G24'ün p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla 'Cinsiyet' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 15'te Girişimcilik soruları ile DS9 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 15. Girişimcilik Soruları ile DS9 İlişkisi T Testi Sonuçları

Girişimcilik ile Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı? İlişkisi		Cinsiyet	N	Ort	T Testi Sonuçları	
					t	P
Sorular	Gir_Ort	Evet	192	3,4373	3,535	,332
		Hayır	164	3,2576	3,506	,332
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır	Evet	192	3,6146	2,226	,027
		Hayır	164	3,3049	2,217	,027
G8	Yeni bir iş kurmak finansal olarak çok destek gerektirir.	Evet	192	3,3177	2,464	,014
		Hayır	164	2,9756	2,441	,015
G11	Gelecekteki mesleğimde kendi kendimi yönetmek isterim.	Evet	192	2,1042	3,088	,002
		Hayır	164	1,7134	3,143	,002
G13	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim	Evet	192	3,6510	2,328	,020
		Hayır	164	3,3537	2,289	,023
G18	İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.	Evet	192	3,3906	2,904	,004
		Hayır	164	2,9817	2,901	,004
G23	Kendi işimi kurabilirim	Evet	192	3,1198	2,938	,004
		Hayır	164	2,7195	2,917	,004
G24	Zorunlu olarak işten ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturamayabilirim.	Evet	192	3,6458	2,207	,028
		Hayır	164	3,3659	2,176	,030

Girişimcilik soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ (DS9) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 15’te gir_ort p değeri 0,332’dir. Bu değer α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak G5, G8, G11, G13, G18, G23 ve G24’teki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yani H_0 reddedilip H_1 kabul edilmiştir. Tablo 16’da Girişimcilik soruları ile DS11 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 16. Girişimcilik Soruları ile DS11 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS11: Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					t	p
Sorular	Gir_Ort	Evet	123	3,4042	1,453	,147
		Hayır	234	3,3256	1,461	,145
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim.	Evet	123	2,3740	3,075	,002
		Hayır	234	1,9359	3,021	,003
G3	Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem.	Evet	123	2,8049	2,899	,004
		Hayır	234	2,3333	2,860	,005
G4	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum	Evet	123	2,6341	3,063	,002
		Hayır	234	2,1496	3,005	,003
G8	Yeni bir iş kurmak finansal olarak çok destek gerektirir.	Evet	123	3,3821	2,386	,018
		Hayır	234	3,0342	2,484	,014
G10	Bölümümüz mezun olanlar mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır.	Evet	123	3,7480	2,565	,011
		Hayır	234	3,4017	2,614	,009
G13	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim	Evet	123	3,7073	2,249	,025
		Hayır	234	3,4060	2,363	,019
G14	Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir	Evet	123	3,1463	2,909	,004
		Hayır	234	2,7393	2,928	,004
G19	Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	Evet	123	4,1870	-2,033	,043
		Hayır	234	4,3974	-1,934	,044
G20	Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.	Evet	123	3,4878	-2,209	,028
		Hayır	234	3,7778	-2,199	,029

Girişimcilik soruları ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ DS11 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 16’da gir_ort p değerleri 0,147 ve 0,145’dir. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak G2, G3, G4, G18, G10, G13, G14, G19 ve G20’deki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca G10, G13 ve G19 değerlerinin Ort (ortalamalarına) değerlerine bakıldığında ortalama 3,5 ve 4,5 arasında olduğundan aile ve yakın çevrede örnek alınan başarılı bir

girişimci olduğu konusunda katıldıkları anlaşılmıştır. Tablo 17’de Girişimcilik soruları ile DS13 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 17. Girişimcilik Ölçeği ile DS13 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS13: İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? İlişkisi		Cinsiyet	N	Ort	T Testi Sonuçları	
					t	p
Sorular	Gir_Ort	Evet	200	3,3462	-,216	,829
		Hayır	156	3,3574	-,215	,830
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır	Evet	200	3,2850	-2,872	,004
		Hayır	156	3,6859	-2,864	,004
G18	İnanıyorum bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.	Evet	200	3,0650	-2,203	,028
		Hayır	156	3,3782	-2,188	,029

Girişimcilik soruları ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ (DS13) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 17’de gir_ort p değerleri 0,829 ve 0,830’dur. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak sorular tek tek ele alındığında G5 ve G18’deki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gir_ort, G5 ve G18 değerlerinin Ort (ortalama) değerlerine bakıldığında ortalamaları 3 ile 4 arasında olduğundan Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır ifadesine katıldıkları anlaşılmıştır. Tablo 18’de Girişimcilik soruları ile DS15 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir

Tablo 18. Girişimcilik Soruları ile DS15 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS15: Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					T	p
Sorular	Gir_ort	Evet	253	3,4432	5,729	,000
		Hayır	94	3,1238	5,339	,000
G1	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	Evet	253	2,7984	,510	,610
		Hayır	94	2,7021	,520	,604
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim.	Evet	253	2,0632	-,210	,834
		Hayır	94	2,0957	-,214	,831
G3	Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem.	Evet	253	2,5178	,458	,648
		Hayır	94	2,4362	,452	,652
G4	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum	Evet	253	2,3597	,906	,366
		Hayır	94	2,2021	,971	,333
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır	Evet	253	3,6364	3,719	,000
		Hayır	94	3,0532	3,704	,000
G6	Girişimci olabilmek için yeterli kapasitedeki özelliklere sahip olduğuma inanıyorum	Evet	253	4,2016	,567	,571
		Hayır	94	4,1277	,588	,557
G7	Bölümümüzden mezun olanlar asla kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır	Evet	253	2,4506	,342	,733
		Hayır	94	2,3936	,345	,731
G8	Yeni bir iş kurmak finansal olarak çok destek gerektirir.	Evet	253	3,3676	4,805	,000
		Hayır	94	2,6277	4,878	,000
G9	İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum	Evet	253	3,8419	3,114	,002
		Hayır	94	3,4255	2,962	,004
G10	Bölümümüz mezun olanlar mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır.	Evet	253	3,8656	9,308	,000
		Hayır	94	2,6383	8,985	,000
G11	Gelecekteki mesleğimde kendi kendimi yönetmek isterim.	Evet	253	1,9170	-,280	,780
		Hayır	94	1,9574	-,276	,783
G12	Bölümümüz mezun olanlar özel sektörde çalışmayı planlamalıdır.	Evet	253	3,9605	-1,666	,097
		Hayır	94	4,1702	-1,742	,083
G13	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim	Evet	253	3,7628	6,813	,000
		Hayır	94	2,8191	6,263	,000
G14	Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir	Evet	253	2,9921	2,815	,005
		Hayır	94	2,5638	2,771	,006
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiliğe sahip olmak isterim	Evet	253	4,1107	2,454	,015
		Hayır	94	3,7872	2,296	,023
G16	Mevcut gerçeklere birebir bağlı kalarak hareket etmeyi tercih ederim	Evet	253	3,0435	,458	,647
		Hayır	94	2,9787	,472	,638
G17	Gerçekleri zorlayarak sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim	Evet	253	3,2490	-,040	,968
		Hayır	94	3,2553	-,041	,968
G18	İnanıyorum bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.	Evet	253	3,3123	2,418	,016
		Hayır	94	2,9255	2,358	,020
G19	Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	Evet	253	4,3794	1,340	,181
		Hayır	94	4,2340	1,250	,213
G20	Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.	Evet	253	3,6798	,142	,887
		Hayır	94	3,6596	,141	,888
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir	Evet	253	3,4625	2,466	,014
		Hayır	94	3,0745	2,353	,020
G22	İnanıyorum bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam	Evet	253	3,7273	2,457	,015
		Hayır	94	3,3830	2,475	,014
G23	Kendi işimi kurabilirim	Evet	253	3,0553	2,703	,007
		Hayır	94	2,6383	2,670	,008
G24	Zorunlu olarak işten ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturamayabilirim.	Evet	253	3,4980	-,160	,873
		Hayır	94	3,5213	-,157	,876
G25	Arkadaşılarıma değişik iş projelerden söz ederim	Evet	253	3,1067	1,115	,266
		Hayır	94	2,9255	1,123	,263

Tablo 18’de öğrencileri girişimciliğe yönelik 25 soruya katılıp katılmama durumları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ DS15 ifadesi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Girişimcilik soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 18’de gir_ort p değeri 0,00’dır. Bu değer α (0,05) değerinden küçük olduğu için gir_ort ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G5, G8, G9, G10, G13, G14, G15, G18, G21, G22, G23 bağımsız değişkenleri için de geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak G1, G2, G3, G4, G6, G7, G11, G12, G16, G17, G19, G20, G24 ve G25’teki p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için bu sorularla ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Tablo 19’da Girişimcilik soruları ile DS17 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 19. Girişimcilik ile DS17 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS17: Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					T	p
Sorular	Gir_Ort	Evet	290	3,3786	1,959	,051
		Hayır	63	3,2463	1,738	,086
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır	Evet	290	3,5483	2,562	,011
		Hayır	63	3,0794	2,327	,022
G6	Girişimci olabilmek için yeterli kapasitedeki özelliklere sahip olduğuma inanıyorum	Evet	290	4,2552	3,314	,001
		Hayır	63	3,7619	2,800	,006
G9	İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum	Evet	290	3,8000	2,791	,006
		Hayır	63	3,3651	2,440	,017
G19	Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	Evet	290	4,3862	2,874	,004
		Hayır	63	4,0159	2,531	,013
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir	Evet	290	3,5379	1,980	,049
		Hayır	63	3,0794	2,133	,035

Tablo 19’da Girişimcilik soruları ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ (DS17) bağımsız değişken arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 19’da gir_ort p değerleri 0,051 ve 0,086’dır. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G2, G3, G4, G7, G8, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G20, G22, G23, G24, G25 değerleri için de geçerlidir. Ancak G5, G6, G9, G19, G21’in p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 19’da girişimcilik soruları ile bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiş ve tabloları oluşturulmuştur. Ayrıca G5, G6, G9, G19, G21 değerlerinin Ort (ortalama) değerlerine bakıldığında bu ifadelerinin Evet değerlerinin ortalaması 3,5 ile 4 arasında olduğundan; Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır; Girişimci olabilmek için yeterli kapasitedeki özelliklere sahip olduğuma inanıyorum, İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum, Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır, Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir ifadelerine katılmışlardır. Tablo 20’de ise Girişimcilik soruları ile DS24 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 20. Girişimcilik Soruları ile DS24 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS24: Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					T	p
Sorular	Gir_Ort	Evet olabilir	292	3,3790	1,198	,232
		Uygun değil çalışmam	65	3,1385	1,080	,283
G20	Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.	Evet olabilir	292	3,5856	2,266	,024
		Uygun değil çalışmam	65	3,2154	2,077	,041

Girişimcilik soruları ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ (DS24) bağımsız değişken arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvetolabilir} = \mu_{gir_ortuygundeğilçalışmam}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvetolabilir} \neq \mu_{gir_ortuygundeğilçalışmam}$$

Tablo 20’de gir_ort p değerleri 0,232 ve 0,283’tür. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

G20: Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem ifadesiyle ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

H_0 : G20 bağımlı değişkeni ile Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız? Bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır.

$$H_0: \mu_{Evetolabilir} = \mu_{Uygundeğilçalışmam}$$

H_1 : G20 bağımlı değişkeni ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

$$H_1: \mu_{Evetolabilir} \neq \mu_{Uygundeğilçalışmam}$$

Tablo 20’de G20 p değerleri 0,024 ve 0,041’dir. Bu değerler α (0,05) değerinden küçük olduğu için G20 ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gir_ort ve G20 değerlerinin Ort (ortalama) değerlerine bakıldığında G20 ifadesinin Evet olabilir değerinin ortalaması 3,5 ile 4 arasında olduğundan katılırken gir_ort ifadesinin Ort değeri 3 ile 3,5 arasında değer alarak kararsız kalmışlardır. Tablo 21’de ise Girişimcilik soruları ile DS25 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 21. Girişimcilik Soruları ile DS25 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS25: Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu? İlişkisi	Cinsiyet	N	Ort	T Testi Sonuçları	
				T	p
Gir_Ort	Evet	318	3,3790	2,946	,003
	Hayır	39	3,1385	2,347	,024

Girişimcilik soruları ile ‘Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?’ (DS25) bağımsız değişken arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Tablo 21’de gir_ort p değeri 0,003 ve 0,024’tür. Bu değerler α (0,05) değerinden küçük olduğu için gir_ort ile ‘Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gir_ort değerinin Ort (ortalama) değerine bakıldığında ortalaması 3,5 ve 4,5 arasında olduğundan Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır ve İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm, ifadelerinde katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 22’de Duygusal Zekâ soruları ile DS1 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 22. Duygusal Zekâ Soruları ile DS1 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS1: Cinsiyet İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
					T	P
Sorular	Duy_ort	Kadın		3,6758	-,013	,990
		Erkek	135	3,6765	-,012	,990
D5	İnsanlardan gelen sözel olmayan mesajları jest ve mimikleri anlamakta zorlanmam.	Kadın	222	4,3063	2,101	,036
		Erkek	135	4,0815	2,060	,040
D9	Yaşadığım duyguların farkındayım	Kadın	222	4,2928	2,496	,013
		Erkek	135	4,0370	2,430	,016
D10	Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.	Kadın	222	2,1486	-3,010	,003
		Erkek	135	2,5704	-2,937	,004
D12	Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim	Kadın	222	3,1126	-3,222	,001
		Erkek	135	3,5778	-3,299	,001
D15	Kendimi mutlu edecek etkinlikler bulurum.	Kadın	222	4,1532	2,023	,044
		Erkek	135	3,9259	2,003	,046
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	Kadın	222	2,7613	-2,407	,017
		Erkek	135	3,1111	-2,372	,018
D26	Hayatımı dış etkenlere bırakırım.	Kadın	222	2,2793	-2,809	,005
		Erkek	135	2,6667	-2,698	,007
D27	Risk almaktan çekinmem.	Kadın	222	3,6486	-2,605	,010
		Erkek	135	3,9704	-2,679	,008

Tablo 22’de Duygusal zekâ soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Cinsiyet’ (DS1) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 22’de duy_ort p değerleri 0,990’dır. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ile ‘Cinsiyet’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D6, D7, D8, D11, D13, D14, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D28, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D5, D9, D10, D12, D15, D16, D26, D27’nin p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Cinsiyet’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Duygusal zekâ soruları kız ve erkek öğrenciler açısından cinsiyete bağlı alınarak ortalamalar incelendiğinde D5, D9 ve D15 sorularına cinsiyet farkı olmaksızın katıldıkları; D16 ve D26 sorularına cinsiyet farkı olmadan katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 23’te ise Duygusal Zekâ soruları ile DS9 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 23. Duygusal Zekâ ile DS9 ilişkisi T Testi Sonuçları

DS9: Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı? İlişkisi		N	Ort	T Testi Sonuçları	
				T	p
Duy_ort	Evet	192	3,7228	2,056	,041
	Hayır	164	3,6204	2,084	,038

Duygusal Zekâ soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ (DS9)bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 23’te duy_ort p değerleri 0, 041 ve 0,038’dir. Bu değerler α 0,05 değerinden küçük olduğu için duy_ort ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı

bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 24’te Duygusal Zekâ soruları ile DS25 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 24. Duygusal Zekâ Soruları ile DS10 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS10: Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı? İlişkisi		N	Ort	T Testi Sonuçları	
				t	p
Duy_ort		Evet	248	3,6908	,894
		Hayır	109	3,6425	,911
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	Evet	248	3,0242	2,804
		Hayır	109	2,5963	2,780
D28	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	Evet	248	4,0161	2,063
		Hayır	109	3,7798	1,966

Duygusal zeka ile Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı? (DS10) ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 24’te duy_ort p değeri Evet değeri 0,372 ve Hayır değeri için 0,364’tür. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8, D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D16 ve D28’in p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 25’te ise Duygusal Zeka ile DS11 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 25. Duygusal zeka ile DS11 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS11: Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? İlişkisi		N	Ort	T Testi Sonuçları		
				T	p	
Duy_ort		Evet	123	3,6454	-,893	,373
		Hayır	234	3,6922	-,864	,389
D10	Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.	Evet	123	2,1220	-1,972	,049
		Hayır	234	2,4060	-2,012	,045
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	Evet	123	2,6829	-2,163	,031
		Hayır	234	3,0043	-2,183	,030

Duygusal zekâ soruları ile Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? (DS11) Bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Hipotezlere göre duy_ort p değeri Evet değeri 0,373 ve Hayır değeri için 0,389'dur. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ile 'Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8, D9, D11, D12, D13, D14, D15, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D10 ve D16'nın p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla 'Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 26'da ise Duygusal Zekâ Soruları ile DS13 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 26. Duygusal Zekâ ile DS13 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS13: İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		
					T	p	
Duy_ort			Evet	200	3,6440	-1,452	,147
			Hayır	156	3,7169	-1,458	,146
D5	İnsanlardan gelen sözel olmayan mesajları jest ve mimikleri anlamakta zorlanmam.	Evet	200	4,1250	-2,049	,041	
		Hayır	156	4,3397	-2,074	,039	

Duygusal Zekâ ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ (DS13) bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 26’da μ_{duy_ort} p değerleri 0,147 ve 0,146’dır. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için μ_{duy_ort} ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D6, D7, D8, D9, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D5’in p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 27’de ise Duygusal Zekâ soruları ile DS15 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 27. Duygusal Zekâ Soruları ile DS15 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS15: Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları	
Sorular	Duy_Ort				T	P
		Evet	253	3,6758	3,13	,002
		Hayır	94	3,6765	3,15	,002
D1	Engellerle karşılaştığımda, çabalamaktan vazgeçmem aksine daha çok çabalarım.	Evet	253	4,1261	5,316	,000
		Hayır	94	4,0889	4,913	,000
D2	Yeni bir şeyler denediğimde genellikle başarısız olacağımı düşünürüm.	Evet	253	2,3829	-,347	,729
		Hayır	94	2,6148	-,345	,730
D3	Problemleri ele alırken mantığımla hareket ederim.	Evet	253	4,0000	1,020	,309
		Hayır	94	4,1037	1,020	,309
D4	İnsanlar benim güvenilir olduğumu düşünürler.	Evet	253	4,4414	1,162	,246
		Hayır	94	4,2593	1,082	,281
D5	İnsanlardan gelen sözöl olmayan mesajları jest ve mimikleri anlamakta zorlanmam.	Evet	253	4,3063	-,752	,453
		Hayır	94	4,0815	-,740	,460
D6	Bazen iletişim kurduğum kişilerin espri mi yaptığını, ciddi mi olduğunu anlayamam.	Evet	253	2,5631	-3,392	,001
		Hayır	94	2,6963	-3,294	,001
D7	Ruh halim değiştiğinde yeni imkanların farkına varırım.	Evet	253	3,9414	1,045	,297
		Hayır	94	3,9556	,966	,336
D8	Duygularımın hayat tarzımda çok fazla etkisi vardır.	Evet	253	3,9685	,114	,909
		Hayır	94	3,7630	,109	,913
D9	Yaşadığım duyguların farkındayım	Evet	253	4,2928	,695	,488
		Hayır	94	4,0370	,740	,460
D10	Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.	Evet	253	2,1486	-1,135	,257
		Hayır	94	2,5704	-1,138	,257
D11	Hayatımda bir problemi çözmeye çalışırken sadece mantığımınla karar vermeyi yararlı görürüm.	Evet	253	3,2928	1,771	,077
		Hayır	94	3,1556	1,758	,081
D12	Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim	Evet	253	3,1126	1,750	,081
		Hayır	94	3,5778	1,700	,091
D13	Olumlu bir duygu yaşadığımda bu duyguyu nasıl devam ettireceğimi bilirim.	Evet	253	3,7072	1,426	,155
		Hayır	94	3,7185	1,403	,162
D14	Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım.	Evet	253	3,8018	1,736	,083
		Hayır	94	3,8148	1,746	,083
D15	Kendimi mutlu edecek etkinlikler bulurum.	Evet	253	4,1532	1,432	,153
		Hayır	94	3,9259	1,403	,163
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	Evet	253	2,7613	-,264	,792
		Hayır	94	3,1111	-,262	,794
D17	Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.	Evet	253	4,2613	1,890	,060
		Hayır	94	4,0963	1,770	,079
D18	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	Evet	253	3,7297	2,435	,015
		Hayır	94	3,6222	2,427	,016
D19	Her konuda kararlarımı kendim verebilirim	Evet	253	3,7252	2,741	,006
		Hayır	94	3,7778	2,759	,006
D20	İyi bir şey yaptıklarında insanları överim.	Evet	253	3,9640	2,513	,012
		Hayır	94	3,8667	2,429	,016
D21	Hayatımdaki sorunların çözümü konusunda duygularım büyük bir rol oynar.	Evet	253	3,9882	,929	,353
		Hayır	94	3,6370	,930	,354
D22	Çevremdeki farklı insanlarla çabuk dostluklar kurabilirim.	Evet	253	3,5541	1,491	,137
		Hayır	94	3,6148	1,473	,143
D23	Denemediklerimi denemekten çekinmem	Evet	253	3,9234	2,827	,005
		Hayır	94	3,8667	2,773	,006
D24	Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.	Evet	253	3,9505	3,722	,000
		Hayır	94	3,8000	3,508	,001
D25	Arkadaşılarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	Evet	253	3,7477	1,924	,055
		Hayır	94	3,6148	1,927	,056
D26	Hayatımı dış etkenlere bırakırım.	Evet	253	2,2793	,741	,459
		Hayır	94	2,6667	,756	,451
D27	Risk almaktan çekinmem.	Evet	253	3,6486	4,229	,000
		Hayır	94	3,9704	3,966	,000
D28	Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	Evet	253	3,9505	,551	,582
		Hayır	94	3,9333	,564	,573
D29	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırayabileceğime inanırım.	Evet	253	4,1396	2,099	,037
		Hayır	94	3,9407	1,968	,050
D30	Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	Evet	253	4,0631	,934	,351
		Hayır	94	3,3911	,965	,336
D31	Aldığım görevlerin iyi sonucunu hayal ederek kendimi motive ederim.	Evet	253	4,3333	1,243	,215
		Hayır	94	4,1778	1,189	,236

Tablo 27’de Duygusal zekâ soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ (DS6) ifadesi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Duy_ort ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 27’de duy_ort p değerleri 0,02’dir. Bu değerler α (0,05) değerinden küçük olduğu için duy_ort ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D6, D18, D19, D20, D23, D24, D27, D29 bağımsız değişkenlerinde p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak D2, D3, D4, D5, D7, D8, D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D17, D21, D22, D25, D26, D28, D30 ve D31’deki p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için bu sorularla ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Tablo 28’de ise Duygusal Zekâ soruları ile DS17 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 28. Duygusal Zekâ Soruları ile DS17 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS17: Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		
					t	p	
Duy_ort			Evet	290	3,6820	,765	,445
			Hayır	63	3,6318	,745	,458
D6	Bazen iletişim kurduğum kişilerin espri mi yaptığını, ciddi mi olduğunu anlayamam.	Evet	290	2,6793	1,942	,053	
		Hayır	63	2,3175	2,059	,042	
D12	Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim	Kadın	290	3,1897	-2,754	,006	
		Erkek	63	3,6984	-3,140	,002	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ (DS17)bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 28’de μ_{duy_ort} p değerleri 0,445 ve 0,458’dir. Bu değerler α (0,05) değerinden büyük olduğu için μ_{duy_ort} ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D5, D7, D8, D9, D11, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D6 ve D12’nin p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 29’da ise Duygusal Zekâ soruları ile DS24 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 29. Duygusal Zekâ Soruları ile DS24 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS24: Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		
					t	p	
Duy_ort			Evet olabilir	292	3,6826	,557	,578
			Uygun değil çalışmam	65	3,6467	,558	,578
D15	Kendimi mutlu edecek etkinlikler bulurum.	Evet olabilir	292	4,1301	2,454	,015	
		Uygun değil çalışmam	65	3,7846	2,176	,032	
D21	Hayatımdaki sorunların çözümü konusunda duygularım büyük bir rol oynar.	Evet olabilir	292	3,7363	2,446	,015	
		Uygun değil çalışmam	65	3,3385	2,462	,016	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ (DS24) bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 29’da μ_{duy_ort} p değeri 0,578’dir. Bu değer α (0,05) değerinden büyük olduğu için μ_{duy_ort} ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna

ulaşılmıştır. Bu durum D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8, D9, D11, D12, D13, D14, D16, D17, D18, D19, D20, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için de geçerlidir. Ancak D15 ve D21'in p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla 'Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 30'da ise Duygusal Zekâ soruları ile DS25 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 30. Duygusal Zekâ Soruları ile DS25 İlişkisi T Testi Sonuçları

DS25: Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu? İlişkisi		N	Ort	T Testi Sonuçları	
				t	p
Duy_ort	Evet	318	3,6954	2,229	,026
	Hayır	39	3,5186	1,997	,049

Duygusal zekâ ile 'Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?' (DS25) bağımsız değişkenin ilişkisi incelenip aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmiştir.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Tablo 30'da duy_ort p değerleri 0,026 ve 0,049'dur. Bu değerler α (0,05) değerinden küçük olduğu için duy_ort ile 'Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.5.2. Anova Testi Sonuçları

Varyans analizi veya F testi olarak bilinen ANOVA testi grup ortalamaları ve bunlara bağlı olan işlemleri analiz etmek için kullanılan testtir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) normal dağılımlı bir seride üç ve daha fazla bağımsız ortalama arasındaki farklılığın hesaplanmasında kullanılmaktadır. ANOVA tek başına üç veya daha fazla grubun aritmetik ortalamalarını kümülatif olarak karşılaştırır; bu karşılaştırmalardan en az birisi anlamlı olduğunda ANOVA sonucu da anlamlı bulunur. Bu durumda hipotezler;

H_0 : Ortalamalar arasında farklılık yoktur.

H_1 : En az iki ortalama arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 31’de Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS16 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 31. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS16 İlişkisi ANOVA Sonuçları

DS16: Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir? İlişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		Post hoc
					f	p	
Sorular	Cins Ayrım_ort	Aile büyüklerimiz	31	2,9435			1-2=0,0
		Aile büyüklerimiz ve babam B	45	2,0722			2-1=0,0
		Babam C	150	2,2667			2-4=0,0
		Annem D	22	3,1818			4-2=0,0
		Annem ve babam E	86	2,4360			
		Böyle bir yapı söz konusu değil F	23	2,5326			
		Total	357	2,4153	4,243	,001	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Aile büyüklerimiz A	31	3,2903			4-2=0,0
		Aile büyüklerimiz ve babam B	45	2,3556			2-4=0,0
		Babam C	150	2,5533			3-4=0,0
		Annem D	22	3,8636			4-3=0,0
		Annem ve babam E	86	2,8605			5-4=0,0
		Böyle bir yapı söz konusu değil F	23	2,7826			4-5=0,0
		Total	357	2,7619	4,291	,001	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Aile büyüklerimiz	31	2,7097			
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	1,8222			
		Babam	150	1,9333			
		Annem	22	2,6818			
		Annem ve babam	86	2,0581			
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	2,3043			
		Total	357	2,0868	3,414	,005	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Aile büyüklerimiz	31	3,0323			
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	2,0667			
		Babam	150	2,3333			
		Annem	22	3,3182			
		Annem ve babam	86	2,6163			
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	2,4348			
		Total	357	2,4958	3,556	,004	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Aile büyüklerimiz	31	2,7419			
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	2,0444			
		Babam	150	2,2467			
		Annem	22	2,8636			
		Annem ve babam	86	2,2093			
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	2,6087			
		Total	357	2,3165	1.883	,047	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ DS16 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortA} = \mu_{cin_ortB} = \mu_{cin_ortC} = \mu_{cin_ortD} = \mu_{cin_ortE} = \mu_{cin_ortF}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortA} \neq \mu_{cin_ortB} \neq \mu_{cin_ortC} \neq \mu_{cin_ortD} \neq \mu_{cin_ortE} \neq \mu_{cin_ortF}$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,01 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cin_ort ve ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2, C3 ve C4 değerleri için geçerli değildir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Bu yüzden DS16 ile cinsiyet ayrımcılığı soruları arasında anlamlı farklılık vardır.

Tablo 31’de bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında Cins Ayrım_ort, C1, C2 ve C4 değişkenlerinin homojenlik testi değerleri sırası ile; ,035,000,001,121,001 olarak bulunmuştur. Bu değerler p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır.

Tablo 31’de Post Hoc sütununda; DS16 sorusu ile cins ayrım_ort, arasında Aile büyüklerimiz (1), Aile büyüklerimiz ve Babam (2), Babam (3), Annem (4), Annem ve Babam (5), Böyle bir yapı söz konusu değil (6), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 31’de; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum; 2-4=0,0; 3-4=0,0, p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı

bir farklılık vardır. Tablo 32’de ise Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS18(6) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 32. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS18(6) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(6): Çocuğun Günlük Bakımını Kimin yapması gerektiği düşünce ilişkisi			N	Ort			Post hoc
					F	p	
	Cins Ayrım_ort	Kadın	201	2,2562			
		Erkek	8	2,4375			1-3=0,0
		Birlikte yaparlar	148	2,6301			3-1=0,0
		Total	357	2,4153	4,026	,019	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Kadın	201	2,6070			
		Erkek	8	2,3750			
		Birlikte yaparlar	148	2,9932			
		Total	357	2,7619	2,880	,047	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Kadın	201	1,9602			
		Erkek	8	2,8750			
		Birlikte yaparlar	148	2,2162			
		Total	357	2,0868	3,225	,041	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Kadın	201	2,3333			3-1=0,0
		Erkek	8	2,3750			1-3=0,0
		Birlikte yaparlar	148	2,7230			
		Total	357	2,4958	3,033	,049	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Kadın	201	2,1244			
		Erkek	8	2,1250			1-3=0,0
		Birlikte yaparlar	148	2,5878			3-1=0,0
		Total	357	2,3165	4,596	,011	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce’ bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce’ DS18(6) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortErkek} = \mu_{cin_ortKadın} = \mu_{cin_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortErkek} \neq \mu_{cin_ortKadın} \neq \mu_{cin_ortBirlikteyaparlar}$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,019 bulunmuştur. α

değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ve 'Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2, C3 ve C4 değerleri için de geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Tablo 32'de Cins Ayrım_ort ve 'Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce' bağımsız değişkenine ait Post hoc test sonuçları yer almaktadır. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları sırası ile; ,410,965,267,056,059 olarak hesaplanmıştır. P değerleri 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında Cins Ayrım_ort C1, C, C3 ve C4 değişkenlerinin homojenlik testi değerleri 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır.

Tablo 32'de Post Hoc sütununda; DS18(6) sorusu ile cin_ort, arasında Erkek (1), Kadın (2), Birlikte yaparlar (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 32'de; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum; Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır; Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar ;, Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim, değişkenleri üzerinde; 1-3=0,0 ve 3-1=0,0 ifadeleri p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Tablo 33'te ise Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS19 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 33. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS19 İlişkisi ANOVA Test Sonuçları

DS19: Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce ilişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		Post hoc
					F	p	
	Cins Ayrım_ort	Evet	193	2,2293			1-2=0,0
		Hayır	113	2,6704			2-1=0,0
		Kararsızım	51	2,5539			
		Total	357	2,4153	5,101	,007	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Evet	193	2,5699			1-2=0,0
		Hayır	113	3,0354			2-1=0,0
		Kararsızım	51	2,8824			
		Total	357	2,7619	3,377	,035	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Evet	193	1,9326			1-2=0,0
		Hayır	113	2,3009			2-1=0,0
		Kararsızım	51	2,1961			
		Total	357	2,0868	3,134	,045	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Evet	193	2,3005			1-2=0,0
		Hayır	113	2,7522			2-1=0,0
		Kararsızım	51	2,6667			
		Total	357	2,4958	3,796	,023	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Evet	193	2,1140			1-2=0,0
		Hayır	113	2,5929			2-1=0,0
		Kararsızım	51	2,4706			
		Total	357	2,3165	4,381	,013	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ DS19 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_orthayır} = \mu_{cin_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_orthayır} \neq \mu_{cin_ortKararsızım}$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ bağımsız değişkenine ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,07 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ve ‘Hayatındaki Önem Derecesi’

bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2, C3 ve C4 değerleri için de geçerlidir. Bu ifadelerin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğundan C1, C2, C3 ve C4 değerleri ile ‘Hayatındaki Önem Derecesi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir.

Tablo 33’te cins ayrım_ort ve ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ bağımsız değişkenine ait Post hoc test sonuçları yer almaktadır. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında cins ayrım_ort, C1, C3 ve C4 değişkenlerinin sırası ile; ,601,495,499,215,079 olarak bulunmuştur. p değerleri 0,05 değerinden büyük çıktığı için Tukey testi kullanılmıştır.

Tablo 33’te Post Hoc sütununda; DS19 sorusu ile Cins Ayrım_ort ; Evet (1), Hayır (2), Kararsızım (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Buna göre; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum, Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır.; Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar, Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim soruları üzerinde Evet (1) ile Hayır (2); Hayır (2) ile Evet (1) grupları arasında p değerleri 0,05 den küçük olduğu için ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 34’te Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS20 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 34. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS20 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS20:Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz? İlişkisi			N	Ort			Post hoc
					F	p	
	Cins Ayrım_ort	Evlilik (1)	64	2,2852			
		Çocuk sahibi olma (2)	17	2,6324			
		İş yaşamı (3)	177	2,2881			3-4=04
		Sosyal yaşam (4)	99	2,6894			4-3=04
		Total	357	2,4153	2,738	,043	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Evlilik	64	2,4688			
		Çocuk sahibi olma	17	2,9412			
		İş yaşamı	177	2,6554			
		Sosyal yaşam	99	3,1111			
		Total	357	2,7619	2,784	,041	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Evlilik	64	1,9844			
		Çocuk sahibi olma	17	2,2353			
		İş yaşamı	177	2,0113			
		Sosyal yaşam	99	2,2626			
		Total	357	2,0868	2,018	,385	
C3	Bulunduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Evlilik	64	2,5156			
		Çocuk sahibi olma	17	2,7059			
		İş yaşamı	177	2,3107			
		Sosyal yaşam	99	2,7778			
		Total	357	2,4958	2,276	,080	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Evlilik	64	2,1719			
		Çocuk sahibi olma	17	2,6471			
		İş yaşamı	177	2,1751			
		Sosyal yaşam	99	2,6061			
		Total	357	2,3165	2,456	,063	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ DS20 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları Tablo 34’te verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvlilik} = \mu_{cin_ortÇocuksahibiolma} = \mu_{cin_ortİşyaşamı} = \mu_{cin_ortSosyalyaşam}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvlilik} \neq \mu_{cin_ortÇocuksahibiolma} = \mu_{cin_ortİşyaşamı} \neq \mu_{cin_ortSosyalyaşam}$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,04 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ve ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1 değeri için de geçerlidir. Çünkü C1 bağımsız değişkeninin p değeri 0,04’tür α değeri 0,05 küçük olduğundan C1 değeri ile aralarında anlamlı bir farklılık vardır. Ancak C2, C3 ve C4 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden büyük olduğu için bu değişkenlerle ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur sonucuna ulaşılmıştır.

ANOVA testinde anlamlı fark bulunduğu zaman bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Varyanslar homojen ise p değeri 0,05 den büyük çıkmaktadır, değil ise p değeri 0,05 den küçük çıkmaktadır. Varyanslar homojen dağılmışsa genellikle ‘LSD’ ve ‘Tukey’ gibi testler tercih edilmektedir. Varyanslar homojen dağılmamışsa ‘Tamhane’s T2’ testlerine ait sonuçlara bakılmalıdır. Cinsiyet ayrımcılığına yönelik sorulara homojenlik testi yapıldığında Cins Ayrım_ort, C1,C2,C3,C4 soruları için p değerleri sıra ile; ,318;,825;,061;,104;,066 olarak hesaplanmıştır. P değerleri 0,05’ten büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır.

Tablo 34’te Post Hoc sütununda; DS20 sorusu ile cin_ort ; Evlilik (1), Çocuk sahibi olma (2), İş yaşamı (3),Sosyal yaşam (4), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Buna göre, iş yaşamı(3) ile sosyal yaşamı (4), sosyal yaşamla (4) iş yaşamı (3); grupları arasında p değerleri 0,05 den küçük olduğu için ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 35’te ise Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS21 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 35. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS21 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları

DS21: Kadının çalışmasına yönelik düşünce ilişkisi			N	Ort			Post hoc
					f	p	
Sorular	Cins Ayrım_ort	Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır	28	2,2411			5-2=0,0
		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.	79	2,0127			2-5=0,0
		Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar	16	2,0000			2-4=0,0
		Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar	85	2,7529			4-2=0,0
		Kadının Bilgi ve görüşünü artırır.	91	2,6566			
		Aile bütçesine katkıdır	58	2,2888			
		Total	357	2,4153	4,508	,001	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır	28	2,5357			5-2=0,0
		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.	79	2,0506			2-5=0,0
		Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar	16	2,1875			2-4=0,0
		Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar	85	3,2000			4-2=0,0
		Kadının Bilgi ve görüşünü artırır.	91	3,1758			
		Aile bütçesine katkıdır	58	2,7069			
		Total	357	2,7619	6,981	,000	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır	28	1,9643			
		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.	79	1,7722			
		Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar	16	2,0000			2-4=0,0
		Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar	85	2,4235			4-2=0,0
		Kadının Bilgi ve görüşünü artırır.	91	2,1648			
		Aile bütçesine katkıdır	58	1,9828			
		Total	357	2,0868	2,333	,042	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır	28	2,3929			
		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.	79	2,1266			
		Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar	16	1,7500			2-4=0,0
		Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar	85	2,8235			4-2=0,0
		Kadının Bilgi ve görüşünü artırır.	91	2,7582			
		Aile bütçesine katkıdır	58	2,3621			
		Total	357	2,4958	3,458	,005	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır	28	2,0714			
		Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.	79	2,1013			
		Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar	16	2,0625			
		Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar	85	2,5647			
		Kadının Bilgi ve görüşünü artırır.	91	2,5275			
		Aile bütçesine katkıdır	58	2,1034			
		Total	357	2,3165	1,791	,014	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortKadının\ yeri\ evidir, kadın\ çalışmamalıdır} = \mu_{cin_ortEşi\ izin\ veriyorsa\ çalışmalıdır}.$$

$$H_1: \mu_{cin_ortKadının\ yeri\ evidir, kadın\ çalışmamalıdır} \neq \mu_{cin_ortEşi\ izin\ veriyorsa\ çalışmalıdır}.$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,019 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ve ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2, C3 ve C4 değerleri için geçerli değildir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir.

Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında Cins Ayrım_ort, C1, C2, C3 ve C4 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,119,055,171,057,055 olarak bulunmuştur. P değerleri 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Tablo 35’te Post Hoc sütununda; DS21 sorusu ile Cins Ayrım_ort, arasında Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır (1), Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır (2), Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar (3), Çocukların daha iyi yetişmesini sağlar (4), Kadının Bilgi ve görüşünü artırır (5), Aile bütçesine katkıdır (6), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 35’te; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum;, Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır; Bulunduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar değişkenleri üzerinde; 2-4=0,0 ifadesiyle 2-5=0,0 ifadesi p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Tablo 36’da Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS3 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 36. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS22 İlişkisi Anova Testi Sonuçları

DS22: Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır? düşünce ilişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		Post hoc
					F	P	
	Cins Ayrım_ort	Evet	196	2,6760			1-2=0,0
		Hayır	97	1,9665			2-1=0,0
		Kararsızım	64	2,2969			
		Total	357	2,4153	11,900	,000	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Evet	196	3,0765			1-2=0,0
		Hayır	97	2,1546			2-1=0,0
		Kararsızım	64	2,7188			
		Total	357	2,7619	12,001	,000	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Evet	196	2,2602			1-2=0,0
		Hayır	97	1,7423			2-1=0,0
		Kararsızım	64	2,0781			
		Total	357	2,0868	5,324	,005	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Evet	196	2,7959			1-2=0,0
		Hayır	97	2,0103			2-1=0,0
		Kararsızım	64	2,3125			
		Total	357	2,4958	10,309	,001	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Evet	196	2,5714			1-2=0,0
		Hayır	97	1,9588			2-1=0,0
		Kararsızım	64	2,0781			
		Total	357	2,3165	7,213	,000	

Cinsiyet ayrımcılığı ile ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı ile ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_orthayır} = \mu_{cin_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_orthayır} \neq \mu_{cin_ortKararsızım}$$

Cins Ayrım_ort ve ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,07 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayrım_ort ve ‘Hayatındaki Önem Derecesi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2, C3 ve C4 değerleri için de geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğundan C1, C2, C3 ve C4

değerleri ile ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir.

Tablo 36’da Cins Ayırım_ort ve ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkenine ait Post hoc test sonuçları yer almaktadır. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında Cins Ayırım_ort, C1, C2, C3 ve C4 değişkenlerinin homojenlik değerleri sırası ile; ,022,039,001,003,000 p değeri 0.05 değerinden küçük çıktığı için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır.

Tablo 36’da Post Hoc sütununda; DS19 sorusu ile Cins Ayırım_ort ; Evet (1), Hayır (2), Kararsızım (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Buna göre; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum, Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır.; Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar, Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim soruları üzerinde Evet (1) ile Hayır (2); Hayır (2) ile Evet (1) grupları arasında p değerleri 0,05 den küçük olduğu için ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Evet (1) ile Hayır (2); Hayır (2) ile Evet (1) grupları arasında p değerleri 0,05 den küçük olduğu için ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 37’de ise Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS23 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 37. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS23 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS23: Sizce kimin kariyeri önemli? Düşünce ilişkisi			N	Ort	T Testi Sonuçları		Post hoc
					F	p	
	Cins Ayrım_ort	Kadın	20	2,6500			
		Erkek	112	2,0982			2-3=0,0
		İkisinin de	225	2,5522			3-2=0,0
		Total	357	2,4153		0,56	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Kadın	20	2,9000			2-3=0,0
		Erkek	112	2,3125			3-2=0,0
		İkisinin de	225	2,9733			
		Total	357	2,7619	6,985	,001	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Kadın	20	2,2500			
		Erkek	112	1,8482			
		İkisinin de	225	2,1911			
		Total	357	2,0868	2,821	,061	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Kadın	20	2,7500			
		Erkek	112	2,2411			
		İkisinin de	225	2,6000			
		Total	357	2,4958	2,548	,080	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim	Kadın	20	2,7000			
		Erkek	112	1,9911			2-3=0,0
		İkisinin de	225	2,4444			3-2=0,0
		Total	357	2,3165	4,565	,011	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ (DS23) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortKadın} = \mu_{cin_ortErkek} = \mu_{cin_ortİkisininde}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortKadın} \neq \mu_{cin_ortErkek} \neq \mu_{cin_ortİkisininde}$$

Cins ayrım_ort ve ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,56 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için Cins ayrım_ort ve ‘Hayatındaki Önem Derecesi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak soru bazında bakıldığında bu durum C1 ve C4 değerleri için geçerli değildir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğundan C1 ve C4 değerleri ile ‘Sizce kimin

kariyeri önemli?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir.

Tablo 37’de cins ayırım_ort ve ‘Sizce hangisinin kariyeri daha önemlidir?’ bağımsız değişkenine ait Post hoc test sonuçları yer almaktadır. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında cins ayırım_ort, C1, C2, C3 ve C4 değişkenlerinin homojenlik değeri sırası ile; ,313,549,050,515,503 olarak bulunmuştur. P değerleri 0,05 değerinden büyük çıktığı için Tukey testi uygulanmıştır.

Tablo 37’de Post Hoc sütununda; DS23 sorusu ile cins ayırım_ort, arasında Erkek (1), Kadın (2), İkisinin de (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 37’de; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum ve Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim değişkenleri üzerinde; 2-3=0,0 p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Tablo 38’de ise Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS25 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 38. Cinsiyet Ayrımcılığı Soruları ile DS25 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS25: Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce ilişkisi			N	Ort			Post hoc
					F	P	
Sorular	Cins Ayrım_ort	Sadece ev işleri	18	2,3333			
		Alışveriş	32	2,0781			
		Memuriyetlik	79	2,0222			3-7=0,0
		Özel sektör	6	2,5000			7-3=0,0
		Tarla bahçe işleri	8	1,8125			
		Kendi iş yeri	28	2,2321			
		Her işi yapabilir	186	2,6989			
		Total	357	2,4153	4,054	,001	
C1	Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.	Sadece ev işleri	18	2,5000			
		Alışveriş	32	2,1250			7-2=0,0
		Memuriyetlik	79	2,3418			2-7=0,0
		Özel sektör	6	2,6667			3-7=0,0
		Tarla bahçe işleri	8	1,7500			7-3=0,0
		Kendi iş yeri	28	2,3929			
		Her işi yapabilir	186	3,1774			
		Total	357	2,7619	5,285	,000	
C2	Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır	Sadece ev işleri	18	1,9444			
		Alışveriş	32	1,8438			
		Memuriyetlik	79	1,8228			
		Özel sektör	6	2,1667			
		Tarla bahçe işleri	8	1,5000			
		Kendi iş yeri	28	1,8571			
		Her işi yapabilir	186	2,3118			
		Total	357	2,0868	2,177	,045	
C3	Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.	Sadece ev işleri	18	2,3889			
		Alışveriş	32	2,1563			3-7=0,0
		Memuriyetlik	79	1,9873			7-3=0,0
		Özel sektör	6	2,6667			
		Tarla bahçe işleri	8	2,1250			
		Kendi iş yeri	28	2,3571			
		Her işi yapabilir	186	2,8118			
		Total	357	2,4958	3,570	,002	
C4	Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissederim	Sadece ev işleri	18	2,5000			
		Alışveriş	32	2,1875			
		Memuriyetlik	79	1,9367			
		Özel sektör	6	2,5000			
		Tarla bahçe işleri	8	1,8750			
		Kendi iş yeri	28	2,3214			
		Her işi yapabilir	186	2,4946			
		Total	357	2,3165	1.648	,133	

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ (DS25) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir. Cinsiyet ayrımcılığı

soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortAlışveriş} = \mu_{cin_ortMemuriyetlik} = \mu_{cin_ortÖzelsektör}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortAlışveriş} \neq \mu_{cin_ortMemuriyetlik} \neq \mu_{cin_ortÖzelsektör}$$

Cins Ayırım_ort ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,01 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için Cins Ayırım_ort ve DS25 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum C1, C2 ve C3 değerleri için geçerli değildir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Ancak C4 değerinin p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için C4 ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Yukarıda bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Tablo 38’de Cins Ayırım_ort ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine ait Post hoc test sonuçları yer almaktadır. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında cin_ort C1, C2, C3 ve C4 değişkenlerinin homojenlik testi değerleri sırası ile; ,001,025,040,016,001 olarak bulunmuştur. P değerleri 0.05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır.

Tablo 38’de Post Hoc sütununda; DS25 sorusu ile Cins Ayırım_ort, arasında Sadece ev işleri (1), Alışveriş (2), Memuriyetlik (3), Özel sektör (4), Tarla bahçe işleri (5), Kendi iş yeri (6), Her işi yapabilir (7), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 38’de; Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum; Bulduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar değişkenleri üzerinde; 1-7=0,0,; ifadesi 2-7=0,0 ifadesi ve 3-7=0,0 ifadesiyle p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Tablo 39’ da ise Girişimcilik soruları ile DS3 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 39. Girişimcilik Soruları ile DS3 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

Girişimcilik ile okuduğu bölüm ilişkisi		Cinsiyet	N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	İşletme	130	3,3700		5-1=0,0
		Kamu Yönetimi	103	3,4111		1-5=0,0
		İktisat	88	3,3464	,005	2-5=0,0
		Sosyal Hizmetler	18	3,2618		5-2=0,0
		Çalışma Ekonomisi	18	3,3527		
		Total	357			
G1	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	İşletme	130	3,3769		
		Kamu Yönetimi	103	3,4369		
		İktisat	88	3,5795		
		Sosyal Hizmetler	18	3,1667	,072	
		Çalışma Ekonomisi	18	4,0000		
		Total	357	3,4650		
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim.	İşletme	130	4,2462		
		Kamu Yönetimi	103	4,0000		
		İktisat	88	4,2614		
		Sosyal Hizmetler	18	3,7222	,872	
		Çalışma Ekonomisi	18	4,5000		
		Total	357	4,1653		
G3	Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem.	İşletme	130	2,4538		
		Kamu Yönetimi	103	2,3107		
		İktisat	88	2,4773		
		Sosyal Hizmetler	18	2,3889	,022	
		Çalışma Ekonomisi	18	2,6111		
		Total	357	2,4230		
G4	Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum	İşletme	130	3,3000		
		Kamu Yönetimi	103	2,8447		
		İktisat	88	3,1591		
		Sosyal Hizmetler	18	3,2222	,766	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7778		
		Total	357	3,1541		

G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır	İşletme	130	3,6692		
		Kamu Yönetimi	103	3,6505		
		İktisat	88	3,7955	,491	
		Sosyal Hizmetler	18	3,8889		
		Çalışma Ekonomisi	18	3,8889		
		Total	357	3,7171		
G6	Girişimci olabilmek için yeterli kapasitedeki özelliklere sahip olduğuma inanıyorum	İşletme	130	3,5615		
		Kamu Yönetimi	103	3,3495		
		İktisat	88	3,5795	,632	
		Sosyal Hizmetler	18	3,6667		
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7778		
		Total	357	3,5210		
G7	Bölümümüzden mezun olanlar asla kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır	İşletme	130	1,9538		
		Kamu Yönetimi	103	1,8544		
		İktisat	88	1,9205		
		Sosyal Hizmetler	18	1,8333	,718	
		Çalışma Ekonomisi	18	2,3333		
		Total	357	1,9300		
G8	Yeni bir iş kurmak finansal olarak çok destek gerektirir.	İşletme	130	4,0538		
		Kamu Yönetimi	103	3,9223		
		İktisat	88	3,9886	,001	
		Sosyal Hizmetler	18	3,8333		
		Çalışma Ekonomisi	18	4,2222		
		Total	357	3,9972		
G9	İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum	İşletme	130	3,4538		
		Kamu Yönetimi	103	3,2330		
		İktisat	88	3,7500	,055	5-1=0,0
		Sosyal Hizmetler	18	3,5000		1-5=0,0
		Çalışma Ekonomisi	18	4,3333		2-3=0,0
		Total	357	3,5098		3-2=0,0
G10	Bölümümüz mezun olanlar mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır.	İşletme	130	2,9692		
		Kamu Yönetimi	103	2,5728		
		İktisat	88	3,0682		
		Sosyal Hizmetler	18	2,8333	,015	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,1111		
		Total	357	2,8796		

G11	Gelecekteki mesleğimde kendi kendimi yönetmek isterim.	İşletme	130	3,9462		
		Kamu Yönetimi	103	3,7864		2-3=0,0
		İktisat	88	4,3182	,036	3-2=0,0
		Sosyal Hizmetler	18	4,2222		
		Çalışma Ekonomisi	18	4,0556		
		Total	357	4,0112		
G12	Bölümümüz mezun olanlar özel sektörde çalışmayı planlamalıdır.	İşletme	130	3,1846		
		Kamu Yönetimi	103	2,8155		
		İktisat	88	2,9205		
		Sosyal Hizmetler	18	3,0556	,419	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,5556		
		Total	357	3,0252		
G13	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim	İşletme	130	3,1923		
		Kamu Yönetimi	103	3,2913		
		İktisat	88	3,1477		
		Sosyal Hizmetler	18	3,2222	,058	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7778		
		Total	357	3,2409		
G14	Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir	İşletme	130	3,0308		
		Kamu Yönetimi	103	3,1650		
		İktisat	88	3,4545		
		Sosyal Hizmetler	18	2,8889	,047	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7222		
		Total	357	3,2017		
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiliğe sahip olmak isterim	İşletme	130	4,2846		
		Kamu Yönetimi	103	4,2136		
		İktisat	88	4,5568		
		Sosyal Hizmetler	18	4,0000	,726	
		Çalışma Ekonomisi	18	4,4444		
		Total	357	4,3249		
G16	Mevcut gerçeklere birebir bağlı olarak hareket etmeyi tercih ederim	İşletme	130	3,6308		
		Kamu Yönetimi	103	3,8058		
		İktisat	88	3,5795		
		Sosyal Hizmetler	18	3,7222	,258	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7222		
		Total	357	3,6779		

17	Gerçekleri zorlayarak sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim	İşletme	130	3,2769		
		Kamu Yönetimi	103	3,2039		
		İktisat	88	3,5909		
		Sosyal Hizmetler	18	3,3889	,523	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,6111		
		Total	357	3,3557		
G18	İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.	İşletme	130	3,5615		
		Kamu Yönetimi	103	3,6214		
		İktisat	88	3,7955		
		Sosyal Hizmetler	18	3,5000	,291	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,8889		
		Total	357	3,6499		
G19	Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	İşletme	130	3,0154		
		Kamu Yönetimi	103	2,9320		
		İktisat	88	2,8182		
		Sosyal Hizmetler	18	2,5556	,961	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,3889		
		Total	357	2,9384		
G20	kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.	İşletme	130	3,4846		
		Kamu Yönetimi	103	3,4854		
		İktisat	88	3,5682		
		Sosyal Hizmetler	18	3,5556	,776	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,6667		
		Total	357	3,5182		
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir	İşletme	130	3,0385		
		Kamu Yönetimi	103	2,9612		
		İktisat	88	3,1591		
		Sosyal Hizmetler	18	3,2778	,521	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,2222		
		Total	357	3,0672		
G22	İnandığım bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam	İşletme	130	3,3077		
		Kamu Yönetimi	103	3,3883		
		İktisat	88	3,1023		
		Sosyal Hizmetler	18	3,0556	,564	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,3889		
		Total	357	3,2717		

G23	Kendi işimi kurabilirim	İşletme	130	3,5538		
		Kamu Yönetimi	103	3,4466		
		İktisat	88	3,6932		
		Sosyal Hizmetler	18	3,5556	,259	
		Çalışma Ekonomisi	18	4,1111		
		Total	357	3,5854		
G24	Zorunlu olarak işten ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturamayabilirim.	İşletme	130	2,6231		
		Kamu Yönetimi	103	2,5728		
		İktisat	88	2,6250		
		Sosyal Hizmetler	18	2,4444	,297	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,1667		
		Total	357	2,6275		
G25	Arkadaşıma değişik iş projelerden söz ederim	İşletme	130	3,5308		
		Kamu Yönetimi	103	3,5146		
		İktisat	88	3,5568		
		Sosyal Hizmetler	18	3,6667	,730	
		Çalışma Ekonomisi	18	3,9444		
		Total	357	3,5602		

Tablo 39’da Girişimcilik soruları ile ‘Okuduğu bölüm’(DS3) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortişletme} = \mu_{gir_ortiktisat} = \mu_{gir_ortKamuyönetimi} = \mu_{gir_ortSosyalhizmetler} = \mu_{gir_ortÇeko}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortişletme} \neq \mu_{gir_ortiktisat} \neq \mu_{gir_ortKamuyönetimi} \neq \mu_{gir_ortSosyalhizmetler} \neq \mu_{gir_ortÇeko}$$

Gir_ort ve ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,005 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için gir_ort ve ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G3, G8, G10 ve G14 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Ancak G1, G2, G4, G5, G6, G7, G9, G11, G12, G13, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için bu değerlerle ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak yukarıda

bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında değişkenlerin homojenlik testi p değerleri sırası ile; ,915 ,082 ,005 ,704 ,065 ,211 ,414 ,267 ,163 ,240 ,462 ,003 ,353 ,999 ,338 ,053 ,501 ,341 ,291 ,042 ,053 ,007 ,528 ,028 ,797,004 olarak bulunmuştur. Gir_ort p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır.

Tablo 39'da Post Hoc sütununda; DS3 sorusu ile Cins Ayrım_ort, arasında İşletme (1), Kamu Yönetimi (2), İktisat (3), Sosyal Hizmet (4), Çalışma Ekonomisi (5), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 39'da; Gir_ort değeri üzerinde 5-1=0,0; 1-5=0,0; 5-2=0,0; 2-5=0,0 ifadeleri gir_ort değerinde bu ifadeler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum ifadesinde; 5-1=0,0; 1-5=0,0; 2-3=0,0; 3-2=0,0; Gelecekteki mesleğimde kendi kendimi yönetmek isterim ifadesinde 2-3=0,0; 3-2=0,0 değerleri arasında anlamlı farklılık vardır. Tablo 40'ta ise Girişimcilik soruları ile DS4 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 40. Girişimcilik Soruları ile DS4 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS4: Okuduğu Sınıf İlişkisi		Cinsiyet	N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Gir_ort	1. Sınıf	66	3,2661		
		2. Sınıf	123	3,3717		
		3. Sınıf	103	3,4163		
		4. Sınıf	65	3,3040		
		Total	357	3,3527	0,19	
G4	Bölümümden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum.	1. Sınıf	66	3,3182		4-3=0,0
		2. Sınıf	123	3,0244		3-4=0,0
		3. Sınıf	103	3,3981		
		4. Sınıf	65	2,8462		
		Total	357	3,1541	0,25	
G10	Bölümümüz mezun olanlar mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır.	1. Sınıf	66	2,6818		
		2. Sınıf	123	2,7236		
		3. Sınıf	103	3,1456		
		4. Sınıf	65	2,9538		
		Total	357	2,8796	0,41	
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim	1. Sınıf	66	4,3333		3-2=0,0
		2. Sınıf	123	4,5528		2-3=0,0
		3. Sınıf	103	4,1456		2-4=0,0
		4. Sınıf	65	4,1692		4-2=0,0
		Total	357	4,3249	0,04	
G19	Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.	1. Sınıf	66	2,5000		
		2. Sınıf	123	2,9024		1-3=0,0
		3. Sınıf	103	3,1942		3-1=0,0
		4. Sınıf	65	3,0462		
		Total	357	2,9384	0,07	

Girişimcilik ile ‘Okuduğu sınıf’ (DS4) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik ile ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ort1.Sınıf} = \mu_{gir_ort2.Sınıf} = \mu_{gir_ort3.Sınıf} = \mu_{gir_ort4.Sınıf}$$

$$H_1: \mu_{gir_ort1.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort2.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort3.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort4.Sınıf}$$

Gir_ort ve ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,209 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G3, G2, G5, G6, G7, G8, G9, G11, G12, G14,

G16, G17, G18, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G4, G10, G15 ve G19 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında gir_ort, G4, G10, G15 ve G19 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırası ile; ,366,503,810,135,156 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerleri 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak G1, G3, G2, G5, G6, G7, G8, G9, G11, G12, G14, G16, G17, G18, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 40’te Post Hoc sütununda; DS16 sorusu ile gir_ort, arasında 1. Sınıf (1), 2. Sınıf (2), 3. Sınıf (3), 4. Sınıf (4), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 40’te; Bölümümde mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum değişkeni üzerinde; 4-3=0,0; 3-4=0,0; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim ifadesi üzerinde 3-2=0,0; 2-3=0,0; 2-4=0,0; 4-2=0,0 ve Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır değişkenleri üzerinde; 3-1=0,0 ifadesiyle 1-3=0,0 ifadesi p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tablo 40’te ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim değişkeni üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf 3,5 ile 4,5 arasında değerler olarak katıldıkları anlaşılmıştır. Tablo 41’de Girişimcilik soruları ile DS6 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 41. Girişimcilik Soruları ile DS6 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS6: Aile biçimi ilişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Çekirdek Aile	314	3,3633		
		Geniş Aile	36	3,2622		
		Diğer	7	3,3429		
		Total	357	3,3527	,498	
G4	Mevcut gerçeklere birebir bağlı kalarak hareket etmeyi tercih ederim	Çekirdek Aile	314	3,7070		
		Geniş Aile	36	3,2500		
		Diğer	7	4,5714		
		Total	357	3,6779	0,12	
G10	Sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim	Çekirdek Aile	314	3,3949		
		Geniş Aile	36	3,2778		
		Diğer	7	2,0000		
		Total	357	3,3557	0,20	
G15	Zorunlu olarak işten ayrılısam yeni işle ilgili kendime seçenekler oluştururum.	Çekirdek Aile	314	2,6815		
		Geniş Aile	36	2,2500		
		Diğer	7	2,1429		
		Total	357	2,6275	0,46	

Tablo 41’de Girişimcilik soruları ile ‘Aile Biçimi’ DS6 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ort\check{C}ekirdek} = \mu_{gir_ort\check{G}eni\check{s}} = \mu_{gir_ort\check{D}i\check{g}er}$$

$$H_1: \mu_{gir_ort\check{C}ekirdek} \neq \mu_{gir_ort\check{G}eni\check{s}} \neq \mu_{gir_ort\check{D}i\check{g}er}$$

Gir_ort ve ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,005 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için gir_ort ve ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G3, G8, G10 ve G14 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden küçüktür. Ancak G1, G2, G4, G5, G6, G7, G9, G11, G12, G13, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için bu değerlerle ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak yukarıda bahsedilen farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan

homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında gir_ort, G4, G10 ve G15 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırası ile; ,536,406,471,375 olarak bulunmuştur. İfadelerin p değerleri 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak G1, G2, G3, G5, G6, G7, G9, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. G4, G10 ve G15 ifadelerine uygulanan Post Hoc testi sonucunda aralarında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Tablo 42’da Girişimcilik soruları ile DS7 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 42. Girişimcilik Soruları ile DS7 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS7: Aile aylık geliri İlişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_Ort	Asgari ücret ve altı	75	3,1877		3-1=0,0
		1301-2500	136	3,3521		1-3=0,0
		2501-5000	113	3,4333		1-4=0,0
		5001 ve üstü	33	3,4545		4-1=0,0
		Total	357	3,3527	,004	

Girişimcilik soruları ile ‘Aile aylık geliri’ DS7 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Aile aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_{ortAsgari\ \text{ücret}}} = \mu_{gir_{ort1301-2500}} = \mu_{gir_{ort2501-5000}} = \mu_{gir_{ort5000+}}$$

$$H_1: \mu_{gir_{ortAsgari\ \text{ücret}}} \neq \mu_{gir_{ort1301-2500}} \neq \mu_{gir_{ort2501-5000}} \neq \mu_{gir_{ort5000+}}$$

Gir_ort ve ‘Aile aylık geliri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,04 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için gir_ort ve ‘Aile aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel ortalama p değeri çok anlamlı çıktığı için diğer değişkenler incelenmemiştir. Gir_ort homojenlik testine bakıldığında; Gir_ort p değeri 0,73 olduğundan 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanılmıştır.

Tablo 42’de Post Hoc sütununda; DS7 sorusu ile gir_ort, arasında Asgari ücret (1), 1301-2500 (2), 2501-5000 (3), 5000+ (4), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları

arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 42’de; Gir_ort değeri üzerinde; 3-1=0,0;, 1-3=0,0;, 1-4=0,0;, 4-1=0,0 ifadeleri p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için gir_ort ile DS7 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 42’de ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; 1301-2500 ifadesi Ort değeri 3 ile 4 arasında değer olarak kararsız kalmışlardır. Tablo 43’te ise Girişimcilik soruları ile DS8 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 43. Girişimcilik Soruları ile DS8 İlişkisi

DS8: Sizin aylık geliriniz İlişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	499-1000	304	3,3336		
		1001-1601	36	3,4689		
		1601+ üstü	17	3,4494		
		Total	357	3,3527	,202	
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıkarsa kabul ederim	499-1000	304	4,2434		2-3=0,0
		1001-1601	36	4,0278		3-1=0,0
		1601+ üstü	17	3,0588		1-3=0,0
		Total	357	4,1653	0,00	3-2=0,0
G7	Bölümümüzden mezun olanlar kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır	499-1000	304	1,8553		
		1001-1601	36	2,3056		
		1601+ üstü	17	2,4706		
		Total	357	1,9300	0,17	
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir	499-1000	304	2,9671		
		1001-1601	36	3,7500		1-2=0,0
		1601+ üstü	17	3,4118		2-1=0,0
		Total	357	3,0672	0,02	
G24	Zorunlu olarak işten ayrılısam yeni işle ilgili kendime seçenekler oluştururum.	499-1000	304	2,5921		
		1001-1601	36	2,6111		1-3=0,0
		1601+ üstü	17	3,2941		3-1=0,0
		Total	357	2,6275	0,41	

Tablo 43’te Girişimcilik soruları ile ‘Sizin aylık geliriniz?’ DS8 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortAsgari\ ücret} = \mu_{gir_ort1301-1601} = \mu_{gir_ort1601+}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortAsgari\ ücret} \neq \mu_{gir_ort1301-1600} \neq \mu_{gir_ort1600+}$$

Gir_ort ve ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,209 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G3, G4, G5, G6, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G22, G23, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G2, G7, G21 ve G24 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında gir_ort, G2, G7, G21 ve G24 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,252,053,055,327,511 olarak bulunmuştur. 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak gir_ort, G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G19, G20, G22, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 43’te Post Hoc sütununda; DS8 sorusu ile gir_ort, arasında 499-1000 (1), 1001-1601 (2), 1601+ üstü (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 43’te; Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim değişkeni üzerinde; 1-3=0,0; 3-1=0,0; 3-2=0,0; 2-3=0,0 Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir ifadesi üzerinde 1-2=0,0; 2-1=0,0 ve Zorunlu olarak işten ayrılısam yeni işle ilgili kendime seçenekler oluştururum değişkenleri üzerinde; 3-1=0,0; 1-3=0,0 ifadeleri p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık vardır. Ayrıca Tablo 43’de ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim. Ort değeri 4 ile 5 arasında değer olarak katılırken Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir ve Zorunlu olarak işten ayrılısam yeni işle ilgili kendime seçenekler oluştururum değişkenleri üzerinde 2 ile 3 arasında değerler olarak kararsız kaldıkları anlaşılmıştır.

Tablo 44'te ise Girişimcilik soruları ile DS16 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 44. Girişimcilik Soruları ile DS16 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS16:Evin Reisi sizce kim İlişkisi		Cinsiyet	N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Aile büyüklerimiz	31	3,1806		
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	3,3671		
		Babam	150	3,4104		
		Annem	22	3,3964		
		Annem ve babam	86	3,3056		
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	3,3148		
		Total	357	3,3527	0,20	
G2	Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim	Aile büyüklerimiz	31	3,6452		5-1=0,0
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	4,0222		1-5=0,0
		Babam	150	4,1333		1-4=0,0
		Annem	22	4,5000		4-1=0,0
		Annem ve babam	86	4,3488		
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	4,3478		
		Total	357	4,1653	0,20	
G13	Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim	Aile büyüklerimiz	31	2,6774		1-2=0,0
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	3,7333		2-6=0,0
		Babam	150	3,2400		6-2=0,0
		Annem	22	3,5455		2-1=0,0
		Annem ve babam	86	3,2326		
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	2,7826		
		Total	357	3,2409	0,25	
G23	Kendi işimi kurabilirim	Aile büyüklerimiz	31	3,2258		
		Aile büyüklerimiz ve babam	45	3,7111		
		Babam	150	3,8133		3-5=0,0
		Annem	22	3,4545		5-3=0,0
		Annem ve babam	86	3,3140		
		Böyle bir yapı söz konusu değil	23	3,4783		
		Total	357	3,5854	0,25	

Tablo 44'te Girişimcilik soruları ile 'Evin reisi sizce kim?' (DS16) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile 'Evin reisi sizce kim ?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortAileb\u00fcy\u00fcklerimiz} = \mu_{cin_ortBabam} = \mu_{cin_ortAnnem}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortAileb\u00fcy\u00fcklerimiz} \neq \mu_{cin_ortBabam} \neq \mu_{cin_ortAnnem}$$

Gir_ort ve 'Evin reisi sizce kim?' bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,209 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve 'Evin reisi sizce kim?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G11, G12, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G2, G13 ve G23 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle 'Evin reisi sizce kim?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında gir_ort, G2, G13 ve G23 değişkenlerinin homojenlik testi değerleri sırası ile; ,066,059,255,051 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerleri 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak G1, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G11, G12, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 44'te Post Hoc sütununda; DS16 sorusu ile gir_ort, arasında Aile büyüklerimiz (1), Aile büyüklerimiz ve Babam (2), Babam (3), Annem (4), Annem ve Babam (5), Böyle bir yapı söz konusu değil (6), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 44'te; Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim, değişkeni üzerinde; 1-5=0,0; 5-1=0,0; 1-4=0,0; 4-1=0,0; Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim ifadesi üzerinde 1-2=0,0; 2-1=0,0; 2-6=0,0; 6-2=0,0 ve Kendi işimi kurabilirim değişkenleri üzerinde; 3-5=0,0 ifadesiyle 5-3=0,0 ifadesi p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Ayrıca Tablo 44'te ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim, Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim ve Kendi işimi kurabilirim değişkenleri üzerinde Aile büyüklerimiz ve Babam tiplerinin 3,5 ile 4,5

arasında değerler olarak katıldıkları anlaşılmıştır. Tablo 45’te Girişimcilik Soruları ile DS18(1) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 45. Girişimcilik Soruları ile DS18(1) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(1): Gıda maddeleri alışverişi ilişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Kadın	128	3,3259		
		Erkek	38	3,2589		
		Birlikte yaparlar	191	3,3893		
		Total	357	3,3527	,237	
G25	Arkadaşlarıma değişik iş projelerimden söz ederim	Kadın	128	3,3750		
		Erkek	38	3,3421		1-3=0,0
		Birlikte yaparlar	191	3,7277		3-1=0,0
		Total	357	3,4602	,024	

Girişimcilik soruları ile ‘Gıda maddeleri alışverişi’ DS18(1) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Gir_ort ve ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,219 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G25 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenle ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G25 değişkeninin homojenlik testi p değeri 0,01 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır. gir_ort,

G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 45'te Post Hoc sütununda; DS18(1) sorusu ile gir_ort, arasında Kadın (1), Erkek (2), Birlikte yaparlar (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiye bölünmüş karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 45'te; Arkadaşıma değişik iş projelerimden söz ederim değeri üzerinde; 3-1=0,0;, 1-3=0,0;, ifadeleri p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için gir_ort ile DS18(1) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 45'te ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında Arkadaşıma değişik iş projelerimden söz ederim ifadesi Ort değeri 3 ile 3,5 arasında değer olarak kararsız kalmışlardır. Tablo 46'da Girişimcilik Soruları ile DS18(2) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 46. Girişimcilik Soruları ile DS18(2) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(2): Ev için büyük alışverişlerde bulunma ilişkisi		N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_Ort	Kadın	36	3,3260	
		Erkek	220	3,3378	
		Birlikte yaparlar	101	3,3616	
		Total	357	3,3527	,874
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim	Kadın	36	4,3000	
		Erkek	220	4,0135	2-3=0,0
		Birlikte yaparlar	101	4,4239	3-2=0,0
		Total	357	4,3249	,004
G18	İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm	Kadın	36	3,7750	
		Erkek	220	3,3514	2-3=0,0
		Birlikte yaparlar	101	3,7202	3-2=0,0
		Total	357	2,8250	,045
G22	İnandığım bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam.	Kadın	36	3,5405	
		Erkek	220	3,2634	1-2=0,0
		Birlikte yaparlar	101	3,2717	2-1=0,0
		Total	357	2,8250	,015

Girişimcilik soruları ile ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ DS18(2) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlal}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlal}$$

Gir_ort ve ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,219 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G19, G20, G21, G23, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G15, G18, G22 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenle ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G15 değişkeninin p değerleri sırasıyla; ,127,051,056,294 olarak bulunmuştur. Bu değerler 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Gir_ort, G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G19, G20, G21, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 46’da Post Hoc sütununda; DS18(2) sorusu ile gir_ort, G15, G18, G22 bağımsız değişkenleri üzerinde Kadın (1), Erkek (2), Birlikte yaparlal (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 46’da; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiym değeri üzerinde; 3-2=0,0; 2-3=0,0; ifadeleri, İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm 3-2=0,0; 2-3=0,0; İnandığım bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam; 1-2=0,0; 2-1=0,0; p

değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için G15, G18 ve G22 bağımsız değişkenleri ile DS18(2) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 46’da ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim ifadesi Ort değerlerine bakıldığında 4 ile 5 arasında değer olarak katılmışlardır. Tablo 47’de ise Girişimcilik Soruları ile DS18(3) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 47. Girişimcilik Soruları ile DS18(3) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(3): Fatura Ödemeleri İlişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Kadın	21	3,0590		
		Erkek	244	3,3631		
		Birlikte yaparlar	92	3,3922		
		Total	357	3,3527	,015	

Girişimcilik soruları ile ‘Fatura Ödemeleri’ DS18(3) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Fatura Ödemeleri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Gir_ort ve ‘Fatura Ödemeleri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,04 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için gir_ort ve ‘Fatura Ödemeleri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel ortalama p değeri anlamlı çıktığı için diğer değişkenler incelenmemiştir. Gir_ort homojenlik testine bakıldığında; gir_ort p değeri 0,01 olduğundan p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır. Ancak aralarında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Tablo 48’de ise Girişimcilik soruları ile DS18(4) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 48. Girişimcilik Soruları ile DS18(4) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(4): Ev içi onarımlar İlişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Kadın	36	3,3322		
		Erkek	220	3,3502		
		Birlikte yaparlar	101	3,3655		
		Total	357	3,3527	,933	
G1	Bölümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	Kadın	36	3,8611		
		Erkek	220	3,3409		
		Birlikte yaparlar	101	3,5941		
		Total	357	3,4650	,046	
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim	Kadın	36	4,0556		
		Erkek	220	4,2864		1-3=0,0
		Birlikte yaparlar	101	4,5050		3-1=0,0
		Total	357	4,3249	,028	

Girişimcilik soruları ile ‘Ev içi onarımlar’ DS18(4) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Gir_ort ve ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,933 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G1 ve G15 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenlerle ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir.

Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G1 ve G15 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,050 ,424 değerleri 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Gir_ort, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. Tablo 48’de Post Hoc sütununda; DS18(4) sorusu ile G1 ve G15 bağımsız değişkenleri üzerinde Kadın (1), Erkek (2), Birlikte yaparlar (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 48’de; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim değeri üzerinde; 3-1=0,0; 1-3=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için G15 bağımsız değişkenleri ile DS18(4) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 48’de ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim ifadesi Ort değerlerine bakıldığında 4 ile 5 arasında değer alarak katılmışlardır. Tablo 49’da Girişimcilik Soruları ile DS18(5) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 49. Girişimcilik Soruları ile DS18(5) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(5): Ütü yapımı ilişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Kadın	264	3,3498		
		Erkek	13	3,1538		
		Birlikte yaparlar	80	3,3945		
		Total	357	3,3527	,251	
G1	Bölümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	Kadın	264	3,5455		1-2=0,0
		Erkek	13	2,3846		2-1=0,0
		Birlikte yaparlar	80	3,3750		2-3=0,0
		Total	357	3,4650	,006	
G5	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır.	Kadın	264	3,7538		1-2=0,0
		Erkek	13	2,9231		2-1=0,0
		Birlikte yaparlar	80	3,7250		2-3=0,0
		Total	357	3,7171	,035	
G6	Girişimci olabilmek için yeterli özelliklere sahip olduğuma inanıyorum	Kadın	264	3,5455		
		Erkek	13	2,6923		1-2=0,0
		Birlikte yaparlar	80	3,5750		2-1=0,0
		Total	357	3,5210	,044	2-3=0,0
G14	Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir	Kadın	264	3,1894		
		Erkek	13	2,3846		2-3=0,0
		Birlikte yaparlar	80	3,3750		3-2=0,0
		Total	357	3,2017	,044	
G15	Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim	Kadın	264	4,2765		
		Erkek	13	3,9231		
		Birlikte yaparlar	80	4,5500		
		Total	357	4,3249	,020	

Girişimcilik soruları ile ‘Ütü yapımı’ DS18(5) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Gir_ort ve ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,251 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna

ulaşılmıştır. Bu durum G2, G3, G4, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G1, G5, G6, G14 ve G15 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenlerle ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G1, G5, G6, G14 ve G15 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,482,163,240,364,669,051 olarak bulunmuştur. Bu değerler 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Gir_ort, G2, G3, G4, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 49’da Post Hoc sütununda; DS18(5) sorusu ile G1, G5, G6, G14 ve G15 bağımsız değişkenleri üzerinde Kadın (1), Erkek (2), Birlikte yaparlar (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 49’da; Bölümümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum; 1-2=0,0; 2-1=0,0; 2-3=0,0; Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır; 1-2=0,0; 2-1=0,0; 2-3=0,0; Girişimci olabilmek için yeterli özelliklere sahip olduğuma inanıyorum; 1-2=0,0; 2-1=0,0; 2-3=0,0; Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir; 3-2=0,0; 2-3=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için G1, G5, G6, G14 bağımsız değişkenleri ile DS18(5) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 49’da ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiyim ifadesi Ort değerlerine bakıldığında birlikte yaparlar ifadesi 4 ile 5 arasında değer alarak katılmıştır. Tablo 50’de ise Girişimcilik soruları ile DS18(6) bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 50. Girişimcilik Soruları ile DS18(6) İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS18(6): Çocukların günlük bakımı ilişkisi		N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Kadın	201	3,3835	
		Erkek	8	3,0800	
		Birlikte yaparlar	148	3,3257	
		Total	357	3,3527	,151
G1	Bölümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum	Kadın	201	3,5920	
		Erkek	8	2,6250	
		Birlikte yaparlar	148	3,3378	
		Total	357	3,4650	,039
G10	Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi) alanları oldukça fazladır.	Kadın	201	2,9751	
		Erkek	8	1,8750	
		Birlikte yaparlar	148	2,8041	
		Total	357	2,8796	,035
G15	Girişimci olabilmek için yeterli özelliklere sahip olduğuma inanıyorum	Kadın	201	4,3134	
		Erkek	8	3,5000	
		Birlikte yaparlar	148	4,3851	
		Total	357	4,3249	,031

Girişimcilik soruları ile ‘Çocukların günlük bakımı’ DS18(6) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikte\ yaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikte\ yaparlar}$$

Gir_ort ve ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,151 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G2, G3, G4, G7, G8, G9, G11, G12, G13, G14, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G1, G10 ve G15 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenlerle ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla

Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G1, G10 ve G15 değişkenlerinin p değerleri sırasıyla; ,046,031,030 olarak bulunmuştur. Bu değerler 0,05 p değerinden küçük olduğu için Tamhane's T2 testi uygulanmıştır. Gir_ort, G2, G3, G4, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 50'de Post Hoc sütununda; DS18(6) sorusu ile G1, G10 ve G15 bağımsız değişkenleri üzerinde Kadın (1), Erkek (2), Birlikte yaparlar (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 50'de; Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır.; 1-2=0,0; 2-1=0,0; 1-3=0,0; 3-1=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için G10 bağımsız değişkeni ile DS18(6) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Tablo 51'de Girişimcilik soruları ile DS19 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 51. Girişimcilik Soruları ile DS19 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS19: Kadının savunulması gerekli mi? İlişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Evet	193	3,3376		
		Hayır	113	3,4209		
		Kararsızım	51	3,2588		
		Total	357	3,3527	,116	
G11	Gelecekteki mesleğimde kendi işimi yönetmek isterim.	Evet	193	3,9326		2-1=0,0
		Hayır	113	4,2478		1-2=0,0
		Kararsızım	51	3,7843		1-3=0,0
		Total	357	4,0112	,015	3-1=0,0
G18	İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm	Evet	193	3,6528		
		Hayır	113	3,7965		2-3=0,0
		Kararsızım	51	3,3137		3-2=0,0
		Total	357	3,6499	0,49	
G21	Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir	Evet	193	3,1192		
		Hayır	113	3,0265		
		Kararsızım	51	2,9608		
		Total	357	3,0672	0,02	
G23	Kendi işimi kurabilirim	Evet	193	3,5130		1-2=0,0
		Hayır	113	3,8850		2-3=0,0
		Kararsızım	51	3,1961		2-1=0,0
		Total	357	3,5854	,002	3-2=0,0

Tablo 51’de Girişimcilik soruları ile ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ DS16 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır} = \mu_{gir_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır} \neq \mu_{gir_ortKararsızım}$$

Gir_ort ve ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,209 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G19, G20, G22, G24, G25 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G11, G13, G18 ve G23 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında gir_ort, G11, G18, G21 ve G23 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırası ile; ,251,722,578,192,295 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G19, G20, G22, G24, G25 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 51’de Post Hoc sütununda; DS19 sorusu ile gir_ort, arasında Evet (1), Hayır (2), Kararsızım (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 51’de; Gelecekteki mesleğimde kendi işimi yönetmek isterim değişkeni üzerinde; 1-3=0,0; 3-1=0,0; 1-2=0,0; 2-1=0,0; İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm ifadesi üzerinde 3-2=0,0; 2-3=0,0 ve Kendi işimi kurabilirim değişkenleri üzerinde; 2-1=0,0; 1-2=0,0; 2-3=0,0; 3-2=0,0 ifadeleri p değerleri 0,05

değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Ayrıca Tablo 51’de ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Gelecekteki mesleğimde kendi işimi yönetmek isterim;, İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm ve Kendi işimi kurabilirim değişkenleri üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf 3 ile 4 arasında değerler alarak katıldıkları anlaşılmıştır. Tablo 52’de ise Girişimcilik soruları ile DS8 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 52. Girişimcilik Soruları ile DS20 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

Girişimcilik ile Hayatınızdaki önem derecesi ilişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Evlilik	64	3,3481		
		Çocuk sahibi olma	17	3,1224		
		İş yaşamı	177	3,3553		
		Sosyal yaşam	99	3,3907		
		Total	357	3,3527	,219	
G25	Arkadaşlarıma değişik iş projelerimden söz ederim	Evlilik	64	3,6719		3-2=0,0
		Çocuk sahibi olma	17	2,6471		1-2=0,0
		İş yaşamı	177	3,5763		2-3=0,0
		Sosyal yaşam	99	3,6162		2-4=0,0
		Total	357	3,5602	,020	4-2=0,0

Girişimcilik soruları ile ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ (DS20) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_{ort}Evlilik} = \mu_{gir_{ort}\text{Çocuk sahibi olma}} = \mu_{gir_{ort}\text{İş yaşamı}} = \mu_{gir_{ort}\text{Sosyal yaşam}}$$

$$H_1: \mu_{gir_{ort}Evlilik} \neq \mu_{gir_{ort}\text{Çocuk sahibi olma}} \neq \mu_{gir_{ort}\text{İş yaşamı}} \neq \mu_{gir_{ort}\text{Sosyal yaşam}}$$

Gir_ort ve ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,219 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ve ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21,

G22, G23, G24 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak soru bazında bakıldığında G25 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değişkenle ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0.05 değeri ile karşılaştırıldığında G25 değişkeninin homojenlik testi p değeri 0,07 olarak bulunmuştur. Bu değer 0.05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. gir_ort, G1, G2, G3, G4, G5, G6, G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13, G14, G15, G16, G17, G18, G19, G20, G21, G22, G23, G24 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 52’de Post Hoc sütununda; DS20 sorusu ile gir_ort, arasında Evlilik (1), Çocuk sahibi olmak (2), İş yaşamı (3), Sosyal yaşam (4), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 52’de; Arkadaşlarıma değişik iş projelerimden söz ederim değişkeni üzerinde; 1-2=0,0; 3-2=0,0; 2-3=0,0; 2-4=0,0; 4-2=0,0; ifadeleri p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için anlamlı bir farklılık vardır. Ayrıca Tablo 52’de ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Arkadaşlarıma değişik iş projelerimden söz ederim değişkeni üzerinde Evlilik, İş yaşamı ve Sosyal yaşam ifadeleri 3 ile 4 arasında değerler olarak katılırken çocuk sahibi olma ifadesi ile G25 değişkeninin 2,6 değer olarak kararsız kaldığı anlaşılmıştır. Tablo 53’te ise Girişimcilik soruları ile DS25 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 53. Girişimcilik Soruları ile DS25 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS25: Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce ilişkisi			N	Ort	p	Post hoc
Sorular	Gir_ort	Sadece ev işleri	18	3,0133		
		Alışveriş	32	3,3988		
		Memuriyetlik	79	3,2243		
		Özel sektör	6	3,6133		3-6=0,0
		Tarla bahçe işleri	8	3,1800		6-3=0,0
		Kendi iş yeri	28	3,5914		
		Her işi yapabilir	186	3,3953		
		Total	357	3,3527	,000	

Girişimcilik soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ (DS25) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{gir_{ort}Ev\ işleri} = \mu_{gir_{ort}Alışveriş} = \mu_{gir_{ort}Memuriyetlik} = \mu_{gir_{ort}Özel S.} = \mu_{gir_{ort}Bahçe} = \mu_{gir_{ort}Her iş}$$

$$H_1: \mu_{gir_{ort}Ev\ işleri} \neq \mu_{gir_{ort}Alışveriş} \neq \mu_{gir_{ort}Memuriyetlik} \neq \mu_{gir_{ort}Özel S.} \neq \mu_{gir_{ort}Bahçe} \neq \mu_{gir_{ort}Her iş}$$

Gir_ort ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,00 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için gir_ort ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel ortalama p değeri çok anlamlı çıktığı için diğer değişkenler incelenmemiştir. Gir_ort homojenlik testine bakıldığında; p değeri 0,00 olarak bulunmuştur. Bu durumda p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır.

Tablo 53’te Post Hoc sütununda; DS25 sorusu ile gir_ort, arasında Sadece ev işleri (1), Alışveriş (2), Memuriyet (3), Özel sektör (4), Tarla ve bahçe işleri (5), Kendi işini yapabilir (6), Her işi yapabilir (7), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 53’te; Gir_ort değeri üzerinde; 3-6=0,0; 6-3=0,0; ifadeleri p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için gir_ort ile DS25 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 53’te ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında; Kendi işyerinde çalışmalı ifadesi ve özel sektör ifadesi Ort değeri 3,5 ile 4 arasında değer olarak katılmışlardır. Kadının özel sektörde ya da kendi işlerini yapmaları gerektiğini düşünmüşlerdir. Tablo 54’te ise Girişimcilik soruları ile DS7 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 54. Duygusal Zeka Soruları ile DS2 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS2: Yaşadığınız yer ilişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_ort	Köy	36	3,6855		
		İlçe	36	3,7321		
		İl	274	3,6655		
		Metropol	11	3,7243		
		Total	357	3,6761	,855	
D2	Yeni bir şeyler denediğimde genellikle başarısız olacağımı düşünürüm.	Köy	36	2,9444		1-4=0,0
		İlçe	36	2,3056		4-1=0,0
		İl	274	2,4562		
		Metropol	11	1,8182		
		Total	357	2,4706	,036	
D14	Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım.	Köy	36	3,5278		1-2=0,0
		İlçe	36	4,1944		2-1=0,0
		İl	274	3,7810		
		Metropol	11	4,0909		
		Total	357	3,8067	,032	

Tablo 54’te Duygusal zekâ soruları ile ‘Yaşadığınız yer’ DS2 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ortKöy} = \mu_{duy_ortİlçe} = \mu_{duy_ortİl} = \mu_{duy_ortMetropol}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortKöy} \neq \mu_{duy_ortİl} \neq \mu_{duy_ortİlçe} \neq \mu_{duy_ortMetropol}$$

Duy_ort ve ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,855 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D2 ve D14 değişkenlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile

karşılaştırıldığında, D2 ve D14 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,310 ,712 olarak bulunmuştur. Bu değerler 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak D1, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 54'te Post Hoc sütununda; DS2 sorusu ile D2 ve D14 bağımsız değişkenleri üzerinde Köy (1), İlçe (2), İl (3), Metropol (4) şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 54'te; Yeni bir şeyler denediğimde genellikle başarısız olacağımı düşünürüm; 1-4=0,0; 4-1=0,0; Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım; 1-2=0,0; 2-1=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için D2 ve D14 bağımsız değişkeni ile DS12 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 54'te ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım ifadesi Ort değerlerine bakıldığında Köy (1), İlçe (2), İl (3), Metropol (4) ifadeleri 4 ile 5 arasında değer olarak katılmışlardır. Tablo 55'te ise Duygusal Zekâ soruları ile DS3 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 55. Duygusal Zekâ Soruları ile DS3 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS3: Okuduğu bölüm ilişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_ort	İşletme	130	3,6412		
		Kamu Yönetimi	103	3,6549		
		İktisat	88	3,7533		
		Sosyal Hizmetler	18	3,5520		
		Çalışma Ekonomisi	18	3,7957		
		Total	357	3,6761	,221	
D18	İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.	İşletme	130	3,6077		
		Kamu Yönetimi	103	3,5534		
		İktisat	88	3,8636		
		Sosyal Hizmetler	18	3,6111		
		Çalışma Ekonomisi	18	4,2778		
		Total	357	3,6891	,042	

Tablo 55'te Duygusal zekâ soruları ile 'Okuduğunuz Bölüm' (DS3) bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ortişletme} = \mu_{duy_ortiktisat} = \mu_{duy_ortKamuyönetimi} = \mu_{duy_ortSosyalhizmetler} = \mu_{duy_ortÇeko}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortişletme} \neq \mu_{duy_ortiktisat} \neq \mu_{duy_ortKamuyönetimi} \neq \mu_{duy_ortSosyalhizmetler} \neq \mu_{duy_ortÇeko}$$

Duy_ort ve ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,221 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D18 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D18 değişkeninin homojenlik testi p değeri 0,88’dir. P 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak duy_ort, D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. D18 değerine uygulanan Post Hoc testi sonucunda aralarında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Tablo 56’da ise Duygusal Zekâ soruları ile DS4 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir

Tablo 56. Duygusal Zekâ Soruları ile DS4 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS4: Okuduğu sınıf İlişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_Ort	1. Sınıf	66	3,6153		
		2. Sınıf	123	3,7364		
		3. Sınıf	103	3,6680		
		4. Sınıf	65	3,6362		
		Total	357	3,6761	,305	
D29	Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldırılabileceğime inanırım	1. Sınıf	66	3,7879		
		2. Sınıf	123	4,2276		
		3. Sınıf	103	4,1262		
		4. Sınıf	65	3,9385		
		Total	357	4,0644	,024	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Okuduğunuz Sınıf ’ DS4 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ort1.Sınıf} = \mu_{duy_ort2.Sınıf} = \mu_{duy_ort3.Sınıf} = \mu_{duy_ort4.Sınıf}$$

$$H_1: \mu_{duy_ort1.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort2.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort3.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort4.Sınıf}$$

Duy_ort ve ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,305 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D29 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D29 değişkeninin homojenlik testi p değeri 0,08 olduğundan p 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmış ve aralarında ilişki bulunmamıştır. Ancak duy_ort, D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. D9 değişkenine uygulanan Post Hoc testi sonucunda değişkenlerle aralarında ilişki olmadığı görülmüştür. Tablo 57’de ise Duygusal Zekâ soruları ile DS5 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 57. Duygusal Zekâ Soruları ile DS5 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS5: Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi ilişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_ort	Babam	64	3,6729		
		Annem	18	3,7061		
		Kardeşlerim	30	3,6581		
		Akrabalarım	17	3,7287		
		Arkadaş, komşu	9	3,6201	,997	
D29	Engellerle karşılaştığımda, çabalamaktan vazgeçmem aksine daha çok çabalarım.	Babam	64	3,8906		
		Annem	18	4,4444		
		Kardeşlerim	30	4,0000		
		Akrabalarım	17	4,2353		
		Arkadaş, komşu	9	3,3333	,008	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ DS3 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ortBabam} = \mu_{duy_ortAnnem} = \mu_{duy_ortKardeşlerim} = \mu_{duy_ortAkrabalarım} = \mu_{duy_ortArk,Komşu}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortBabam} \neq \mu_{duy_ortAnnem} \neq \mu_{duy_ortKardeşlerim} \neq \mu_{duy_ortAkrabalarım} \neq \mu_{duy_ortArk,Komşu}$$

Duy_ort ve ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,305 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D29 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D29 değişkeninin homojenlik testi 0,46’dır. Bu durumda p değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmış ve aralarında ilişki bulunmamıştır. Ancak

duy_ort, D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. D29 değişkenine uygulanan Post Hoc testi sonucunda değişkenlerle aralarında ilişki olmadığı görülmüştür. Tablo 58’de ise Duygusal Zekâ soruları ile DS6 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 58. Duygusal Zeka ile DS6 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS6: Aile biçimi İlişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_ort	Çekirdek Aile	314	3,6775		
		Geniş Aile	36	3,6452		
		Diğer	7	3,7696		
		Total	357	3,6761	,805	
D7	Ruh halim değiştiğinde yeni imkanların farkına varırım.	Çekirdek Aile	314	3,9363		
		Geniş Aile	36	4,0000		
		Diğer	7	4,1429		
		Total	357	3,9468	,007	
D14	Yaşadığım duyguların farkındayım	Çekirdek Aile	314	4,2389		
		Geniş Aile	36	3,7500		
		Diğer	7	4,5714		
		Total	357	4,1961	,043	

Duygusal zekâ ile ‘Aile biçimi’ DS6 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ ile ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ort\text{Çekirdek}} = \mu_{duy_ort\text{Geniş}} = \mu_{duy_ort\text{Diğer}}$$

$$H_1: \mu_{duy_ort\text{Çekirdek}} \neq \mu_{duy_ort\text{Geniş}} \neq \mu_{duy_ort\text{Diğer}}$$

Duy_ort ve ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,805 bulunmuştur. α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D7 ve D14 değişkenlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu

için bu değerlerle ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D7 ve D14 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; 999,726 olarak bulunmuştur. Bu değerler 0,05 p değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak duy_ort, D1, D2, D3, D4, D5, D6, D8, D9, D10, D11, D12, D13, D15, D16, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır. D7 ve D14 değişkenlerine uygulanan Post Hoc testi sonucunda değişkenlerle aralarında ilişki olmadığı görülmüştür. Tablo 59’da ise Duygusal Zekâ soruları ile DS7 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir

Tablo 59. Duygusal Zekâ Soruları ile DS7 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS7: Ailenizin aylık geliri ilişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_ort	Asgari ücret ve altı	75	3,5776		
		1301-2500	136	3,7104		
		2501-5000	113	3,6871		
		5001 ve üstü	33	3,7204		
		Total	357	3,6761	,224	
D17	Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.	Asgari ücret ve altı	75	4,2667		
		1301-2500	136	4,3676		2-3=0,0
		2501-5000	113	3,9823		3-2=0,0
		5001 ve üstü	33	4,0909		
		Total	357	4,1989	,018	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Ailenizin aylık geliri’ DS7 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Ailenizin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{duy_ortAsgari \text{ ücret}} = \mu_{duy_ort1301-2500} = \mu_{duy_ort2501-5000} = \mu_{duy_ort5000+}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortAsgari \text{ ücret}} \neq \mu_{duy_ort1301-2500} \neq \mu_{duy_ort2501-5000} \neq \mu_{duy_ort5000+}$$

Duy_ort ve 'Ailenizin aylık geliri' bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,224 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için duy_ort ve 'Ailenizin aylık geliri' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D17 değişkeninin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle 'Ailenizin aylık geliri' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D17 değişkeninin homojenlik testi p değeri 0,46 olduğundan 0,05 değerinden büyük olduğu için Tukey testi uygulanmıştır. Ancak duy_ort, D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D10, D11, D12, D13, D14, D15, D16, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 59'da Post Hoc sütununda; DS2 sorusu ile D17 bağımsız değişkeni üzerinde Asgari ücret ve altı (1), 1301-2500 (2), 2501-5000 (3), 5000+ (4) şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikişerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 59'da; Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım; 2-3=0,0; 3-2=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için D17 bağımsız değişkeni ile DS7 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 59'da ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım ifadesi Ort değerlerine Asgari ücret ve altı (1), 1301-2500 (2), 2501-5000 (3), 5000+ (4) ifadeleri 4 ile 5 arasında değer alarak katılmışlardır. Tablo 60'ta ise Duygusal Zekâ soruları ile DS8 bağımsız değişkeni arasındaki ilişki incelenmiştir.

Tablo 60. Duygusal Zekâ Soruları ile DS8 İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

DS8: Kişinin aylık geliri ilişkisi			N	Ort	P	Post hoc
Sorular	Duy_Ort	499-1000	304	3,6860		
		1001-1601	36	3,6362		
		1601+ üstü	17	3,5825		
		Total	357	3,6761	,587	
D10	Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.	499-1000	304	2,3191		2-3=0,0
		1001-1601	36	1,9167		3-2=0,0
		1601+ üstü	17	2,9412		
		Total	357	2,3081	,025	
D16	Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.	499-1000	304	2,8125		1-3=0,0
		1001-1601	36	3,1389		3-1=0,0
		1601+ üstü	17	3,8235		
		Total	357	2,8936	,005	

Duygusal zekâ soruları ile ‘Kişinin aylık geliri’ DS8 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Kişinin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir: $H_0: \mu_{duy_{ort499-1000}} = \mu_{duy_{ort1001-1600}} = \mu_{duy_{ort1601+}}$

$$H_1: \mu_{duy_{ort499-1000}} \neq \mu_{duy_{ort1001-1600}} \neq \mu_{duy_{ort1601+}}$$

Duy_ort ve ‘Kişinin aylık geliri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değeri 0,587 bulunmuştur. α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için duy_ort ve ‘Ailenizin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9, D11, D12, D13, D14, D15, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerleri için geçerlidir. Çünkü bu değişkenlerin de p değerleri 0,05 değerinden büyüktür. Ancak D10 ve D16 değişkenlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Ailenizin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc testi ile karşılaştırmalarının yapılması gerekmektedir. Post Hoc testinin iki alt ölçüsü bulunmaktadır. Hangisinin kullanılacağını varyansların homojenliği belirlemektedir. Post Hoc testi için yapılan homojenlik test sonuçları 0,05 değeri ile karşılaştırıldığında D10 ve D16 değişkenlerinin homojenlik testi p değerleri sırasıyla; ,025,005 olarak bulunmuştur. Bu de 0,05 değerinden küçük olduğu için Tamhane’s T2 testi uygulanmıştır. Ancak duy_ort, D1,D2, D3, D4, D5, D6, D7, D8 D9,

D11, D12, D13, D14, D15, D17, D18, D19, D20, D21, D22, D23, D24, D25, D26, D27, D28, D29, D30, D31 değerlerinin ANOVA p değeri 0,05 değerlerinden büyük çıktığı için post hoc testi uygulanmamıştır.

Tablo 60'ta Post Hoc sütununda; DS8 sorusu ile D10 ve D16 bağımsız değişkenleri üzerinde 499-1000 (1), 1001-1600 (2), 1601+ (3), şeklinde numaralandırılmış ve her grubun ikiyeşerli karşılaştırmaları yapılmış bu karşılaştırılan grupların ortalamaları arasındaki farklar numaralarla ilişkilendirilerek p değeri olarak verilmiştir. Tablo 60'ta; Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem; 2-3=0,0; 3-2=0,0; Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem; 1-3=0,0; 3-1=0,0; p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için D10 ve D16 bağımsız değişkenleri ile DS8 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Tablo 60'ta ifadelerin likert ölçeği ortalamalarını veren Ort değerlerine bakıldığında Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem ifadesi Ort değerlerine 499-1000 (1), 1001-1600 (2), 1601+ (3) ifadeleri 3,5 ile 4 arasında değer alarak katılmışlardır.

SONUÇ

Girişimciliği teşvik amacıyla hükümetin uygulamaları arasında yer alan KOSGEB girişimcilik eğitimleri, mevzuat düzenlemeleri, vergi indirimleri, hibe ve kredi destekleri ile Türkiye de girişimci sayısı artmaktadır. Girişimciliğin başarılı olmasında girişimcilerin özellikleri de önem arz etmektedir. Girişimcilik özelliği ile duygusal zekâ arasında önemli bir ilişkinin olduğu yapılan çalışmalar ile belirlenmiştir.

Duygularını iyi yönetebilme ve olumlu bakış açısına sahip olma girişimcilik özellikleri üzerinde olumlu yönde etkisi olan bir duygusal zekâ boyutudur. Duygusal farkındalığı yüksek olan kişilerin iletişim, liderlik ve vizyoner özelliklerini başarılı bir şekilde kullanabildikleri, girişimcilik özelliklerine sahip oldukları görülmektedir.

Ancak duygusal zekânın yanında girişimcilik özelliğini etkileyen bir başka unsur da cinsiyet ayrımcılığıdır. Cinsiyet ayrımcılığı kavramı, çeşitli alanlarda sosyal davranışları etkilemektedir. Aile içinde iş bölümünün adil yapılamamasıyla başlayan bu ayrımcılık bireyin sosyal yaşamını ve iş yaşamını da derinden etkilemektedir. Öyle ki kadının iş yaşamında başta ücret olmak üzere birçok konuda yaşamış olduğu eşitsizlikler onların girişimci olmasını engellemektedir. Bu sebeple çalışmamızda duygusal zekânın ve cinsiyet ayrımcılığının girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin araştırılması hedeflenmiştir.

Çalışmada, Girişimciliğe yönelik sorular, Duygusal Zekâyâ yönelik sorular ve Cinsiyet Ayrımcılığına yönelik sorularla demografik sorular arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı t ve ANOVA testleri ile analiz edilmiş, kurulan hipotezlerle aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile DS1 (Cinsiyet) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_ortHayır}$ Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_ortHayır}$ Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile cinsiyet bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sorulara yönelik p değeri incelendiğinde 0,00 değerini almış ve bu değer α (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmış, H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ DS11 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet Ayrımcılığı soruları ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız’ DS24 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{cins_ayrim_ortEvet} = \mu_{cins_ayrim_ortUygundeğil\ çalışmam}$$

$$H_1: \mu_{cins_ayrim_ortEvet} \neq \mu_{cins_ayrim_ortUygundeğil\ çalışmam}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Cinsiyet Ayrımcılığı ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Cinsiyet’ (DS1) bağımsız değişken arasındaki ilişki incelenip aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

$$H_0: \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortErkek}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortErkek}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘Cinsiyet’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak G1, G2, G3, G5, G7, G14, G15, G17, G21 ve G24’ün p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Cinsiyet’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ (DS9) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak G5, G8, G11, G13, G18, G23 ve G24’teki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yani H_0 reddedilip H_1 kabul edilmiştir

Girişimcilik soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ (DS9) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak G5, G8, G11, G13, G18, G23 ve G24’teki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yani H_0 reddedilip H_1 kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ DS11 bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıda hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak G2, G3, G4, G18, G10, G13, G14, G19 ve G20’deki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders

aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik soruları ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ (DS13) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıda hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak sorular tek tek ele alındığında G5 ve G18’deki p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için aşağıda hipotezler kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Girişimcilik soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ (DS17) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri (0,05) değerinden büyük olduğu için Gir_ort ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak G5,

G6, G9, G19, G21'in p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla 'Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile 'Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?' (DS24) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvetolabilir} = \mu_{gir_ortuygundeğilçalışmam}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvetolabilir} \neq \mu_{gir_ortuygundeğilçalışmam}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için gir_ort ile 'Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile 'Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?' (DS25) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Girişimcilik soruları ile 'Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile 'Cinsiyet' (DS1) bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Duy_ort ile 'Cinsiyet' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak D5, D9, D10, D12, D15, D16, D26, D27'nin p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla 'Cinsiyet' bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal Zekâ soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ (DS9) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Duygusal Zekâ soruları ile ‘Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? (DS11) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Duy_ort ile ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak D10 ve D16’nın p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal Zekâ ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ (DS13) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ile ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak D5’in p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Duygusal zekâ soruları ile ‘Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ (DS17)sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için duy_ort ile ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak D6 ve D12’nin p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ (DS24) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden büyük olduğu için Duy_ort ile ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak D15 ve D21’in p değeri α (0,05) değerinden küçük olduğu için bu sorularla ‘Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte

çalışmasını nasıl karşılırsınız?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?’ (DS25) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{duy_ortEvet} = \mu_{duy_ortHayır}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortEvet} \neq \mu_{duy_ortHayır}$$

Sorulara yönelik p değerleri α (0,05) değerinden küçük olduğu için Duygusal zekâ soruları ile ‘Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyor mu?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ DS16 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{cin_ortA} = \mu_{cin_ortB} = \mu_{cin_ortC} = \mu_{cin_ortD} = \mu_{cin_ortE} = \mu_{cin_ortF}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortA} \neq \mu_{cin_ortB} \neq \mu_{cin_ortC} \neq \mu_{cin_ortD} \neq \mu_{cin_ortE} \neq \mu_{cin_ortF}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Ailenizde ‘evin reisi’ olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşüncesi ?’ DS18(6) sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur.

$$H_0: \mu_{cin_ortErkek} = \mu_{cin_ortKadın} = \mu_{cin_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortErkek} \neq \mu_{cin_ortKadın} \neq \mu_{cin_ortBirlikteyaparlar}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Çocuğun günlük bakımını kimin yapması gerektiği düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_orthayır} = \mu_{cin_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_orthayır} \neq \mu_{cin_ortKararsızım}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Kadının Savunulmasına İlişkin düşünce’ bağımsız değişkenine ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvlilik} = \mu_{cin_ortÇocuksahibiolma} = \mu_{cin_ortİşyaşamı} = \mu_{cin_ortSosyalyaşam}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvlilik} \neq \mu_{cin_ortÇocuksahibiolma} \neq \mu_{cin_ortİşyaşamı} \neq \mu_{cin_ortSosyalyaşam}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıdaki gibidir:

$$H_0: \mu_{cin_ortKadının yeri evidir,kadın çalışmamalıdır} = \mu_{cin_ortEşi izin veriyorsa çalışmalıdır}.$$

$$H_1: \mu_{cin_ortKadının yeri evidir,kadın çalışmamalıdır} \neq \mu_{cin_ortEşi izin veriyorsa çalışmalıdır}.$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Kadının çalışmasına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortEvet} = \mu_{cin_orthayır} = \mu_{cin_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortEvet} \neq \mu_{cin_ortHayır} \neq \mu_{cin_ortKararsızım}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortKadın} = \mu_{cin_ortErkek} = \mu_{cin_ortİkisinde}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortKadın} \neq \mu_{cin_ortErkek} \neq \mu_{cin_ortİkisinde}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak C1 ve C4 p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğundan C1 ve C4 değerleri ile ‘Sizce kimin kariyeri önemli?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortAlışveriş} = \mu_{cin_ortMemuriyetlik} = \mu_{cin_ortÖzsektör}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortAlışveriş} \neq \mu_{cin_ortMemuriyetlik} \neq \mu_{cin_ortÖzsektör}$$

Cinsiyet ayrımcılığı soruları ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortİşletme} = \mu_{gir_ortİktisat} = \mu_{gir_ortKamuyönetimi} = \mu_{gir_ortSosyalhizmetler} = \mu_{gir_ortÇeko}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortİşletme} \neq \mu_{gir_ortİktisat} \neq \mu_{gir_ortKamuyönetimi} \neq \mu_{gir_ortSosyalhizmetler} \neq \mu_{gir_ortÇeko}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Okuduğu bölüm’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında

anlamli bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamli bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ort1.Sınıf} = \mu_{gir_ort2.Sınıf} = \mu_{gir_ort3.Sınıf} = \mu_{gir_ort4.Sınıf}$$

$$H_1: \mu_{gir_ort1.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort2.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort3.Sınıf} \neq \mu_{gir_ort4.Sınıf}$$

Gir_ort ve ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamli bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G4, G10, G15 ve G19 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Okuduğu sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamli bir farklılık vardır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamli bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortÇekirdek} = \mu_{gir_ortGeniş} = \mu_{gir_ortDiğer}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortÇekirdek} \neq \mu_{gir_ortGeniş} \neq \mu_{gir_ortDiğer}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Aile Biçimi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamli bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Aile aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamli bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortAsgari \text{ ücret}} = \mu_{gir_ort1301-2500} = \mu_{gir_ort2501-5000} = \mu_{gir_ort5000+}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortAsgari \text{ ücret}} \neq \mu_{gir_ort1301-2500} \neq \mu_{gir_ort2501-5000} \neq \mu_{gir_ort5000+}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Aile aylık geliri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için aralarında anlamli bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Sizin aylık geliriniz?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortAsgari \text{ ücret}} = \mu_{gir_ort1301-1601} = \mu_{gir_ort1601+}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortAsgari \text{ ücret}} \neq \mu_{gir_ort1301-1600} \neq \mu_{gir_ort1600+}$$

Gir_ort ve ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G2, G7, G21 ve G24 değişkenlerinin p değerleri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Sizin aylık geliriniz?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Evin reisi sizce kim?’ sorusunun cavbı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{cin_ortAilebüyüklerimiz} = \mu_{cin_ortBabam} = \mu_{cin_ortAnnem}$$

$$H_1: \mu_{cin_ortAilebüyüklerimiz} \neq \mu_{cin_ortBabam} \neq \mu_{cin_ortAnnem}$$

Gir_ort ve ‘Evin reisi sizce kim?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Ancak sorulara tek tek bakıldığında G2, G13 ve G23 değerlerinin p değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için bu değerlerle ‘Evin reisi sizce kim?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık vardır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Gıda maddeleri alışverişi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Ev için büyük alışverişlerde bulunma’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Fatura Ödemeleri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Fatura Ödemeleri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Ev içi onarımlar’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikteyaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Ütü yapımı’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortErkek} = \mu_{gir_ortKadın} = \mu_{gir_ortBirlikte\ yaparlar}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortErkek} \neq \mu_{gir_ortKadın} \neq \mu_{gir_ortBirlikte\ yaparlar}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Çocukların günlük bakımı’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ sorusunun cevabı için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortEvet} = \mu_{gir_ortHayır} = \mu_{gir_ortKararsızım}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvet} \neq \mu_{gir_ortHayır} \neq \mu_{gir_ortKararsızım}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Kadının savunulması gerekli mi?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortEvlilik} = \mu_{gir_ortÇocuk\ sahibi\ olma} = \mu_{gir_ortİş\ yaşamı} = \mu_{gir_ortSosyal\ yaşam}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEvlilik} \neq \mu_{gir_ortÇocuk\ sahibi\ olma} \neq \mu_{gir_ortİş\ yaşamı} \neq \mu_{gir_ortSosyal\ yaşam}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Hayatınızdaki önem derecesi?’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Girişimcilik soruları ile ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{gir_ortEv\ işleri} = \mu_{gir_ortAlışveriş} = \mu_{gir_ortMemuriyetlik} = \mu_{gir_ortÖzel\ S.} = \mu_{gir_ortBahçe} = \mu_{gir_ortHer\ iş}$$

$$H_1: \mu_{gir_ortEv\ işleri} \neq \mu_{gir_ortAlışveriş} \neq \mu_{gir_ortMemuriyetlik} \neq \mu_{gir_ortÖzel\ S.} \neq \mu_{gir_ortBahçe} \neq \mu_{gir_ortHer\ iş}$$

Girişimcilik soruları ve ‘Kadının çalışma alanlarına yönelik düşünce’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden

küçük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. H_0 hipotezi reddedilip H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Yaşadığınız yer’ DS2 bağımsız değişkeninin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ortKöy} = \mu_{duy_ortİlçe} = \mu_{duy_ortİl} = \mu_{duy_ortMetropol}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortKöy} \neq \mu_{duy_ortİl} \neq \mu_{duy_ortİlçe} \neq \mu_{duy_ortMetropol}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Yaşadığınız yer’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ortİşletme} = \mu_{duy_ortİktisat} = \mu_{duy_ortKamuyönetimi} = \mu_{duy_ortSosyalhizmetler} = \mu_{duy_ortÇeko}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortİşletme} \neq \mu_{duy_ortİktisat} \neq \mu_{duy_ortKamuyönetimi} \neq \mu_{duy_ortSosyalhizmetler} \neq \mu_{duy_ortÇeko}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Okuduğunuz Bölüm’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ort1.Sınıf} = \mu_{duy_ort2.Sınıf} = \mu_{duy_ort3.Sınıf} = \mu_{duy_ort4.Sınıf}$$

$$H_1: \mu_{duy_ort1.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort2.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort3.Sınıf} \neq \mu_{duy_ort4.Sınıf}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Okuduğunuz Sınıf’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ortBabam} = \mu_{duy_ortAnnem} = \mu_{duy_ortKardeşlerim} = \mu_{duy_ortAkrabalarım} = \mu_{duy_ortArk,Komşu}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortBabam} \neq \mu_{duy_ortAnnem} \neq \mu_{duy_ortKardeşlerim} \neq \mu_{duy_ortAkrabalarım} \neq \mu_{duy_ortArk,Komşu}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Bölümünüzü seçmede etkili olan kişi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ortÇekirdek} = \mu_{duy_ortGeniş} = \mu_{duy_ortDiğer}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortÇekirdek} \neq \mu_{duy_ortGeniş} \neq \mu_{duy_ortDiğer}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Aile biçimi’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Ailenizin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ortAsgari \text{ ücret}} = \mu_{duy_ort1301-2500} = \mu_{duy_ort2501-5000} = \mu_{duy_ort5000+}$$

$$H_1: \mu_{duy_ortAsgari \text{ ücret}} \neq \mu_{duy_ort1301-2500} \neq \mu_{duy_ort2501-5000} \neq \mu_{duy_ort5000+}$$

Duygusal zekâ soruları ile ‘Ailenizin aylık geliri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri (0,05) değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Duygusal zekâ soruları ile ‘Kişinin aylık geliri’ bağımsız değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için hipotezler aşağıda kurulmuştur:

$$H_0: \mu_{duy_ort499-1000} = \mu_{duy_ort1001-1600} = \mu_{duy_ort1601+}$$

$$H_1: \mu_{duy_ort499-1000} \neq \mu_{duy_ort1001-1600} \neq \mu_{duy_ort1601+}$$

Duygusal zekâ soruları ve ‘Kişinin aylık geliri’ bağımsız değişkenine göre ANOVA testi yapıldığında p değerleri α değeri 0,05 değerinden büyük olduğu için aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_1 hipotezi reddedilip H_0 hipotezi kabul edilmiştir.

Sonuç olarak girişimcilik ruhu ile duygusal zekâ arasında anlamlı bir farklılık olduğu duygusal zekânın girişimciliği etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre girişimcilik yeteneklerinin artırılması için duygusal zekâyâ daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bir ekonomi için girişimcilik önemli bir konudur. Çünkü gelişmiş ya da gelişmekte olan ekonomilerde kalkınma kavramı ve sürdürülebilir büyüme kavramı son derece önemlidir. Kalkınmanın ve büyümenin sağlanması için girişimcilik önder bir rol oynamaktadır. Bu nedenle girişimciliğin teşvik edilmesi öğrencilerde farkındalık yaratılması gerekmektedir. Bu süreç ne kadar erken başlarsa o kadar avantajlı olacaktır. Bu noktada girişimciliği etkileyen duygusal zekâ kavramına gerekli ilginin gösterilmesi, öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin artırılması ve eğitim döneminde gerekli donanımın sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, F. (2002). Duygusal Zeka ve Liderlik, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12, 53-68.
- Acar, F. T. (2001). Duygusal Zeka Yeteneklerinin Göreve Yönelik ve İnsana Yönelik Liderlik Davranışları İle İlişkisi-Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 4-28.
- Akın A. (2007), "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Sağlık", Toplum Hekimliği Bülteni, 26(2),1-9. World Health Organization (2004). Gender, women and health. http://www.who.int/gender/documents/overview_activities_2004-5.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2017)
- Alican A. ve Sallan S. (2008), "İnsan Hakları Bağlamında Sendikalarda Cam Tavan", İnsan Hakları Yıllığı, Cilt 26,55-77
- Alpugan, Oktay (1998). Küçük İşletmeler: Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi (3.Baskı). İzmir: Per Yayınları
- Anderson, D. (1984) Small Industry In Developing Countries: Some Issues", The World Bank Staff Working Papers Press, Washington, D.C
- Arısoy, .A. ve Demir, N. (2007) "AB Sosyal Hukukunda Ayrımcılıkla Mücadele Kapsamında Kadın Erkek Eşitliği", Ege Akademik Bakış, 7(2):760-784
- Aslan, Ş. (2013). Duygusal Zeka – Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik, Türkiye: Eğitim Yayınevi, 8-51.
- Aslan, Ş. (2013). Duygusal Zeka – Dönüşümcü ve Etkileşimci Liderlik, Türkiye: Eğitim Yayınevi, 8-51.
- Atabek, E. (2000). Bizim duygusal zekamız (2. bs.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Aycan Z (2004), "Üç Boyutlu Cam Tavan: Kadınların Kariyer Gelişiminde Kim, Kime, Neden Engel Oluyor?" (<http://www2.bayar.edu.tr/yonetimekonomi/dergi/pdf/C14S22007/EORKTK.PDF>)
- Ayşin AŞKIN, Selin NEHİR& Sercan Özgür VURAL (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (6:2). Journal of Entrepreneurship and Development.

- Aytaç S., M. Sevüktekin, Ö. Işığçok, N. Bayram, S. Yıldız ve K. Y. Eryiğit (2002) “Çağdaş Sanayi Merkezlerinde Kadın İş Gücünün Konumu: Bursa Örneği”. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayın No:219.
- Aytaç, Recep, (1999). Elazığ’da Girişimcilik ve Girişimci Kültür Elazığ Sanayi ve Ticaret Odasına Kayıtlı İşadamları Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Tez No: 89517, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Danışman: Prof. Dr. Halil NARMAN, ELAZIĞ,
- Beceren E. (2012). Duygusal ve Sosyal Zekamız. İstanbul Postiga Yayınları, s.62-63.
- Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı, (2010), “Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2011 – 2014 (AB Üyeliğine Doğru)”, 22-42.
- Bilir M. (2004), “Kentleşme Sürecinde Yetişkinlerin Eğitim Gereksinimi: Ankara Mamak İlçesi, Tuzlucaıyır Semti, Ege Mahallesi Örneği”, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(1), s.98121.
- Bowman, Cliff, (1999). “Action-Led Strategy And Managerial SelfConfidence ”, Journal of Managerial Psychology, Vol. 14, No. 7/8, p.558-568.
- Börü, D., “Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Yayın No.733, İstanbul, 2006.
- Börü, Deniz (2006) . Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 16(1),331-356.
- Brackett, M. A. ve Geher, G. (2006). “Measuring Emotional Intelligence:Paradigmatic Diversity and Common Ground” , Ciarrochi, J. Ve Forgas, J.P. (Eds.), Emotional Intelligence In Everyday Life, 1. Baskı içinde .New York, Psychology Press. 27-50.
- Breitkreuz R. (2005) “Engendering Citizenship? A Critical Feminist Analysis of Canadian Welfare-to-Work Policies and the Employment Experiences of Lone Mothers. Journal of Sociology and Social Welfare”. XXXII.2: 147-163.
- Budak, G. ve Budak, G. (2004). İşletme Yönetimi. Barış Yayınları 5. Baskı, İzmir.
- Cam E.(2003), “Türk İstihdam Politikasında Çalışan Kadınlar ve Uygulanan Politikalar 2: İstihdam Politikaları”, Çelik İş Sendikası Aylık Yayın Organı, Yıl 3, Sayı:13, Eylül-Ekim

- Cansız, Emine, (2007). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
- Cantillon, Richard. (1931). Essay on the Nature of Trade, MacMillan, London, s.53-55.
- Cherniss, C. (2000). Emotional Intelligence: What It Is and Why It Matters. Annual
- Cooper R. K. Ve Sawaf A., (2000), Liderlikte Duygusal Zeka, Çeviren: Ayman B. ve Sancar B., Sistem Yayıncılık, İstanbul, s.377.
- Cooper R. K. Ve Sawaf A., (2000), Liderlikte Duygusal Zeka, Çeviren: Ayman B. ve Sancar B., Sistem Yayıncılık, İstanbul, s.377.
- Curry T. J. Jobu R. ve Schirwiran K. (1997), “Sociology for 21st Century, Prentice Hall”, New Jersey
- Cüceloğlu, Doğan, (2010). “İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları” , (15. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakar, U. ve Arbak, Y. (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), 23-48.
- Çakar, U. ve Arbak, Y. (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), 23-48.
- Çetin, C. (1996). Yeniden Yapılandırma-Girişimcilik ve Küçük ve Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi. İstanbul: Der Yayınları.
- Çolak F. ve Ş. Altan (2003) Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi, C. 7 (2): 1-12
- Dağlı, G., Silman, F. ve Çağlar, M. (2008). Liderlerin Başarısında Duygusal Zekanın Rolü ve Önemi. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 17: 22-46.
- Davenport N., Swartz, R.D. ve Eliot, G.P. (2003), “Mobbing: İşyerinde Duygusal Taciz”, (Çev.: Osman Cem Önerboy), Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Davidsson, Marcus, (2010). “ Risk Management İ n A Pure Unit Root ” The Journal Of Risk Finance, Vol. 11 No. 2, p.224234.
- Dedeoğlu S. (2000), “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Türkiye’de Aile ve Kadın Emegi”, Toplum ve Bilim, 86. Sayı, Güz, s.139-170.

- Dedeoğlu S.(2009), “Eşitlik mi Ayrımcılık mı? Türkiye’de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı”, Çalışma ve Toplum, s.41-54
- Demir Ö.ve Acar M. (2000), “Sosyal Bilimler Sözlüğü”, Üçüncü Baskı, Vadi Yayınları, Ankara.
- Deniz, M. E., ve Yılmaz, E. (2005). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Stres ile Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(25), 17-26.
- Dı Zhang, David ve Bruning, Edward, (2011). “Personal Characteristics and Strategic Orientation: Entrepreneurs In Canadian Manufacturing Companies”, International Journal Of Entrepreneurial Behaviour & Research , 17(19, pp.82103).
- Doğan İ. (2000), “Sosyoloji, Kavramlar ve Sorunlar”, Sistem Yayıncılık, İstanbul, Ocak.
- Ducette, J., & Wolk, S. (1972). Locus Of Control And Levels Of Aspiration In Black And White Children. Review Of Educational Research, 493-504.
- Ecevit F. Y.(1993), “Kentsel Üretim Sürecinde Kadın Emeğinin Konumu ve Değişen Biçimleri”, iç. Şirin Tekeli (Ed.) 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar, İletişim Yayınları, , 3. Baskı, s.117-128.
- Ecevit F. Y.(1993), “Kentsel Üretim Sürecinde Kadın Emeğinin Konumu ve Değişen Biçimleri”, iç. Şirin Tekeli (Ed.) 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar, İletişim Yayınları, , 3. Baskı, s.117-128.
- Ecevit F. Y.(2003), “Toplumsal Cinsiyetle Yoksulluk İlişkisi Nasıl Kurulabilir? Bu İlişki Nasıl Çalışılabilir?”, C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 25 (4), 2003 Özel Eki, s. 83-88
- Ercan M. (2015), “Cinsiyet ve Gelir Eşitsizliği” <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/metin-ercan/cinsiyet-ve-gelir-esitsizligi-1463152/> (Erişim Tarihi: 04.04.2017)
- Ercan M. (2015), “Cinsiyet ve Gelir Eşitsizliği” <http://www.radikal.com.tr/yazarlar/metin-ercan/cinsiyet-ve-gelir-esitsizligi-1463152/> (Erişim Tarihi: 04.04.2017)
- Erdut T. (2006), “İşgücü Piyasasında Ayrımcılık”, İkinci Ulusal Sosyal Politika Kongresi (Ankara/23-24 Kasım 2006), Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Friedrciht Ebert Vakfı. Ankara.

- Eurofound (2006), "Fourth European Working Conditions Survey", İnternet Adresi: <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef0698.htm> (Erişim Tarihi:06.04.2017).
- Eyüboğlu A., Ş. Özar ve H. Tanrıöver (1998), "Kentli Kadınların Çalışma Koşulları ve Çalışma Yaşamını Terk Nedenleri", 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek, TODAİE, Yayın No.285, Ankara.
- Eyüboğlu D. (1999), "Kadın İş Gücünün Değerlendirilmesinde Yetersizlikler", Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, No:637
- Fidan, Yahya ve Süha Çiftçi. "Farklı Fakültelerdeki İşletme Öğrencilerinin Girişimcilğe Bakışları", Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 4, 2010, s. 58-73.
- Freeland, Elizabeth Maria (2007). A Comparison Of Emotional Intelligence and Personality Factors: Two Concepts or One?, Yayınlanmamış Doktora Tezi, University Of Oklahoma, Oklahoma, s.3.
- Goleman, D. (2000a). Leadership That Gets Results. Harvard Business Review.
- Goleman, D. (2000b). İşbaşında Duygusal Zeka. Çev. Handan Balkara. İstanbul: Varlık Yayınları
- Goleman, D. (2007). Duygusal zeka: EQ neden IQ'dan önemlidir? (B. S. Yüksel, çev.) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2007). Duygusal zeka: EQ neden IQ'dan önemlidir? (B. S. Yüksel, çev.) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Goleman, D. (2017). Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?, (Kırkyedinci Basım:), Türkiye: Varlık Yayınları, 20-359.
- Goleman, D. (2017). Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?, (Kırkyedinci Basım:), Türkiye: Varlık Yayınları, 20-359.
- Goleman, Daniel. (2015). İşbaşında Duygusal Zekâ, Varlık Yayınları, İstanbul, s.27.
- Goleman, Daniel. (2015). İşbaşında Duygusal Zekâ, Varlık Yayınları, İstanbul, s.27.
- Goleman, Daniel. (2015). İşbaşında Duygusal Zekâ, Varlık Yayınları, İstanbul, s.27.
- Goleman, Daniel. Richard Boyatzis, Annie McKee, (2005) Yeni Liderler, Varlık Yayınları, İstanbul, s.48-49.
- Goleman, Daniel. Richard Boyatzis, Annie McKee, (2005) Yeni Liderler, Varlık Yayınları, İstanbul, s.48-49.

- Goodstadt, B. E., & Hjelle, L. A. (1973). Power To The Powerless: Locus Of Controll And The Use Of Power. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 190-196.
- Güllüce, A.Ç. ve İşcan, Ö.F. (2010). Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*. 5(2):7-29.
- Hallak, Rob, Brown, Graham, Lindsay, J.Noel, (2011). “The Place Identity E Performance Relationship Among Tourism Entrepreneurs: A Structural Equation Modelling Analysis”, *Tourism Management* , 33(1), pp.143-154.
- Hısırich, R. D. Peters, M. (1995). “Entrepreneurship Starting, Developing and Managing a new Enterprise”, Third Edition, Irwin Publishing, Chicago: Irwin.
- Hisrich, Robert D., Michael P. Peters ve Dean A. (2013). *Shepherd, Entrepreneurship*, McGraw-Hill Companies Inc., New York,.
- Hoffman S. ve Everett, S.L. (2005), “Women and The Economy: Family, Work and Pay.”, Pearson Addison Wesley.
- HRDC (2002), *Gender Equality in the Labour Market – Lesson Learned (Final Report)*, Human Resources Development Canada, Evaluation and Data Development Strategic Policy
- <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/05/23/gnd110.html> SABAH (2004), “Kadın yöneticiler daha başarılı oluyor”, (Erişim Tarihi: 10.03.2017)
- <http://www.sabriburhanoglu.com/duygusal-zeka> (Erişim Tarihi: 10.03.2017)
- <http://www.socialbusinessstr.com> (Erişim Tarihi: 13.03.2017)
- <https://medium.com/@AshokaTurkiye/sosyal-girisimcilik-nedir-sosyal-girisimci-kimdir-3c0448e00271> (Erişim Tarihi: 18.03.2017)
- <https://www.kobivadisi.com/ic-girisimcilik-nedir-ve-girisimcilik-ile-farklari-nelerdir/> (Erişim Tarihi: 15.03.2017)
- ILO (2010), *Global Employment Trends*,
- ITUC&CSI&IGB (2009), " Decent Work, Decent Life For Women: Trade Unions Taking the Lead for Economic and Social Justice and Equality", 1st World Women Conference, Brussels, http://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/DECENT_WORK_DECENT_LIFE_FOR_WOMEN
- İrmiş, Ayşe, (2003). “Kırgızistan Bışkek’teki Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Yapılan Bir Çalışma”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5, ss.136–52.

- Janus M. Jacqueline (2008), Gender Roles, Leadership and Public Relations, , A Thesis Presented to The Faculty of The Graduate School at theUniversity of Missori-Columbia, Master of Art, August.
- Kalkınma Bakanlığı, (2006), “Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007 – 2013)”, 40-82.
- Kalkınma Bakanlığı, (2013a), “Onuncu Kalkınma Planı (2014 – 2018)”, 35-100.
- Kalkınma Bakanlığı, (2013b), “Orta Vadeli Program 2014 – 2016”, 46.
- Kalkınma Bakanlığı, (2012), “Orta Vadeli Program 2013 – 2015”, 38.
- Karımı, A. Malekmohamadi, I. Daryani, A. M ve Rezvanfar, A. (2011). “ A Conceptual Model Of İ ntrapreneurship in The Iranian Agricultural Extension Organization Implications For HRD”. Journal of European Industrial Training, 35(7), pp.632-657
- Kavcar, B. (2011). Duygusal Zeka İle Akademik Başarı ve Bazı Demografik Değişkenleri İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 18-123.
- Kavcar, B. (2011). Duygusal Zeka İle Akademik Başarı ve Bazı Demografik Değişkenleri İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 18-123.
- Kırel Ç.,Fatma Kocabaş, Aytül Ayşe Özdemir,(2010) “İşletmelerde Algılanan Cinsiyet Temelli Ayrımcılık: Eskişehir’de Özel Sektörde Bir Alan Araştırması”, Çimento İşveren, sayı:3 cilt:24, s.15 <http://www.ceis.org.tr/dergiDocs/makale143.pdf>
- Kocacık F. ve Veda B. Gökkaya (2005) “Türkiye’de Çalışan Kadınlar ve Sorunları”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, s.195-219.
- Koçmar, S. (2012). Liderlik Davranışı ve Duygusal Zeka: Bir Alan Çalışması. (Yüksek Lisans Projesi). Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.142.
- Koh, Chye Hian, (1996). “ Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students ”, Journal of Managerial Psychology, Vol. 11 No. 3, p.12-25.
- Konakay, G. (2010). Duygusal Zekanın Akademisyenlerde Tükenmişlik İle İlişkisinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli. 20-40.
- KSGM (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü) (2008), “Politika Dokümanı Kadın ve Ekonomi”, Ankara,

- Kuratko, D. F., Hodgetts, R. M. (2001); "Entrepreneurship: A Contemporary Approach", 5 th edn., Fort Worth: Harcourt Publishers.
- Küçük, Orhan, (2005). Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, ANKARA,
- Lajue, Joseph, Ekonomik Sistemler, Varlık Yayınları, 1968, İSTANBUL
- Lau, P. Victor ve Shaffer, A. Margaret, (1999). " Career Success: The Effects Of Personality", Career Development International, Vol.4, No.4, p.225-230.
- Lobel T.E. ve Mashraki-Pedhakzur, Sharon; Mantzur, Ahmed; Libby, Sharon (2000), "Gender Discrimination as a Function of Stereotypic and Counter stereotypic Behavior: A Cross-Cultural Study". Sex Roles: A Journal of Research, 43(5/6): 395–403.
- Long, Wayne. "The Meaning of Entrepreneurship", American Journal of Small Business, Cilt: 8, Sayı: 2, 1983, ss. 47-56.
- Lordoğlu K.ve Özkaplan N. (2003), "Çalışma İktisadı", Der Yayınları: 358, İstanbul.
- Matthews, G., Zeidner, M., ve Roberts, R. D. (2002). Emotional Intelligence, Science and Myth. Massachusetts, The MIT Press. 3-10.
- Mayatürk E. (2006), "Çalışma Yaşamında Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık ve Bir Uygulama", Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE.
- Mayer, J. D., Salovey P. ve Caruso D. (2000). Emotional Intelligence Meets Traditional Standards for an Intelligence. Intelligence. Vol. 27/4. P. 267-298.
- Mayer, J. D., Salovey, P. (1997). What Is Emotional Intelligence. Emotional
- Mcfarland, C. ve Buehler, R. (1997). Negative Affective States And The Motivated Retrieval Of Positive Life Events: The Role Of Affect Acknowledgment, Journal of Personality And Social Psychology 73 No.1:1997. <http://psycnet.apa.org>.
- Norton JR., I. William. ve Moore, T. William. (2006). "The Influence of Entrepreneurial Risk Assessment on Venture Launch or Growth Decisions", Small Business Economics , 26, pp.215–226.
- Özdemir, M. (2016). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekaları ile Yaşam Doyumlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. 57-84.

- Özdevecioğlu M. ve C. Çelik (2000), "Kadın Girişimcilerin Demografik Özellikleri Ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Nevşehir İlinde Bir Araştırma", 8. Ulusal Yön.Org. Kong.Bildirileri, NEVŞEHİR
- Özer D. (2009). "İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Raporu", https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/komisyon_rapor_no_6.pdf
- Öztürk M. ve Çetin B. (2012) 'Dünya'da ve Türkiye'de Yoksulluk ve Kadınlar' <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2012/08/09-OZTURK-CETIN.pdf> (Erişim Tarihi 04.04.2017).
- Öztürk, İbrahim (2008) 2008 Girişimcilik Raporu. İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği, İstanbul.
- Palaz S. (2003), "Türkiye'de Cinsiyet Ayırmacılığı Analizinde Neo Klasik Yaklaşım Karşı Kurumcu Yaklaşım: Eşitliği Sağlayıcı Politika Önerileri", Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, s.87-109.
- Parker, J. D. A., Summerfeldt, L. S., Hogan, J. M. ve Majeski, A. S. (2004). Emotional Intelligence and Academic Success: Examining The Transition From High School To University, *Personality and Individual Differences*, 36, 163– 172.
- Pıllıs, Emmeline. ve Reardon, K. Kathleen, (2007). "The İ nfluence Of Personality Traits And Persuasive Messages On Entrepreneurial İ ntention A Cross-Cultural Comparison" , *Career Development International*, Vol. 12 No. 4, p.382-396.
- Place, R. Katie (2011), "Power and Gender of the Crossroads: Aqualitative Examination of the Rexus of Power and Gender in Public Relation", *Prism* 8(1)
- Rahman, Md Mizanur. ve Lian, F. Kwen, (2011). " The Development Of Migrant Entrepreneurship İ n Japan: Case Of Bangladeshis", *Int. Migration & Integration*, Volume 12, p.253–274.
- Rao, T. V. (1998). The Entrepreneurial Orientation Inventory: Measuring The Locus Of Control. *Inventories, Questionnaires, And Surveys: Leadership*, 25-37.
- Ryckman, R. M., & Cannon, D. W. (1975). Multidimensionallyof Locus Of Control And Self Esteem. *Psychological Reports*, 786.
- Schumpeter, Joseph A. (1934). "The Theory of Economic Development". (3. Edition) Cambridge, Mass: Harvard University Press.

- Sinanoğlu Koç, Elif (2005) .Kadın Girişimciler Kavramı ve Serbest Meslek Mensubu Kadın Girişimcilere İlişkin Konya İlinde Uygulamalı Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sivakumar M. (2008), “Gender Discrimination and Women’s Development in India”, MPRA Paper, No. 10901, Munich Personal Repec Archive, Munich University Library, Munich.
- Spector, P. E. (1982). Behavior in Organizations As A Function Of Employee’s Locus Of Control. American Psychological Association, 482-497.
- Stockford M. A. (2004), “The Bellwomen: The Story of The Landmark AT&T Sex Discrimination Case”, Rutgers University Press.
- Şahin, Esen (2006) Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şenocak, M. (2015). Duygusal Zeka ve Liderlik Tarzlarının Çalışan Verimliliği Üzerine Etkileri ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 20.
- Teoh, Hai Yap ve Foo, See Liang (1997). “Moderating Effects Of Tolerance For Ambiguity And Risktaking Propensity On The Role Conflictperceived Performance Relationship: Evidence From Singaporean Entrepreneurs”, Journal Of Business Venturing , 12(1), pp.67-81.
- Tınaz, P. (2006). “Mobbing: İşyerinde Psikolojik Taciz” s.37 <http://www.calismatoplum.org/sayı>
- Top, Seyfi. (2006). Girişimcilik Keşif Süreci . (1. Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Tutar , Hasan ve Küçük , Orhan (2003) .Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi (1. Baskı) Ankara : Seçkin Yayıncılık.
- TÜİK (2014-2016) <http://disk.org.tr/2016/09/issizlik-ve-istihdam-raporu-eylul-2016/>
- TÜSİAD (2000), “Türkiye’de Bireysel Gelir Dağılımı ve Yoksulluk”, TÜSİAD Yayınları, İstanbul, Aralık, s. 95.
- UNDP (2007), “Human Development Report 2007-2008”. <http://hdrstats.undp.org/indicators/268> (Erişim 10.12.2007)
- Uygur S. (1999) “Kadın İşçiler ve Sorunları”,Türk-İş Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Eğitim Yayınları No.27, Ankara.

- Ürper, Yılmaz, B. Tuğberk Tosunoğlu, C. Hakan Kağnıcıoğlu, Mehmet Başar, A. Emre Demirci ve Necdet Sağlam, (2012). Girişimcilik ve İş Kurma, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Wakkee, Ingrid, Elfring, Tom, ve Monaghan, Sylvia, (2010). “ Creating Entrepreneurial Employees in Traditional Service Sectors The Role Of Coaching And Self-Efficacy”, *Int Entrep Manag*, Volume 6, pp(1–21).
- Wang, Yung-Shui, Tung-Chun Huang. The Relationship of Transformational Leadership with Group Cohesiveness and Emotional Intelligence. *Social Behavior and Personality*. c. 37. s. 3 (2009): 379-392.
- Weerdt, Mercedes and ROSSI, Gina (2012), “The Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i): Evaluation of Psychometric Aspects in the Dutch Speaking Part of Belgium”, <http://www.intechopen.com/books.htm>.
- Wonglumpiyarat, Jarunee, (2005). “Does Complexity Affect The Speed Of Innovation?”, *Technovation* , 25, pp.865–882.
- Wu, Sibin. Matthews, Linda. ve Dagher, K. Grace, (2007). “Need For Achievement, Business Goals, And Entrepreneurial Persistence ”, *Management Research News*, Vol. 30, No. 12, p.928-941.
- Yanık, O., Timuroğlu, K. Ve Naktiyok, A. (2017). Duyguların Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi. *İşletme Araştırma Dergisi*, 461-477
- Yarıkkaya P. A. “Türkiye’de Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri”, <http://www.tekgida.org.tr/Faaliyetler/Kadin-Burosu>, (Erişim Tarihi: 07.04.2017)
- Yarıkkaya P. A. “Türkiye’de Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri”, <http://www.tekgida.org.tr/Faaliyetler/Kadin-Burosu>, (Erişim Tarihi: 07.04.2017) <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/194394>.
- Yaylacı, G.Ö. (2008). Kariyer Yaşamında Duygusal Zeka ve İletişim Yeteneği, *Türkiye: Hayat Yayıncılık*, 25-45.
- Yetim N. (2002), “Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin İli Örneği”, *Ege Akademik Bakış*, Cilt 2, Sayı 2, Temmuz, s.79-92.
- Yılmaz İ. ve Mayatürk E.(2008),’ Kadın Girişimciliği ve Türkiye’deki ve Kırgızistan’daki Kadın Girişimciliği Üzerine Bir Uygulama’, 2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Bişkek: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, s.110-118.

Zhao, Jun ve Chen, Lijun, (2008). “ Individualism, Collectivism, Selected Personality Traits, And To Us Occupations”, Journal Of Vocational Behavior, Vol. 71, No. 1, p.1–22.

EKLER

Ek 1. Demografik sorular

Öğrenci Arkadaşım,

Bu anket öğrencilerin toplumsal cinsiyet bazında cinsiyet ayrımcılığının ve duygusal zekanın girişimcilik üzerindeki etkilerini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. İfadeleri samimi biçimde değerlendirmeniz çalışmanın bilimselliğini doğrudan etkileyecektir. İfadelere verdiğiniz yanıtlar sadece bilimsel amaçlar çerçevesinde değerlendirilecek ve hiçbir şekilde verdiğiniz yanıtlar açıklanmayacaktır. Aşağıda, sunulan ifadeleri kendi düşünce ve algılarınızın çerçevesinde değerlendirerek bu çalışmanın amacına katkıda bulunmanız talep edilmektedir. Zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

Kübra Öner

F.Ü. SBE Yüksek Lisans Öğrencisi

Demografik Sorular

1. Cinsiyetiniz a.Kadın () b. Erkek ()
 2. Yaşadığınız yeri belirtiniz?
a. Köy () b. İlçe () c. İl () d. Metropol (İstanbul, Ankara, İzmir) () e. Yurtdışı ()
 3. Bölümünüz: () İşletme () Kamu Yönetimi () İktisat () Sosyal Hizmetler () Çalışma Ekonomisi
 4. Sınıfınız: () 1 () 2 () 3 () 4
 5. Bölümü seçmenizde etkili olan kişileri işaretleyiniz? (En fazla etkili olan 3 seçeneği işaretleyebilirsiniz)
a. Babam () b. Annem () c. Kardeşlerim () d. Akrabalar () e. Arkadaş, komşu () f. Öğretmenler () g. Kendim ()
 6. Aile biçiminiz aşağıdaki seçeneklerden hangisiyle uyum taşımaktadır?
a. Çekirdek aile (anne, baba ve/veya kardeşlerin birlikte yaşadığı aile) ()
b. Geniş aile (anne, baba, kardeşler, birinci derece akrabalarından herhangi biri vs.) ()
c. Diğer (Lütfen belirtiniz).....
 7. Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadardır?
() Aşağı ücret veya altı () 1301-2500 () 2501-5000 () 5001 ve üstü
 8. Sizin aylık elinize geçen para miktarını belirtiniz? (Lütfen tek şık işaretleyiniz)
a. 499-1000 () b. 1001-1601 () c. 1601+ ()
 9. Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir girişimci var mı? () Evet () Hayır
 10. Aile ve yakın çevrede örnek aldığınız başarılı bir çalışan (kamu/özel sektör) var mı? () Evet () Hayır
 11. Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? () Evet () Hayır
 12. (Varsa) Girişimcilikle ilgili aldığınız dersteki başarı durumunuz () Düşük () Orta () Yüksek
 13. İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? () Evet () Hayır
 14. (Varsa) İşletmecilikle ilgili aldığınız derslerdeki başarı durumunuz () Düşük () Orta () Yüksek
 15. Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? () Evet () Hayır
 16. Ailenizde 'evin reisi' olarak tanımlayacağınız kişi sizce kim/kimler olabilir? (Yalnızca tek şık işaretleyiniz)
a. Aile büyüklerimiz (dede, büyükbaba, dayı) () b. Aile büyüklerimiz ve babam () c. Babam () d. Annem ()
e. Annem ve babam () f. Böyle bir yapı söz konusu değil ()
g. Diğer.....
 17. Küçüklüğünüzden itibaren babanız, annenize ve sizlere olan sevgisini davranışlarıyla ve sözel olarak gösterdi mi?(Öpme, sarılma ya da sözle ifade etme)
a. () Evet b. () Hayır (Sizce Neden).....
 18. Size göre aşağıdaki konular kimin sorumluluğu altında olmalı veya kim/ler karar vermelidir? (Her iki seçeneği işaretleyerek birlikte yapabileceklerini söyleyebilirsiniz)
	Kadın	Erkek	Birlikte yaparlar
a. Gıda maddeleri alışverişi	()	()	()
b. Ev için büyük alışverişlerde bulunma	()	()	()
c. Fatura ödemeleri	()	()	()
d. Ev içi onarımlar	()	()	()
e. Ütü	()	()	()
f. Çocukların günlük bakımı	()	()	()
19. Kadının savunulması ya da başka biri tarafından korunmasını gerekli görüyor musunuz?
a.() Evet, kadınlar kendilerini her zaman koruyamazlar ve erkek kadını koruyabilir b.() Hayır c.() Kararsızım d.() Diğer.....
 20. Sizin hayatınızda aşağıdakilerden hangisinin birinci derecede önem taşıdığını/taşıyacağını düşünüyorsunuz? (Lütfen tek bir şık seçiniz)

- a.()Evlilik b.()Çocuk Sahibi olma c.()İş yaşamı d.()Sosyal yaşam
e.Diğer.....

21. Bir ailede kadının çalışması ile ilgili olarak ne düşünüyorsunuz? (En fazla 3 şık işaretleyebilirsiniz)

- a. () Kadının yeri evidir, kadın çalışmamalıdır b. () Eşi izin veriyorsa çalışmalıdır.
c. () Kadın çalışıyorsa evdeki işler aksar, ailesine yeteri kadar ilgi gösteremez
d. () Kadının çalışma yaşamında olması çocuklarını da daha iyi yetiştireceği anlamına gelir.
e. () Bilgi ve görüşünü artırır.
f. () Aile bütçesine katkıdır

22. Eğer erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmalı mıdır? a.()Evet b.()Hayır c.()Kararsızım

23. Sizce bir kıyaslama yapmak gerekirse ailede kimin kariyeri daha önemlidir? a.()Kadın b.()Erkek c. ()İkisinin de

24. Erkeğin kadının yönetimi altında bir işte çalışmasını nasıl karşılırsınız?

- a.()Evet, başarılı kadınlar yönetici olabilir, benim için problem değildir.() b.Uygun bulmam ve böyle bir durumda çalışmam
c.Diğer.....

25. Kadının çalışmasına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?

- a.() Sadece ev işlerini yapabilir b.() Alışveriş gibi evin bazı dışarı işlerini de yapabilir c.() Memuriyet yapabilir d.() Özel sektörde ücretli çalışabilir e.() Tarla veya bahçede çalışabilir f.() Kendi iş yerinde çalışabilir g.() Her işi yapabilir

26. Sizce son yıllarda kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunma oranı (kendi işini yapan kadınların oranı) artıyormu?

- a.() Evet b.() Hayır

Ek 2. BEM Cinsiyet Rolü Envanteri

Aşağıdaki özelliklerin her birinin sizi tanımlaması bakımından ne kadar uygun olduğunu değerlendiriniz. Her özelliğin karşısına, size uygunluğunu

1. Hiç uygun değil 2. Genellikle uygun değil 3. Kararsızım 4. Genellikle uygun 5. Her zaman uygun anlamına gelmek üzere numaralandırınız. Örnek: 1.ağırbaşlı, ciddi : 4 vb. “Kararsızım” ifadesini ancak aşağıdaki ifadelerle ilgili hiçbir fikriniz olmadığı durumlarda işaretleyiniz.

	Uygunluk Numarası		Uygunluk Numarası
1.Ağırbaşlı, ciddi		21.İdealist	
2.Ailesine karşı sorumlu		22.İncinmiş duyguları tamir etmeye istekli	
3.Anlayışlı		23.Kaba dil kullanmayan	
4.Baskın, tesirli		24.Kadını	
5.Başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı		25.Kendi ihtiyaçlarını savunan	
6.Boyun eğen		26.Kendine güvenen	
7.Cana yakın		27.Kuralcı, katı	
8.Cömert		28.Lider gibi davranan	
9.Çocukları seven		29.Mantıklı	
10.Duygularını açığa vurmayan		30.Merhametli	
11.Duygusal		31.Namuslu	
12. Erkeksi		32. Riski göze almaktan çekinmeyen	
13.Etkileyici, güçlü		33.Otoriter	
14.Fedakar		34.Sadık	
15.Girişken		35.Saldırgan	
16.Gönül alan		36.Sevecen	
17.Gözü pek		37.Sıkılgan	
18.Haksızlığa karşı tavır alan		38.Sözünde duran	
19.Hassas		39.Tatlı dilli	
20.Hırslı		40.Yumuşak, nazik	

Ek 3. Cinsiyet Ayrımcılığı Anket Ölçeği

1.Hiç Katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Her zaman katılıyorum

Açıklama: Lütfen aşağıda verilen ifadeleri okuyarak bu ifadelere katılma derecenizi verilen ölçek üzerinde işaretleyiniz. Her ifade için sadece bir seçenek işaretleyiniz. Size uygun olan seçeneğe “X” işareti koyunuz.	1	2	3	4	5
1.Yaşadığım yerde, bazı durumlarda cinsiyetimden dolayı sınırlamalarla karşılaştığımı düşünüyorum.					
2.Çevremde, cinsiyetimin olumsuz etkisi vardır					
3. Bulunduğum ortamlarda, pek çok kişinin cinsiyetimle ilgili kalıplaşmış düşünceleri vardır ve bana da bu düşüncelerini davranışlarıyla yansıtıyorlar.					
4. Çevremdeki bazı insanların, benim cinsiyetimden dolayı birçok faaliyetlerinde beni ayrı tuttuklarını hissedirim.					

Ek 4. Girişimcilik Anket Ölçeği

1.Hiç Katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Her zaman katılıyorum

Açıklama: Lütfen aşağıda verilen ifadeleri okuyarak bu ifadelere katılma derecenizi verilen ölçek üzerinde ilgili rakamı işaretleyiniz. Her ifade için sadece bir seçenek işaretlemeniz ve cevapsız soru bırakmanız gerekmektedir. Size uygun olan seçeneğe "X" işareti koyunuz.	1	2	3	4	5
1.Bölümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmak için gerekli yeteneklere sahip olacağıma inanıyorum					
2.Kariyerimin gelecek 3 yılında yüksek maaşlı bir iş fırsatı karşıma çıksa kabul ederim					
3.Çok çalışan sürekli hedef büyüten bir kişiliğe sahip olmak istemem.					
4.Bölümünden mezun olduğumda kendi işimi kurmayı hedefliyorum.					
5.Girişimcilerin kendi kendini yönetme (otonomi)alanları oldukça fazladır.					
6.Girişimci olabilmek için yeterli kapasitedeki özelliklere sahip olduğuma inanıyorum					
7.Bölümümüzden mezun olanlar asla kamu sektöründe çalışmayı planlamamalıdır					
8.Yeni bir iş kurmak finansal olarak çok destek gerektirir.					
9.İleride bir gün girişimci olmayı düşünüyorum.					
10.Bölümümüz mezun olanlar mutlaka girişimci olmaya odaklanmalıdır.					
11.Gelecekteki mesleğimde kendi kendimi yönetmek isterim.					
12.Bölümümüz mezun olanlar özel sektörde çalışmayı planlamalıdır.					
13.Girişimci olup olmama konusunda başkalarının fikirlerini dinlerim					
14.Anne ve babam girişimci olmam konusunda olumlu düşünce içerisindedir					
15.Sosyal yaşamı, iş yaşamını, eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiliğe sahip olmak isterim					
16.Mevcut gerçeklere birebir bağlı kalarak hareket etmeyi tercih ederim					
17.Gerçekleri zorlayarak sezgiye ve hayallere dayalı hareket etmeyi tercih ederim					
18.İnandığım bir konuda negatif bir değerlendirmeye maruz kalma pahasına karar veririm.					
19.Girişimci olup olmamam konusunda çevremdekilerin etkisi vardır.					
20.Kariyerim için gerekli olsa dahi önceliklerimden vazgeçmem.					
21.Bir işin fırsatlar sunması emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir					
22.İnandığım bir konu dahi olsa kural dışı davranmayı göze alamam.					
23.Kendi işimi kurabilirim					
24.Zorunlu olarak işten ayrılısam işle ilgili kendime seçenekler oluşturamayabilirim.					
25Arkadaşlarıma değişik iş projelerden söz ederim					

Ek 5. Duygusal Zeka Anket Ölçeği

1.Hiç Katılmıyorum 2.Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Her zaman katılıyorum

Açıklama: Lütfen aşağıda verilen ifadeleri okuyarak bu ifadelere katılma derecenizi verilen ölçek üzerinde işaretleyiniz. Her ifade için sadece bir seçenek işaretleyiniz. Size uygun olan seçeneğe "X" işareti koyunuz.	1	2	3	4	5
1.Engellerle karşılaştığımda, çabalamaktan vazgeçmem aksine daha çok çabalarım.					
2.Yeni bir şeyler denediğimde genellikle başarısız olacağımı düşünürüm.					
3.Problemleri ele alırken mantığım ile hareket ederim.					
4.İnsanlar benim güvenilir olduğumu düşünürler.					
5.İnsanlardan gelen sözel olmayan mesajları jest ve mimikleri anlamakta zorlanmam.					
6.Bazen iletişim kurduğum kişilerin espri mi yaptığını, ciddi mi olduğunu anlayamam.					
7.Ruh halim değiştiğinde yeni imkanların farkına varırım.					
8.Duygularımın hayat tarzımda çok fazla etkisi vardır.					
9.Yaşadığım duyguların farkındayım.					
10.Genellikle, gelecekle alakalı iyi şeyler beklemem.					
11.Hayatımda bir problemi çözmeye çalışırken sadece mantığımızla karar vermeyi yararlı görürüm.					
12.Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim.					
13.Olumlu bir duygu yaşadığımda bu duyguyu nasıl devam ettireceğimi bilirim.					
14.Sosyal olaylarda ne olup ne bittiğini genellikle doğru yorumlarım.					
15.Kendimi mutlu edecek etkinlikler bulurum.					
16.Başkalarının üstünde bıraktığım etkiyle çok fazla ilgilenmem.					
17.Yapılması oldukça zor olan işlerde elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım.					
18.İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğu düşünürüm.					
19.Her konuda kararlarımı kendim verebilirim					
20. İyi bir şey yaptıklarında insanları överim.					
21.Hayatımdaki sorunların çözümü konusunda duygularım büyük bir rol oynar.					
22.Çevremdeki farklı insanlarla çabuk dostluklar kurabilirim.					
23.Denemediklerimi denemekten çekinmem.					
24.Zor durumlarda seçenekler oluşturabilirim.					
25.Arkadaşılarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.					
26.Hayatımı dış etkenlere bırakırım.					
27.Risk almaktan çekinmem.					
28.Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabiliyim.					
29.Yeterli çabayla, her türlü sorunu ortadan kaldıracımağime inanırım.					
30.Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.					
31. Aldığım görevlerin iyi sonucunu hayal ederek kendimi motive ederim.					

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Kübra ÖNER
Öğrenci Numarası	161218122
Enstitü Anabilim Dalı	Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Anabilim Dalı
Programı	Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Bölümü Tezli Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR
Tez Başlığı (Türkçe)	Girişimcinin Yeni Özelliği Duygusal Zekâ, Cinsiyet Algısı Ve Girişimcilik Arasındaki İlişki: Fırat Üniversitesi İİBF Örneği

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 155 sayfalık kısmına ilişkin, 16.05.2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 29'dür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KUBAR
Danışmanın Adı-Soyadı

Dr. Öğr. Üyesi
Atilla YÜCEL
Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi
Dr. Öğr. Üyesi Atilla YÜCEL
Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ile birlikte enstitüye teslim edilir.

İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

ÖZ GEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler****Soyadı, Adı:** Kübra ÖNER**Uyruğu:** TC**Doğum Tarihi:** 10/04/1994**Doğum Yeri:** ELAZIĞ**Medeni Hali:** Evli**Adresi:** Abdullah paşa Mah. 301. Sok./ ELAZIĞ**Telefon:** 0536 711 41 33**E-posta:** kubraoner55@gmail.com

Eğitim Derecesi	Eğitim Birimi	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Fırat Üniversitesi- Girişimcilik ve Yenilik Yön.	2019
Lisans	Fırat Üniversitesi- İktisat	2016
Lise	Balak gazi Lisesi	2012

Yabancı Dili

İngilizce